Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 31 (1694) 1982 LIEPA-JULY 29 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Viliojantis priešas

Priešas paprastai būna grasus, užsimojęs pliekti savo ginklu kiekviena proga. Jo grėsmė yra matoma, verčianti saugotis, vengti arba ją pašalinti. Kova su tokiu priešu yra aiški — jį reikia nugalėti, jei ne — jis tave nugalės. Žodžiu sakant, tokioje kovoje lemia jėga. Yra betgi priešų, kurie nugali kovotojus ne jėga, ne ginklu, o patrauklumu. Homero Odisėjas, plaukdamas per pavojingas vietas, liepė savo jūrininkams užsikimšti ausis, kad viliojantys balsai neužburtų, nesuviliotų ir tuo būdu nepražudytų. Taip, tai fantazinis pasakojimas, bet dvelkiantis tikrove. Juk ir gyvenime kovos laimimos ar pralaimimos ne tik fiziniais ginklais bei jėga, bet ir vilionėmis. Vienas tokių priešų, veikiančių ne fizine jėga, o patrauklumu bei vilionėmis, yra alkoholis. Jis gali išversti iš kojų ištisas armijas, geriausius sportininkus, nuginkluoti pajėgiausius milžinus. Alkoholis paplitęs žmonijoje įvairiausiais pavidalais ir pasiekia žmones visose plotmėse — nuo karalių ir popiežių iki gatvės elgetų. Jis moka įsigauti į visų namus, spintas, bufetus, kabinetus. Be jo neapsieina nei vaišės, nei priėmimai, nei ligoninės, nei vaišingi šeimininkai. Alkoholis atkeliauja ne tiktai į vestuvines puotas, bet ir mirusių minėjimus, kuriuose dvelkia gedulo nuotaika.

TAS ALKOHOLIO universalus patrauklumas ir yra viena didžiųjų žmogaus grėsmių. J i s pavergia žmogų ne savo jėga, o viliojimu bei malonumu. Tai labai apsunkina gynybą. Kai turi reikalą su atviru priešu, šaudančiu į tave grubiais žodžiais, kulkomis, akmenimis, — esi priverstas pasisaugoti bei išvengti gresiančio pavojaus. Alkoholio atveju to nepadarysi, nes jis tavęs nepuola, o priešingai — glaudžiasi, maloniai nuteikia, skatina vis daugiau suartėti. Ir taip žmogus patenka žiaurion vergijon labai saldžiu būdu. Blogiausia yra tai, kad toje alkoholio vergijoje žmogus nori ir pasilikti, panašiai kaip tie gyvūnai, sukritę į šiltą purvą — net ir varomi nenori jo palikti, nes jaučia malonumą. Deja, tas malonumas žmogui ilgainiui pasidaro toks pavojingas, kad nebegali iš jo pabėgti. Prasideda alkoholiko gyvenimas, bloškiantis žmogų iš normalios vagos. Bando žmogus grįžti į normalų kelią, bet pajunta, kad jis užblokuotas, kad alkoholis taip stipriai tempia savo vagon, jog neįmanoma iš jos beištrūkti. Tada neužtenka vien savo jėgų — reikia kitų pagalbos. Tokiais atvejais daug padeda "Alcoholics Anonymus" organizacija, situaciją suprantantys draugai, gydytojai, antgamtinė pagalba. Svarbiausia — atstatyti žmogaus ryžtą nugalėti viliojantį priešą.

ALKOHOLIZMAS — sena pasaulio problema, kuri sunkiai slegia ir mūsų tautą. Kadaise išėjo į kovą su juo didysis vyskupas Motiejus Valančius. Jis palyginti daug laimėjo ir išgelbėjo daugybę tautiečių iš alkoholio vergijos, kurią dargi sunkino rusiškojo caro vergija. Dabartiniu metu Lietuvoje istorija beveik kartojasi: prie sovietinės vergijos prisideda alkoholio vergija, naikinanti tautą ne patrankomis, ne deportacijomis, o saldžiu nuodijimu. Išeivijoje turimomis žiniomis, girtavimas okupuotoje Lietuvoje yra pasiekęs visus gyventojų sluogsnius gana plačiu mastu. Būklę matantieji tautiečiai bando organizuoti moralinę atsparą, bet neranda pritarimo okupacinėje valdžioje. Būrelis kunigų rengia specialias pamaldas, per kurias kviečia bei ragina tautiečius į neorganizuotą blaivybės sąjūdį, nes organizuotai veikti neleidžia sovietinė vyriausybė. Matyt, jai naudingiau turėti alkoholį savo talkininku, nes jis daugiau žmonių sunaikina, ypač moraline prasme, nei sovietinė mašinerija. Pastaroji išeivijos nesiekia, tačiau alkoholis, kaip universalus ir patrauklus priešas, sėkmingai veikia ir čia. Per tris ar net keturis dešimtmečius jis nuginklavo jau daug tautiečių — vienus nuvarė į kapus, o kitus tebelaiko savo vergijoje. Sveikoji išeivijos dalis turėtų budėti, kad patrauklusis priešas nepradėtų plačiu mastu ardyti mūsų gretų. **Pr. G.**

KANADOS ĮVYKIAI

Bendrovės priešinasi vyriausybei

Ministerio pirm. P. E. Trudeau vyriausybė sudarė penkių ministerių komitetą, kuris turės prižiūrėti, kad valdinių bendrovių gaminių bei paslaugų kainų padidėjimas sekančių metų laikotarpyje neperžengtų 6%. Antrais metais tais padidėjimas bus leistas tik 5%. Šis žingsnis yra susietas su A. MacEacheno naujo biudžeto atlyginimų didinimu 6% ir 5% valdžios bei valdinių bendrovių tarnautojams. Priežiūros komiteto vadovu paskirtas valdžios iždo tarybos pirm. D. Johnstonas, nuolatiniais nariais — finansų min. A. MacEachenas, patariamosios grupės pirm. Y. Pinardas, teisingumo ministeris J. Chretienas, ekonomijos vystymosi reikalų min. B. Olsonas. Reikalui esant, posėdžiuose galės dalyvauti ir kiti ministeriai, kai bus paliestos jų tvarkomos sritys. Pasak D. Johnstono, kartais bus leistas didesnis gaminių bei paslaugų pabranginimas negu numatyti 6%, tačiau jį turės patvirtinti komitetas.

Priežiūros komiteto laukia pirmas susidūrimas su dviem valdinėm bendrovėm: orinio susisiekimo "Air Canada" ir telefono "Bell Canada". Pirmajame šių metų ketvirtyje "Air Canada" bendrovė turėjo $27,6 milijono nuostolį, kurį atnešė išlaidų padidėjimas tame laikotarpyje 16%. Esą bilietų kainos keleiviams turėtų būti bent dvigubai didesnės už dabartinę infliaciją, sumažėjusią iki 11,2% birželio mėnesį. "Bell Canada" telefono paslaugų pabranginimą pirmiausia turi patvirtinti Kanados radijo ir televizijos ryšių komisija spalio mėnesį. Bendrovė jai nusiuntė prašymą birželio 28 d. prieš pat

(Nukelta į 8-tą psl.)

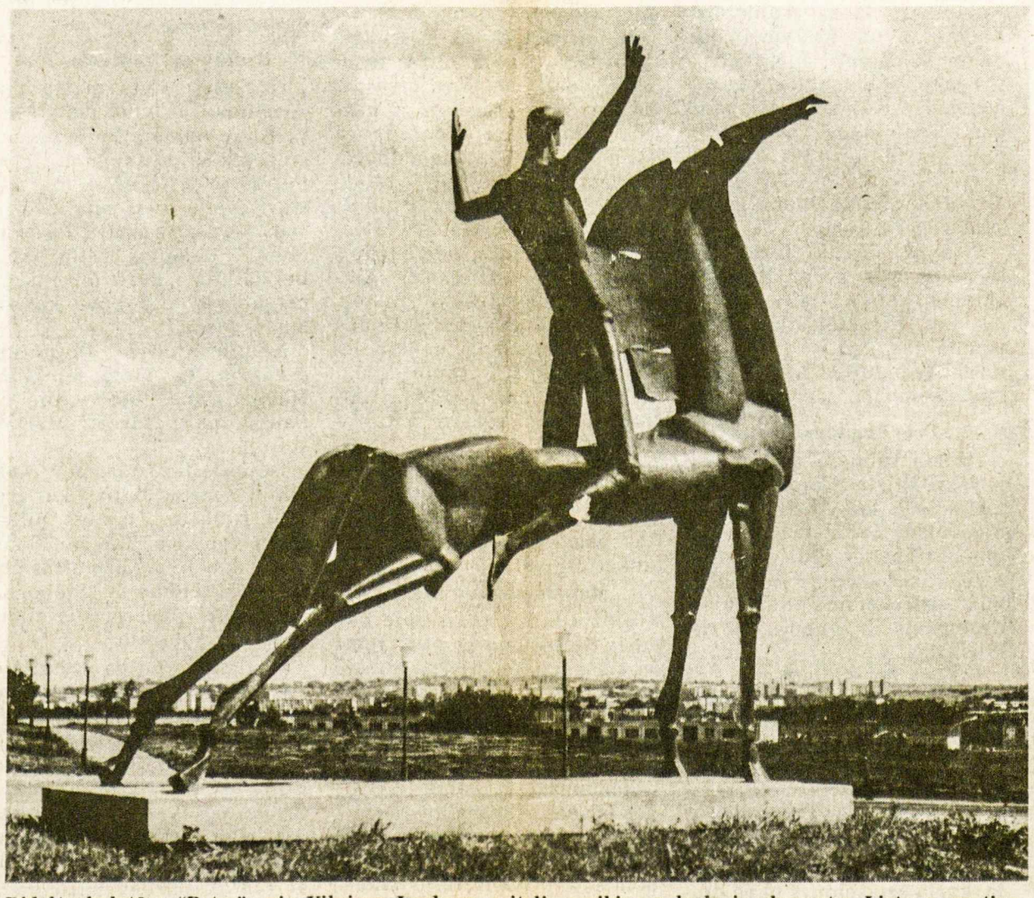

Didelė skulptūra "Rytas" prie Vilniaus Lazdynų: raitelis sveikina pabudusią okupuotos Lietuvos sostinę. Skulptūros autorius — G. KARALIUS. Gausūs praeiviai ir užsienio turistai įvairiai ją sau aiškina

Pranešimas iš Europos

Lietuva šveicaro akimis

Šveicarijos sostinės dienraščio "Der Bund" Maskvos korespondentas paskelbė straipsnį apie savo apsilankymą Vilniuje ir Kaune. Tas pats korespondentas bendradarbiauja dar keliuose šveicarų dienraščiuose (tarp jų stambios pramonės Winterthuro miesto "Der Landbote"). Tuo būdu jo straipsniai pasiekė kelių vietovių skaitytojus. Čia pateikiamas straipsnio vertimas.

Lietuvos link

"Baltos birželio mėnesio naktys tik keliom valandom sutemsta. Lietuvos ekspresas rieda iš Gudijos geležinkelio stoties Maskvoje pro satelitinius sostinės priemiesčius, išsidėsčiusius beržynuose. Ekspresas niekur nesustoja, nyra pro Borodiną, kur Napoleonas 1812 m. sumušė rusus, perskrodžia gamtovaizdžius, kaimus ir miestus, kuriuos Vakarų žmogus jau kelis dešimtmečius tegali pamatyti iš traukinio lango.

Šis kraštas pasilieka užsklęstas. Vakarų lankytojas tegauna pamatyti Vilnių ir Kauną, buvusią sostinę tarp abiejų karų. Neprieinama Tauragė ir visas pasienio ruožas, susisiekiantis su buvusiąja Rytų Prūsija, neįsileidžiama į Kuršių Marias, į Nidą Kuršių Nerijoje, kur Thomas Mann pasistatydino poilsio namą, uždarytos kitos pajūrio ir maudymosi vietovės, įskaitant Kaliningradą (Karaliaučių).

Traukinyje daug kareivių. Nuo Vilniaus iki Lenkijos sienos tėra 200 kilometrų. Mažasis pasienio susisiekimas uždarytas nuo 1980 m. vasaros. Penktadalis Lietuvos gyventojų yra lenkų kilmės, Vilniuje dar daugiau. (Čia autorius klysta, nes pačių sovietų statistika 1979 m. terado Lietuvoje 7,3% lenkų!). Iš to fakto susidaro daug ryšių per valstybinę sieną. Sovietinė valstybė dėl to turi jaustis nejaukiai.

Vilniuje

Taksi šoferis prie geležinkelio stoties sakosi nemokąs rusiškai. Tai mes patirsime dar keliais atvejais. Daugiau nei vokiečių bei protestantų paveiktos vakarinės Baltijos respublikos Estija ir Latvija, Lietuva yra nacionalistiškai nusiteikusi ir atlaikė rusų įtaką. Iš 3,4 milijonų Lietuvos gyventojų rusai tesudaro maždaug 9%. Bet ir Vilniuje, kur prieš antrąjį pasaulinį karą daugiausia buvo lenkų ir žydų, lietuvių gyventojų skaičius per paskutinius metus nuolat didėjo. Jeigu vadovybė Maskvoje reiškia susirūpinimą dėl nacionalistinių tendencijų ir nusiskundžia, kad jaunimas provincijoje dažnai nenoriai mokosi rusiškai, tai toji vadovybė greičiausiai turi galvoje Lietuvą, nors taip pat Kaukazas teikia ir kitų gausių pavyzdžių.

Religinės nuotaikos

Šv. Rapolo šventovėje restauratorė auksina angelų figūrų sparnus. Tarp palmių ir gumos medžio kunigas Kazimieras Vasiliauskas sutuokia porą: jaunoji balta suknele, jaunavedžių tėvai, apsupti gausių giminių ir vaikų, sustojusių tvarkingai poromis. Vilniuje dar atidaryta 11 katalikų šventovių. Prieš karą jų buvo 35. Trys ketvirtadaliai Lietuvos gyventojų yra katalikai. Jų saitai su šventove yra glaudūs. Taip yra ne tik nuo to laiko, kai popiežiumi tapo lenkas. Gyventojai apsigynė tiek nuo kovingojo ateizmo, tiek nuo rusų kalbos. Lietuvoje nuolat buvo sekama, kaip Lenkijos Katalikų Bendrija laikėsi darbininkų pasipriešinimo metu — visa tai galima matyti lenkų televizijoje. Ant stogų kaimų, per kuriuos važiuoja mūsų traukinys, iškeltos augštos antenos, nukreiptos į vakarus.

Po persekiojimų Stalino laikais (beje, už tuos persekiojimus atsakingas taip pat neseniai miręs vyriausias ideologas Michail Suslov) sovietų valdžia surado tam tikrą įtemptą sandėrį su K. Bendrija. Lietuvoje vis dar yra daugiau kaip 500 parapijų su 700 kunigų. Kauno kunigų seminarijoje vėl esama 100 klierikų, nors valdinė religinių reikalų taryba ir milicija su nepasitikėjimu seka nutarimus dėl personalo ir pačią religinę veiklą. Du iš keturių vyskupų — jų tarpe Vilniaus vyskupas Steponavičius — ištremti į provinciją.

Pogrindžio veikla

Kaip ir Lenkijoje, Lietuvos K. Bendrija yra tapusi tautinio opozicijos judėjimo simboliu ir telkiniu. Kaip pogrindžio laikraštis leidžiama "Katalikų Bažnyčios Kronika", o tiek Varšuvos, tiek Maskvos vienodai neapkenčiamas jos turinys perduodamas iš "Free Europe" radijo Muenchene. Leidinys daro įtakos tikybinei lietuvių politikai ir kelia viešumon neteisėtumus, tuo tarpu valdžia nepajėgia nutildyti leidėjų, nors leidinys eina jau kelinti metai. Lietuvoje taip pat savo laiku susidarė disidentinė Helsinkio grupė. Gausi užsienio lietuvių bendruomenė (užsienyje gyvena maždaug vienas milijonas lietuvių) rūpinasi, kad opozicinis nusistatymas būtų plačiai išgarsintas.

Restorane

Netoli nuo senamiesčio Aušros Vartų, į kuriuos įkomponuota Teresės šventovė su pauksuotu Dievo Motinos paveikslu (katalikai jį garbina kaip stebuklingą nemažiau kaip lenkai Juodąją Madoną Čenstakavoje), — stūkso atremontuotas restoranas. Jis ir pagal vakarietinį skonį atitinka jaukios svetainės lygį. Kieme išstatytos kelios lietuvių menininkų skulptūros: gulinti moteriškė, kurios autorius galėtų būti Henry Moore; kelios abstraktinės skulptūros, labai tolimos socialistinio realizmo krypčiai, privalomai pagal vietinių kultūros įstaigų direktyvas. Čia, kaip ir architektūroje, kuri laikoma moderniausia ir geriausiai nusisekusia Sovietų Sąjungoje, reiškiasi gyvybinga jėga tautos, kuri per šimtmečius sugebėjo išlaikyti savitą gyvenimą".

Pagalba Šveicarijoje

Šveicarijoje veikianti organizacija "Glaube in der Zweiten Welt" liepos 3 d. minėjo

(Nukelta į 9-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

KARĄ DĖL FALKLANDO SALŲ UŽBAIGUSIĄ BRITANIJĄ sukrėtė dvi Londono parkuose sprogusios airių teroristų IRA grupės bombos. Abi jos turėjo daug žalos padariusių vinių, buvo nukreiptos prieš kariškius. Pirmoji bomba buvo susprogdinta Hyde parke, kai iš kareivinių jojo kavalerijos dalinys pakeisti simbolinės sargybos prie karališkųjų Buckinghamo rūmų. Žuvo trys kavaleristai, vienas vėliau mirė ligoninėje, užmušti buvo septyni arkliai. Bendras sužeistų kariškių ir civilių skaičius — 23. Antroji bomba sprogo Regento parke, kai specialioje pakyloje koncertavo karinis dūdų orkestras. Bomba visiškai sunaikino tą pakylą, užmušdama šešis orkestrantus, sužeisdama 30 asmenų. Tarp pastarųjų buvo ir kanadietė turistė Dianne Elder iš Ontario Burlingtono. Gydytojai jai amputavo dešinės kojos pėdą. IRA organizacija paskelbė, kad bombomis siekiama nepriklausomybės teisių airiams Šiaurinėje Airijoje. Bombų sprogimus pasmerkė ne tik Britanijos premjerė M. Thatcher, bet ir Airijos respublikos premjeras Ch. Haughey. Airija dabar yra priėmusi įstatymą, kuriuo airiai baudžiami už bombų sprogdinimą Britanijoje. Pagal tą įstatymą kalėjimo bausmės Dubline susilaukė IRA organizacijos narys Gerard Tuite. Premjerei M. Thatcher daromas spaudimas sugrąžinti mirties bausmę teroristams. Ji betgi atsisako tai padaryti, nes Britanijos parlamentas gegužės mėnesį mirties bausmės grąžinimą atmetė 357:195 balsų santykiu.

Priėmė ministerius

Prez. R. Reaganą Baltuosiuose Rūmuose aplankė du užsienio reikalų ministeriai — Saudi Arabijos princas S. al-Faisalas ir Sirijos A. H. Chadamas. Pagrindinis dėmesys, atrodo, teko karinių PLO organizacijos dalinių išgabenimui iš Izraelio apsupto Beiruto. Oficialus pranešimas nebuvo paskelbtas. Kartu su jais buvo atskridęs ir PLO atstovas C. Hassanas. Pastarasis teigia, kad Y. Arafatas sutinka priimti Jungtinių Tautų saugumo tarybos rezoliuciją nr. 242, pripažįstančią egzistavimo teisę Izraelio valstybei. To pripažinimo reikalauja prez. R. Reaganas, tik tada sutinkantis pradėti pokalbius su PLO atstovais. Pastarieji betgi nori, kad rezoliucijon būtų įjungtas papildas, duodantis laisvo apsisprendimo bei nepriklausomos valstybės teisę palestiniečiams, leidimą jiems grįžti į Izraelio okupuotą vakarinę Jordano upės pakrantę ir Gazos juostą. Iš Beiruto atėjo pranešimas, kad Y. Arafatas jau pasirašė oficialų Izraelio valstybės pripažinimą.

Nauji smūgiai

Izraelio aviacija vėl pradėjo kelias dienas trunkantį vakarinio Beiruto bombardavimą. Lėktuvai ir tankai taipgi puolė Sirijos kariuomenės dalinius Libane. Lėktuvai sunaikino tris sovietinių "SAM-8" raketų baterijas netoli Sirijos pasienio. Čia naują konfliktą gali atnešti Izraelio "Phantom" naikintuvo numušimas iš Sirijos pusės iššauta raketa. Abu lakūnai pateko Sirijos nelaisvėn. Lig šiol Izraelio aviacija vengdavo įsiveržimo Sirijon, o Sirija į juos nešaudydavo raketų iš savo teritorijos. Nuogąstaujama, kad Izraelio atsilyginimo dabar gali susilaukti ir pati Sirija. Oficialų protestą Izraeliui pasiuntė Kanados užsienio reikalų ministeris M. MacGuiganas dėl Kanados ambasadoriaus T. Arcando teisių pažeidimo Beirute. Izraelio kariai pakartotinai kratydavo jo automobilį, kai jis iš rytinės Beiruto dalies vykdavo vakarinėn. Kartu pabrėžiama, kad Izraelio artilerija jau du kartus yra pataikiusi į pastatą, kuriame yra Kanados ambasada. Susirūpinimą atbundančiu antisemitizmu pareiškė žydų vadas V. Berlyne H. Galinskis. Pasak jo, dėl įvykių Libane nuo žydų pradedą nusisukti net ir tie vokiečiai, kurie lig šiol buvo laikomi jų bičiuliais.

Atšaukė kelionę

Popiežius Jonas-Paulius II atšaukė kelionę Lenkijon, kuri turėjo įvykti rugpjūčio mėnesį. Pirmiausia tai Lenkijos seime pranešė gen. W. Jaruzelskis, prasitardamas, kad ta kelionė greičiausiai teįvyks sekančiais metais, kai bus atšauktas karo stovis. Jo režimas paleido 1.277 izoliuotus lenkus, įskaitant visas moteris, bet pasiliko L. Walensą ir kitus pagrindinius "Solidarumo" unijos vadus. Kariniu paradu Varšuvos Pergalės aikštėje buvo paminėta 38-toji Lenkijos paskelbimo komunistine valstybe sukaktis. Policija iš aikštės pašalino iš gėlių padarytą kryžių. Keli šimtai demonstrantų betgi meldėsi aikštės pakraštyje, Lenkijos himną giedojo atsiklaupę. Pasibaigus paradui, grupė vaikų vėl atnešė kryžiui skirtas gėles. Jis buvo atnaujintas ant aikštės grindinio, kur yra išsilaikęs ištisus metus.

Šiame numeryje:

Viliojantis priešas
Šalia jėga kovojančio yra patrauklumu veikiantis priešas

Lietuva šveicaro akimis
Žurnalisto kelionė į Vilnių ir jo pastabos Šveicarijos spaudoje

"Sutiksite Jėzų Šventojoje Žemėje"
Teologijos studento įspūdžiai iš dabartinio Izraelio žemės

Gimnazija tebėra reikalinga
Pokalbis su buvusiu Vasario 16 gimnazijos direktoriumi Kavaliūnu

Lenkijos lietuvių veikla ir rūpesčiai
Pirmoji lituanistinė konferencija ir kaikurios pastabos

Nelikime vieni — eikime viešumon
Didžiosios spaudos informavimas ir kelių jieškojimas

Žūva mūsų vaikai Afganistane
Lietuvos pogrindžio spauda apie žuvusius lietuvius ir jų karstus

Lietuviškos ištikimybės keliu
Kūrėją-savanorį ir visuomenės veikėją Pr. Vainauską prisimenant

Pomirtinis rašytojo leidinys
Rašytojo Aloyzo Barono "Trisdešimt istorijų suaugusiems"

Eleginės Gustaičio satyros
Vertinantis recenzento žvilgsnis į naujausią autoriaus leidinį

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $17, pusmetinė — $9. Rėmėjo prenumerata $25

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $17.00 per year, $9.00 per 6 months. Deadline for advertisements —Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

Pamaldumas į Mariją yra tokia centrinė žmogaus išganymo dalis, kad protestantai teologai vis dažniau dėmesį kreipia į Dievo Motiną kaip Kristaus veiklos bendrininkę. Tai pareiškė kun. Patrick Gaffney, SMM, peržvelgdamas protestantų teologų mintis apie Mariją savo paskaitoje Southern Illinois universitete. Nurodydamas, kad labai geros medžiagos apie Mariją pasirodo protestantų teologų raštuose, jis pažymėjo, kad marijologija yra tikrai išlaikiusi ekumeniškumo egzaminą, nustatytą Paulius VI gairėse marijologijos studijoms. Priekaištai, kad pamaldumas į Mariją atitraukiąs tikinčiuosius nuo Kristaus, esąs nepagrįstas. Iš viso, kiekvienas pamaldumas į Mariją, kuris neartina tikinčiojo prie Kristaus, nėra tikras pamaldumas į Mariją. Pauliaus VI gairėse aiškiai nurodoma, kad norint nustatyti tikrą pamaldumą į Mariją, marijologinėse studijose turi būti kreipiamas dėmesys į tris sritis: Šv. Raštą, K. Bendrijos mokymą ir ekumenizmą. Šventraštis teikia Marijos vaidmeniui labai svarbų pagrindą ir ją apreiškia kaip "naująją Jievą". Marijos vaidmuo Bendrijoje nuo pačių pirmųjų krikščionijos dienų teikia gilesnį supratimą jos vietos žmonijos išganyme. Pamaldumas į Mariją, kurį puoselėjo pats Martynas Liuteris, yra ir dabar įsišaknijęs protestantų teologų ir jų vadovybės tarpe, nors, tiesa, nėra žinomas plačiajai protestantų bendruomenei. Anglikonas teologas John Macquarrie nurodo, kad pirmutinis žingsnis į protestantų suartėjimą su katalikais turėtų būti per pamaldumą į Mergelę Mariją, Dievo Motiną. Jau dabar eilė žymių protestantų dvasininkų pamaldžiai kalba Rožinį, nes tai esanti, pasak jų, labai krikščioniška malda, teikianti galimybę žmogui mąstyti apie Išganytoją Marijos, Jo Motinos, artumoje. Marija, anot kun. Gaffney, tuo atveju tampanti tarytum muzikinis fonas mąstyme apie Dievą.

Pasaulio paaukojimas Nekalčiausiajai Marijos Širdžiai, kurį atliko Jonas-Paulius II Fatimoje š. M. gegužės 13 d., pagaliau esą išpildė pagrindinį Marijos reikalavimą Rusijos atsivertimui ir pasaulio taikos įgyvendinimui. Tai pareiškė sesuo Liucija, vienintelė gyva regėtoja Marijos apsireiškimų Fatimoje. Nors pasaulį Marijos Širdžiai paaukojo ir Pijus XII ir Paulius VI, tačiau jie neišpildė vieno svarbaus reikalavimo: kad tai būtų padaryta bendru visų pasaulio vyskupų veiksmu ir pritarimu. Todėl Jonas-Paulius II, ruošdamasis kelionei į Fatimą, per kard. Casaroli šių metų pradžioje išsiuntinėjo laiškus visiems pasaulio vyskupams, nurodydamas, kad eilės vyskupų konferencijų prašomas, jis paves pasaulį Nekalčiausiai Marijos Širdžiai drauge su jais — viso pasaulio vyskupais. Jis kvietė visus vyskupus savo maldomis jungtis su juo kelionėje į Fatimą ir ypatingai jungtis į pasaulio paaukojimo Marijos Širdžiai veiksmą.

Motina Teresė, meilės misijonierių vienuolijos steigėja Indijoje, priėmė arkiv. John Quinn kvietimą įsteigti savo vienuolijos naujokyną San Francisco mieste. Iki šiol ta vienuolija turėjo tiktai vieną naujokyną Romoje.

Katalikiškasis Betlėjaus universitetas, veikiantis jau 9 metai Izraelio okupuotoje Jordano upės vakarinio kranto teritorijoje, buvo Izraelio valdžios uždarytas birželio 11 d., prieš pat mokslo metų baigiamuosius egzaminus. Tai buvo padaryta ryšium su studentų demonstracija, kuri pasisakė prieš Izraelio invaziją į Libaną. Universitete studijuoja 1,165 studentai. Universitetui vadovauja Šv. Jono Krikštytojo De La Salle brolija. Apie 60% studentų yra mahometonai, o likusieji 40% — krikščionys.

Katalikų skaičius nuo 1979 m. iki 1980 m. pakilo pasaulyje 3%, pagal Vatikano metraščio statistikos duomenis. 1980 m. gruodžio 31 d. pasaulyje buvo 784,660,000 katalikų, arba 21 milijonų daugiau nei 1979 m. gruodžio 31 d. Amerikos kontinente katalikai 1980 m. sudarė 62.4% visų to kontinento gyventojų skaičiaus, Europoje — 39.9%, Okeanijoje — 25.5%, Afrikoje — 12.5%, ir Azijoje — 2.4%. Iš viso pasaulyje 1980 m. gyveno 4,371,266,111 žmonių. Taigi, katalikai tais metais pasaulyje sudrė 17.7% visų gyventojų.

Visuotinis anglikonų sinodas, susirinkęs Anglijoje, svarstė pasiūlymą įvesti visiems anglikonams naudotinas išpažinties apeigas, panašias į katalikų. Liturginiuose pakeitimuose siūloma, kad anglikonai pakeistų ligonių lankymo apeigas, kuriose, pagal 1662 m. anglikonų apeigyną, būdavo galima teikti ligoniui nuodėmių atleidimą po asmeninės išpažinties, jei ligonis to pageidaudavo savo sąžinės nuraminimui. Dabar liturginė anglikonų komisija nutarė paruošti visiškai atskiras apeigas, skirtas atgailautojo susitaikymui, kurios galiotų visiems anglikonams. Tai būtų katalikiškoji išpažinties forma, kur atgailaujantis kunigui išpažįsta savo nuodėmes, gauna dvasinių patarimų ir nuodėmių atleidimą. Iki šiol anglikonai laikėsi arkiv. Thomas Cranmer 1549 m. įvestos taisyklės, skatinančios pasitenkinančius bendrąja atgaila nesipiktinti besinaudojančiais sąžinės nuraminimui ausine išpažintimi pas kunigą, o pastaruosius nesipiktinti tais, kurie tenkinasi grynai bendrąja atgaila be asmeniškos išpažinties.

Pašaukimai į Kunigystę geriausiai tarpsta šeimos pastovume. Tokios išvados prieita apklausinėjus Mount St. Mary's seminarijos auklėtinius Emmitsburg, Md. Apklausinėjimui dirva buvusi ideali todėl, kad šioje seminarijoje studijuoja 145 klierikai iš 37 vyskupijų. Apklausinėjime rasta, kad 99% klierikų kilę iš šeimų, kurios 10 ar daugiau metų gyveno toje pačioje vietovėje ir net tame pačiame name. 78% klierikų kilę iš parapijų, kuriose tas pats kunigas klebonavo 10 ar daugiau metų. Klieriko gyvenamos parapijos klebono buvimo parapijoje vidurkis — 16.8 metų. Tiktai du iš tos seminarijos klierikų tikrai nežinojo, kiek metų jų parapijoje dabartinis klebonas yra išklebonavęs. Jau pats faktas, kad toks didelis klierikų skaičius puikiai žinojo savo klebono parapijoje buvimo metų skajčių ir kad visų klierikų klebonai taip ilgai klebonavo tose parapijose, liudija kaip intymiai šie jaunuoliai buvo suaugę su savomis parapijomis ir savais klebonais. 72% visų klierikų buvo pastovūs Mišių tarnautojai savose parapijose, 55% lankė katalikiškąsias gimnazijas ir 58% dalyvavo pašaukimų formavimo programose. Seminarijos rektorius mons. Richard M. McGuinness, pasirodo, nutarė šį apklausinėjimą savo seminarijoje pravesti kai perskaitė Newark arkivyskupijos leidžiamame laikraštyje "The Advocate" straipsnį apie pašaukimus iš St. Cloud, Minn., ir iš Helena, Mont., kur pašaukimų gausumas priskiriamas šeimų pastovumui gyvenamoje vietoje.

Kun. J. Stš.

"Sutiksite Jėzų Šventojoje Žemėje"

Įspūdžiai pagyvenus devynias dienas dabartinio Izraelio teritorijoje

K. KAKNEVIČIUS

"Jėzus yra gyvas ir šiandieną, sutiksite jį, kai keliausite per Šv. Žemę". Tai užrašas ant vieno keliautojų žemėlapio.

Du lietuviai kunigai ir du klierikai iškeliavo į Šv. Žemę iš Romos. Jie buvo numatę aplankyti vietoves, kurios taip artimos širdžiai ir taip brangios bei mielos savo praeitimi.

Iš lėktuvo jau matosi Šv. Žemė, smėlėti paplūdimiai, miesto pastatai. Tai Tel-Avivo miestas. Jau mūsų koja liečia Šv. Žemę. Iš čia važiuojame automobiliu Jeruzalės link. Apylinkės labai kalnuotos. Kalvos nenutrūkstamai keliauja su mumis. Šios kalvos yra labai akmenuotos, bet apaugusios įvairiais augmenimis. Ypač daug vaismedžių. Štai jau ir Jeruzalė — vieta kurioje praleisime sekančias devynias dienas. Iš čia lankysime visą Šv. Žemę.

Pirmoji naktis Jeruzalėje buvo be galo šviesi. Mėnulis skleidė keistą, baltą šviesą. Aš net praskleidžiau lango užuolaidas, kad tie keisti mėnulio spinduliai kristų ir į mano kambarį.

Prie Kristaus kapo

Penktą valandą ryto skubame prie Kristaus kapo, kur esame sutarę laikyti šv. Mišias. Siauromis Jeruzalės gatvelėmis pasiekiame didžiulę šventovę. Skubame į zakristiją, kur apsirengiame liturginiais drabužiais ir einame į Kristaus kapą.

Tai ola beveik viduryje šios didžiulės šventovės. Pirmiausia įeiname į prieškapį pro siaurą angą. Prieškapis yra erdvus, telpa 10-15 žmonių. Prieškapio viduryje stovi Kristaus karsto liekanos. Patsai karstas bedievių sudaužytas — norėjo sunaikinti relikviją, kurią krikščionys buvo pradėję garbinti. Toliau yra žema ir siaura anga, kuri veda į Kristaus kapo vietą. Pasilenkę ir po vieną sueiname į Kristaus kapą — olą. Ant kapo vietos yra altorius — čia mūsų grupės kunigai atnašavo šv. Mišias ir du klierikai patarnavome bei atlikome skaitymus. Mes meldžiamės toje vietoje, kur buvo laikinai po nukryžiavimo palaidotas Jėzus, po trijų dienų prisikėlęs iš numirusių.

Išėjus iš olos ir pasukus kairėn, yra plokštuma. Už 50 metrų stovi altorius, kurio paveikslas vaizduoja prisikėlusį Jėzų ir Mariją Magdalietę. Ši vieta —.tai buvęs šalia kapo sodas, kuriame Jėzus pasirodė Marijai Magdalietei.

Antroje kapo pusėje, už 200 metrų, lempomis papuoštas ir gražiai apjuostas Kalvarijos papėdės akmuo, ant kurio buvo paguldytas Jėzaus kūnas, nuimtas nuo kryžiaus ir ruošiamas laidojimui.

Kalvarijos kalnas

Nuo čia už 20 metrų kyla laiptai į Kalvarijos kalną, kuriais pasieki pačią viršūnę. Čia išvysti labai gražiai papuoštą altorių, virš kurio yra didžiulis kryžius ir statulos, liūdinčios mirštančio Jėzaus. Po šiuo altoriumi yra išpuošta skylė. Tai vieta, kur buvo įstatytas Jėzaus kryžius. Dabar žmonės artinasi ir atsiklaupę bučiuoja šią vietą. Čia pat ir Sopulingosios Motinos Marijos altorius su jaudinančia Marijos statula (į josios širdį įsmeigtas durtuvas). Dar toliau į dešinę vėl altorius, kuris yra Jėzaus prie kryžiaus kalimo vietoje. Altoriaus mozaika šį prikalimą ir vaizduoja.

Nusileidus nuo Kalvarijos kalno, yra ola, kur, pagal padavimus, buvusi Adomo galva. Ją mirštančio Jėzaus kraujas nuplovęs, t.y. atleidęs jo ir visos žmonijos nuodėmes.

Einant gilyn, po kalnu matyti Šv. Elenos koplyčia, o už jos — Šv. Kryžiaus koplyčia. Čia buvo atrastas Jėzaus kryžius bei visi kankinimo įrankiai su erškėčių vainiku bei nukryžiavimo vinimis. Pagonys, norėdami sunaikinti pradėjusius plisti krikščionis, sumetė jų garbinamas relikvijas į šią olą ir ant viršaus pastatė savo šventyklą.

Prieš 200 metų čia buvo Kalvarijos kalnas, kapo ola, sodas, o dabar viskas po vienu stogu — vien didžiulė šventovė, kuri vaizduoja Kristaus kalimą prie kryžiaus, mirtį ir prisikėlimą.

Istorinės vietos

Jeruzalės senamiestyje, netoli miesto sienų, yra Šv. Onos šventovė. Šioje vietoje kadaise gyveno Marijos tėvai ir joje gimė Marija. Dabar čia stovi didžiulė šventovė, kurios viduje yra išpuošta paguldyta statulėlė, vaizduojanti mažytę Mariją. Šalia šventovės yra griuvėsiai buvusios šventyklos, kurioje jauna Marija tarnavo. Yra ir gilios buvusios maudyklos, kuriose prausdavo avinėlius prieš juos paaukojant.

Netoli šios vietos yra Nuteisimo vieta. Tai Piloto gyvenamoji vieta, kur buvo atvestas Jėzus ir kur prasidėjo jo kančia. Šioje vietoje dabar yra šventovė. Antroje kiemo pusėje yra koplyčia. Toje vietoje Jėzus buvo tardomas ir plakamas. Grindyse ir dabar yra natūralūs akmenys, per kuriuos buvo Jėzus vedžiojamas. Antroje gatvelės pusėje yra vieta, iš kur prasideda Kryžiaus keliai. Kiekvieną penktadienį maldininkai, vadovaujami dvasiškių, čia pradeda eiti Jėzaus kančios keliu į Kalvarijos kalną.

Kiek toliau stovi šventovė, žyminti vietą buvusios šventyklos, kur Jėzus buvo atneštas pagal tų laikų papročius aukoti Dievui.

Mahometonai ir žydai

Didžiulis kvartalas apie buvusią Saliamono šventyklą pasiekia net iš dviejų pusių Jeruzalės mūrą. Šis kvartalas yra labai tuščias, išskyrus mahometonų šventyklas ir muzėjų. Į šias šventyklas niekas nėra įleidžiamas su batais. Iš vienos pusės šio kvartalo yra staigus ir augštas skardis. Tai vieta, kur Jėzus buvo velnio gundomas ant šventovės viršaus. Kitoje buvusios šventyklos pusėje yra "verksmo siena". Prie jos renkasi žydai ir dejuodami, liesdami galva mūrą, rauda. Vieta yra suskirstyta į dvi dalis, ir vyrai su moterimis čia nesimaišo — meldžiasi atskirai. Kiekvienas, norįs prieiti prie verksmo sienos, turi užsidėti kepuraitę.

Paskutinės Vakarienės kambarys

Eidami atgal Kalvarijos kalno link, pasiekiame Paskutinės Vakarienės vietą, kurioje Jėzus įsteigė Švenčiausiąjį Sakramentą. Pastatas dviejų augštų. Paskutinės Vakarienės kambarys yra antrame augšte. Kambarys didelis, su kolonomis viduje, bet visiškai tuščias. Anksčiau ši vieta priklausė mahometonams, katalikai galėjo tik kartą į metus D. Ketvirtadienį į dalį šio kambario įeiti. Dabar šis kambarys visiem ir visuomet yra prieinamas. Su tuo namu sujungta vienuolių prižiūrima graži šventovė. Jos viduje, už altoriaus, yra Paskutinės Vakarienės visų dalyvių varinės statulos. Čia mes sutarėme laikyti šv. Mišias ir už kelių dienų sugrįžome pasimelsti toje vietoje, kurioje Jėzus ir mokiniai prieš porą tūkstančių metų buvo susirinkę.

Senamiestis

Jeruzalės senamiestyje, viduje Jeruzalės mūrų, daugiausia gyvena krikščionys ir mahometonai. Daugumą gyventojų sudaro arabai. Senamiesčio gatvelės yra labai siauros, eina tai žemyn, tai augštyn, su laiptais, todėl čia visas susisiekimas tik pėsčiųjų.

Išėjus per Damasko vartus į užmiestį (už senamiesčio mūrų), matyti Saliamono kasyklos, kuriose buvo dirbama prieš 3000 metų. Neviena knyga yra parašyta apie tai. Dabar čia yra turistų vieta, kur nevienas klausia, kaip galėjo tais laikais tik su kaltu ir kūju iškalti didžiules sales, dabar esančias Jeruzalės apačioje.

Žydų kapinės

Išėjus pro Šv. Stepono vartus, priešais matyti Juozapato pakalnė. Čia yra žydų kapinynas ir visos kalvų pašlaitės vien tik kapais nuklotos. Pagal žydų įsitikinimą, šioje vietoje bus Paskutinis Teismas bei prisikėlimas iš numirusių. Kas bus čia palaidotas, tas pirmas bus prikeltas. Kapų paminklai visi panašūs ir iš tolo atrodo kaip akmenuota pakalnė. Kapinėse — jokių gėlių. Antkapiai apdėti akmenėliais vietoje mūsų įprastų gėlių. Artimieji, lankydami savųjų kapus, vietoje gėlių uždeda ant jų akmenėlius.

Juozapato pakalnėje yra vieta, apaugusi medžiais, kur Judas, išdavęs Jėzų, pasikorė. Antroje Juozapato pakalnės pusėje yra vieta, kur Judas grąžino už Kristų gautus pinigus, bet jie nebuvo priimti. "Nusviedęs šventykloje pinigus jis išbėgo ir pasikorė" (Mt. 27,5). Toliau matyti puodžiaus dirva, kuri buvo už tuos pinigus nupirkta.

Šventovės, šventovės ...

Už kelių šimtų metrų nuo miesto mūro sienos matyti buvę Kaifo namai. Čia Jėzus buvo atvestas po suėmimo ir šv. Petras jo išsigynė. Dabar čia stovi šventovė ir ant jos viršaus — gaidžio figūra. Po šventove — liekanos Kaifo namų bei kalėjimo, kuris buvo iškaltas uolose. Čia buvo kalinamas ir Jėzus.

Netoliese yra Dormition šventovė. Tai vieta, kur mirė Marija. Dabar toje vietoje po baldakimu pašarvota Marijos statula.

Išėjus iš Jeruzalės per "Auksinius" vartus ir pasukus truputį į dešinę, matosi pilkai balta koplyčia. Tai vieta, kur buvo akmenimis užmuštas pirmas krikščionis šv. Steponas. Jo garbei bei prisiminimui pastatyta koplyčia.

Už daubos, kalno pašlaitėje, yra Marijos palaidojimo vieta. Tai didžiulė šventovė, giliai po žeme. Ji išpuošta visokiais žibintais. Čia yra pagrindinis altorius ir už jo, mažoje oloje, tuščias Marijos karstas. Maldininkai labai lanko šią vietą, klaupiasi, meldžiasi ir, uždegę žvakę Marijos garbei, plačiais laiptais išeina iš požemio.

Alyvų darže

Truputį augščiau palipus į kalną, matosi ola, kurioje Kristaus mokiniai laukė ir užmigo prieš kančią, Jėzui besimeldžiant Alyvų darže. Dar kiek palypėjus, yra vieta, dabar sodelis, kur Judas pabučiavo Jėzų, jį išduodamas. Skersai gatvelės yra Alyvų daržas, kuriame Kristus meldėsi prieš kančią. Pačiame Alyvų darže dar yra keturi alyvų medžiai iš Kristaus laikų. Tai tylūs liudininkai buvusių kančių prieš 2000 metų.

"Tėve mūsų" vieta

Palypėjus dar augščiau į kalną, stovi koplyčia toje vietoje, kurioje Jėzus, žiūrėdamas į Jeruzalę, verkė. Iš šios vietos gražiai matyti visas Jeruzalės senamiestis. Iš jos, dar vis augštyn kildamas kalvomis, pasieki vienos kalvos viršūnę. Tai "Tėve mūsų" vieta. Ten Jėzus išmokė mokinius maldos "Tėve mūsų". Dabar čia stovi vienuolyno pavidalo pastatai ir graži šventovė. Sienos pastatuose, koridoriuose ir šventovėje apkabinėtos didžiulėmis plokštėmis, kuriose įvairiom kalbom įrašyta "Tėve mūsų". Lietuvių kalba plokštė yra šventovėje ant sienos. Pasimeldę čia, užkopėme ant apylinkėje esamo augščiausio kalno. Jo viršuje mūro siena aptverta stovi koplyčia toje vietoje, iš kurios Jėzus įžengė į dangų. Viduryje koplyčios yra aptverta uola, kurioje yra įspausta kojos pėda.

(Bus daugiau)

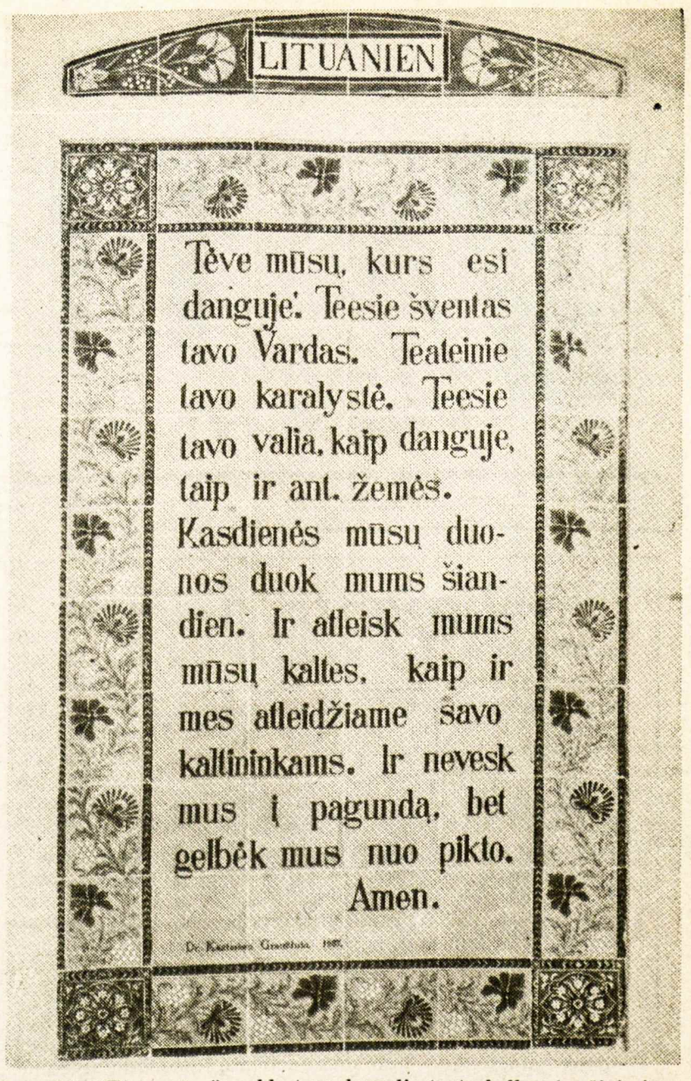

Jeruzalėje "Tėve mūsų" malda tarp daugelio tautų kalbų. Apačioje įrašas — Dr. Kazimiero Graužinio, 1937. Matyt, jo pastangomis tai padaryta. Dr. K. Graužinis tuo metu buvo Lietuvos atstovu Vatikanui

Baisi mokytojo dalia

Mokytojos laiškas draugei okupuotoje Lietuvoje

"Šiandien Tau aprašysiu labai įspūdingą įvykį. Kai aš budėjau mokyklos koridoriuje, prižiūrėdama, kad vaikai neišdykautų per pertrauką, prie manęs priėjęs mano X klasės auklėtinis, paėmė mano ranką ir tyliai tarė: "Auklėtoja, aš Jus labai myliu. Aš visados Jums būsiu geras. Nutariau būti kunigu. Padėkite! Neverskite manęs į komjaunimą!"

Šiuos žodžius ištaręs, jis pažvelgė į mane ir laukė atsakymo, be abejonės, palankaus. Tokio prašymo nesitikėjau. Teisiog mane pritrenkė. Atsakyti ką nors priešingai, taip nuoširdžiai į mane žiūrinčiam su pilnu pasitikėjimu jaunuoliui, negalėjau. Ištarusi "gerai", tuojau nusisukusi nuėjau. Tiesiog žadą man užėmė.

Nuėjau į kitą koridoriaus galą. Nebegalėjau suvaldyti savęs... Mintys tik bėgo. Privalau kalbėti ateitinėmis temomis, išrauti iš jaunuolių širdžių Dievą... Taip mus ragina viršininkai!..

Ir kaip dabar galiu kalbėti? Kokia kančia! Ar ją supranta tie, kurie mus verčia žaloti jaunuolių širdis?! Kokia baisi mokytojo dalia! Parduodame save, parduodame už algą... Kur nuvesime jaunimą?! Kiek daug jau morališkai palūžusių... O mes juos vis klampiname ir klampiname... Įvairūs komjaunimo vėlyvi užsiėmimai, pobūviai tiesiog šlykštynėmis virto. Kokią morališkai palūžusią kartą auginame... Mes, mokytojai, kurie privalome mokyti, auklėti, įspėti, mes ateistiniu auklėjimu užmušame jų sąžines ir tampame tautos judais...

Ką aš kartą užtikau!.. Baisu net rašyti... Ji man atkirto: "Mokytoja, man pavydite, kad aš už jus gražesnė?! Jūsų konkurentė..."

To nekalto jaunuolio kreipimasis neduoda man ramybės. Aš — ateistų vadovė, tautos tvirkintoja... Patark, ką man daryti? Galiu išprotėti, naktimis nebemiegu..." **Salomėja**

(Iš pogrindžio "Aušros" 30 nr.)

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniška darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

Mohawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- ★ Elektros reikmenys
- ★ Televizijos aparatai
- ★ Skalbiamosios mašinos
- ★ Vaikų baldai
- ★ Įvairūs kilimai
- ★ Šaldytuvai
- ★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- ★ Siuvamos mašinos
- ★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

A. a. ROMO KALANTOS mirties dešimtmečio minėjime Australijos Melburne 1982 m. gegužės 23 d. Stovi "Dainavos" narės (iš kairės): Birutė Prašmutaitė, Zita Prašmutaitė, Laima Pikelytė, Birutė Šaulytė; sėdi kanklininkės: Venta Dagytė, Rūta Švambarytė-Kenny, Erna Duonienė, Stasė Kiršienė, Marytė Šidlauskienė; dešinėje stovi — Virginija ir Arūnas Bruožiai. Šis vienetas atliko progai pritaikytą meninę programą

Gimnazija tebėra reikalinga

Su Vasario 16 gimnazijos direktorium Jonu Kavaliūnu atsisveikinant

BR. LIUBINAS

Laikas bėga nesulaikomai. Dar, rodos, taip neseniai iš JAV-bių atvyko į Vokietiją Jonas Kavaliūnas vadovauti Vasario 16 gimnazijai, o štai jau suskubo praskristi dveji metai, ir jis grįžta atgal. Reikia pasakyti, kad per tuos dvejus metus Vasario 16 gimnazijoj viešpatavo ramybė.

Šie mokslo metai baigėsi liepos 2. Tą dieną įvyko iškilmingas atsisveikinimas, Jis pradėtas pamaldomis, kurias laikė iš Bad Woersihofen atvykęs vysk. dr. Antanas Deksnys. Savo pamoksle jis papasakojo apie savąją jaunystę, savąsias gimnazisto dienas. Kartu su juo koncelebravo Vasario 16 gimnazijos kapelionas kun. Jonas Dėdinas, kuratorijos valdybos pirm. kun. Alfonsas Bernatonis, OFM Cap., ir prieš 20 metų direktoriavęs kun. Bronius Liubinas. Aktyviai tose pačiose pamaldose dalyvavo taip pat ir evangelikai, kurių kapelionas kun. Fricas Skėrys pabaigoje pasakė pamokslą vokiškai.

Atsisveikinimo metu gimnazijos salėje direktorius pabaigoje pakvietė tarti po žodį buvusį savo pirmataką kun. Br. Liubiną ir kuratorijos valdybos pirm. kun. A. Bernatonį. Kun. Liubinas prisiminė praeities laikus, ypač kai buvo statomi gimnazijos namai, ir pasidžiaugė, kad naujasis direktorius Andrius Šmitas anais laikais buvo jo mokiniu kartu su mokytoju Mečiu Buiviu-Landu. Taip pat jis pasveikino atsitiktinai šiuo metu iš Kanados atvykusius buvusius Vasario 16 gimnazijos mokinius Birutę (Janušaitytę) ir Vytautą Biretas. Kuratorijos valdybos pirmininkas panaudojo šią progą atsisveikinimui su J. Kavaliūnu.

Šia proga direktorius J. Kavaliūnas malonėjo pasikalbėti su "Tėviškės Žiburių" bendradarbiu, kuris jam pateikė keletą klausimų.

— Ką galite pasakyti apie Vasario 16 gimnazijos mokytojus?

— Jų yra 22, 13 lietuvių ir 9 vokiečiai. Visą laiką buvo įdarbinti 12, o 10 dirbo tiktai dalį laiko, pvz. vyresnėsėse klasėse matematikai ir lotynų kalbai. Iš lietuvių mokytojų pasitraukia 3 — E. Meikienė, dėsčiusi lietuvių ir rusų kalbas, Dalia Grybinaitė, buvusi mergaičių bendrabučio vedėjos pavaduotoja ir dėsčiusi anglų kalbą bei Amerikos istoriją, ir aš pats, dėstęs lietuvių kalbą. Vokiečių mokytojų gauti šiuo metu nėra sunku, ateinantiems mokslo metams gauta jau per 100 pasiūlymų. Mat Vokietijoje šiuo metu yra mokytojų perteklius. Tačiau gaila, kad lietuvių mokytojų surasti yra labai sunku ar net neįmanoma.

— O kaip su mokiniais?

Šiais mokslo metais iš viso buvo 66 mokiniai: 53 iš Vokietijos, 9 iš JAV-bių, 2 iš Anglijos ir po 1 iš Venecuelos ir Australijos. Mokslo metų gale jų buvo likę 61. Į augštesnę klasę nekeliami 4 mokiniai, iš jų vienas už netinkamą elgesį pašalintas iš gimnazijos, o taip pat 4 gavo pataisas. Labai gero elgesio, darbštumo ir tvarkingumo buvo 4 mokinės, jos mokslo metų gale buvo apdovanotos, taip pat buvo apdovanoti 6 geriausi mokiniai, kurių tarpe yra 2 berniukai.

Aplamai, vieni mokiniai mokosi labai gerai, kiti gerai arba vidutiniškai, yra ir prastai besimokančių. Jiems įtakos turi sunki šeimos padėtis namuose. Dėl nedidelio mokinių skaičiaus, priimant į gimnaziją, mokinių atrankos nedaroma, kai į kitas vokiškas gimnazijas mokiniai labai atrenkami.

Specialiai būtų galima kai ką pasakyti apie **pamaldų lankymą.** Man atvykus direktoriauti jis buvo labai menkas. Nuo seno čia laikytasi dėsnio, kad nereikia versti eiti į pamaldas. "Su vėzdu į dangų nenuvarysi"! Tačiau aš žinojau, kad jaunuolis kalba apie laisvę, bet kartu ilgisi ir vedančios rankos. Tą vedančią ranką mėginau parodyti, ir tai ne be pasekmių. Mokslo metai pradėti ir užbaigti visiems dalyvaujant pamaldose. Tai darytina ir toliau, klasių auklėtojams, bendrabučio vedėjams ir mokytojams duodant pavyzdį. Tikybos dėstymas, remiantis Baden Wuerttenbergo švietimo ministerijos potvarkiu, grąžintas ir į paskutiniąsias gimnazijos klases. Šį klausimą svarstant, kaikas manė, kad tuo būdu bus apsunkinta mokymosi našta, bet praktikoje tai nepasitvirtino.

— Kaip yra su lėšomis?

— Apie finansinę padėtį galima pasakyti, kad šiuo metu ji yra žymiai pagerėjusi, ypač, lietuvių aukos. Pvz. dar 1977 m. iš lietuvių buvo gauta DM 39.000, o 1981 — DM 104.500. Didėjant lietuvių aukoms, didėjo ir vokiškųjų institucijų parama. Šalia Bonnos ir Stuttgarto vyriausybių, gimnaziją remia Vokietijos katalikų vyskupai ir šalpos draugija "Caritas". Vienkartinę žymią auką davė taip pat ir Vokietijos evangelikai. Katalikų vyskupai net rašte aiškina, kad parama turi ryšio su mokinių **skaičiaus didėjimu.** Taip būsią ir ateityje. Šiuo metu iš skolų yra išeita ir todėl finansinę padėtį galima laikyti patenkinama.

— Kokie santykiai su vokiečiais ir kitomis tautybėmis?

— Santykiai su vokiečiais yra labai geri: su Bonna, su Stuttgartu ir su pačiu Huettenfeldu. Ypač malonūs santykiai su tiesioginiais kaimynais. Geri santykiai taip pat su latvių gimnazija, kuri yra gana toli nuo mūsų.

— Ką galite pasakyti apie gimnazijos ateitį? Ar ji dar yra reikalinga?

— Gimnazija yra reikalinga. Dalis mokinių yra naujai atvykę iš Lietuvos. Atvykę į gimnaziją, jie eina lietuvišką gimnazijos kursą ir palaipsniui įvedami į vokišką gimnazijų kursą. Čia jie pasiekia abitūrą arba baigia 6 klases ir taip gali toliau mokytis specialiose bei amatų mokyklose.

Ji reikalinga ir kitiems Vokietijoj gyvenantiems, nes čia būdami jie išmoksta lietuvių kalbą. Ji yra naudinga ir mokiniams, atvykstantiems iš užsienio, nes jie čia turi galimybę pramokti lietuvių kalbos, susipažinti su Lietuvos istorija.

— Ar gimnazija pajėgia pasiekti savo tikslus?

— Ši gimnazija yra savo pobūdžiu vienintelė visame pasaulyje. Niekur kitur nebuvo ir nėra tokios gimnazijos, nes čia stengiamasi eiti nepriklausomos Lietuvos mokyklos programą, taip pat Vokietijos mokslų programą, nes Vokietijoje laikomi baigiamieji egzaminai. Atvykę iš Amerikos turi eiti savo programą, kad grįžę į namus gautų užskaitas. Visa jungia lietuviškas ir krikščioniškas gimnazijos charakteris. Per 30 metų baigė ją 115 mokinių. Jeigu gimnazijos nebūtų buvę, didelė jų dalis niekur nebūtų galėjusi ją baigti. Teigiamą įtaką turi ir mokiniams, atvykusiems iš kitų kraštų. Rezultatams pasiekti ribas stato ir **mokytojai, ir mokiniai.** Vokiečių mokytojų sunku pasirinkti, nes mūsų algos žymiai mažesnės už vokiškose mokyklose dirbančiųjų. Dar sunkiau gauti lituanistiniams dalykams dėstyti mokytojų. Mokiniai priimami be atrankos. Būna atvejų, kai čia atsiunčiami pasitaisymui.

— Kaip ilgai Vasario 16 gimnazija galės gyvuoti?

— Gimnazijos ateitis priklauso nuo to, kiek ir kol ji pajėgs išlaikyti savo lietuvišką ir krikščionišką charakterį ir kiek pati lietuviškoji visuomenė ją rems aukomis bei jai patikės savo vaikus. Nuo pat gimnazijos pradžios būdavo manoma, kad ji netrukus užsidarys, bet štai jau baigėsi 31-ji metai ir ji veikia toliau.

— Kokie Jūsų planai ateičiai?

— Išeivijos sąlygose lėšų įvairiems lietuviškojo švietimo bei kultūros reikalams sutelkti galima, jos net didėja. Bet darbą dirbančiųjų skaičius mažėja. Lietuviško švietimo darbą dirbau prieš čia atvykdamas, noriu jį dirbti ir toliau.

Čia būnant mano darbą sunkino ta aplinkybė, kad neturime gerų lietuvių kalbos vadovėlių jos nemokantiems. Jei sąlygos leis, bandysiu šiuo reikalu ką nors daryti, remdamasis savo patyrimu.

Pabaigai

Malonu konstatuoti, kad žmogus turėjo ryžto atvykti iš JAV-bių į Vokietiją ir dvejus metus čia dirbti lietuvišką švietimo darbą. Vokietijos lietuviai dėkoja J. Kavaliūnui už talką ir jam linki geros sveikatos bei sėkmės tolimesniuose lietuviškuose darbuose.

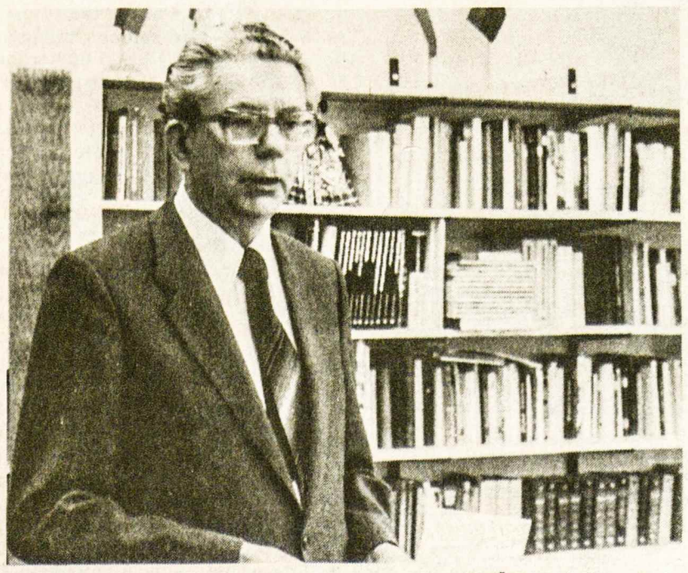

Vasario 16 gimnazijos direktorius JONAS KAVALIŪNAS, baigęs dvejų metų tarnybą ir perdavęs savo pareigas naujam direktoriui ANDRIUI ŠMITUI, kuris įsipareigojo taip pat tik dvejiem metam

Lenkijos lietuvių veikla ir rūpesčiai

STEPAS VARANKA

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Pirmoji lituanistinė konferencija

Lietuvių veikla dabartinėje Lenkijoje yra įstatymais kontroliuojama, varžoma, tačiau toleruojama ir net finansiškai remiama. Gaila tik, kad retkarčiais vietinių valdžios "galiūnų" varžoma daugiau, negu Varšuvos centrinių ministerijos direktorių.

Drąsi mintis organizuoti pirmą LVKD rimtą mokslinį renginį jau seniai nedavė ramybės veikliesiems draugijos nariams. Kas pirmas iškėlė šią minti, atsekti nėra lengva. Taip rašo "Aušroje" 1981 m. 4 nr. Eugenijus Petruškevičius. Didžiausią iniciatyvą parodė dr. Bronius Makauskas.

Pradžioje toks užmojis atrodė neįmanomas. Nežiūrint pesimistinių nuotaikų, entuziastų grupė ryžosi tam istoriniam Lenkijos lietuvių žygiui.

1980.V.4 Punske, centrinės valsčiaus mokyklos patalpose įvyko VIII Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos suvažiavimas. Jame delegatai nedrąsiai pritarė entuziastų sumanymui ir įpareigojo centro valdybą bei prezidiumą užmojį įgyvendinti. Buvo sudarytas konferencijos rengėjų komitetas iš 15 asmenų. Vadovavimas pavestas Juozui-Sigitui Paransevičiui, Punsko gimnazijos direktoriui. Pirmoji lituanistinė konferencija buvo numatyta 1980 m. rugpjūčio 29-30 d.d.

Rengėjų komitetui teko nugalėti daug nenumatytų kliūčių: gauti mokslininkų sutikimą dalyvauti konferencijoje, tiksliai nustatyti mokslinių pranešimų temas, parūpinti svečiams nakvynes, maitinimą, transportą, lėšas, meninę programą, tai progai pritaikytą ženkliuką ir šimtus kitų dalykų. Rengėjų komiteto pirm. Sigitas turėjo labai darbingą štabą. Prie konferencijos pasisekimo savo darbais prisidėjo dr. B. Makauskas ir Jurgis Valinčius.

Moksliniai pranešimai

Konferencijos dieną abejonės išsisklaidė. Su moksliniais pranešimais atvyko 17 referentų. Dr. Jonas Jaskanis kalbėjo apie baltus Lenkijos šiaurės rytuose, dr. Jonas Powerskis — apie veiksnius, sąlygojančius politinę baltų raidą, Juožas-Sigitas Paransevičius — apie lietuvių švietimą Lenkijos Liaudies Respublikoje, dr. Jonas Jurkevičius — apie tautinį lietuvių atgimimą lenkų spaudoje, Gintautas Marcinkevičius — apie lietuvių visuomenės ekonominę padėtį Seinų krašte XX š., doc. dr. Witold Jamielity — apie Seinų kunigų seminariją, dr. Juozas Apoznanski — apie tautinius santykius Suvalkų gubernijoje XIX š. antroje pusėje, inž. Jonas Pajaujis — apie lietuvių švietimą Seinų krašte 1915-1944 m., dr. Bronius Makauskas — apie lietuvių tautinės mažumos praeitį II-oje Lenkijos Žečpospolitoje, Marija Valinčiūtė apie žemės ūkį Punsko valsčiuje 1970-1980 m., Kristina Krauzlienė — apie Seinų krašto lietuvius augštosiose Varšuvos mokyklose, Anastazija Aleksaitė — apie vestuvinius lietuvių papročius Suvalkijoje, Juozas Vaina — apie baltišką Suvalkijos upių bei ežerų vardų kilmę, dr. Michalas Kondratiukas — apie lituanizmus Baltstogės regijono toponimijoje, Jonas Stoskeliūnas — apie Seinų-Punsko dzūkų tarmę, dr. Onutė Golabek apie lietuvių kalbos įtaką lenkiškose Suvalkijos tarmėse, Marytė Jančienė apie slavų kalbų įtaką Suvalkų vaivadijos lietuviškų kaimų tautosakai.

Be atvykusių referentų, buvo dar nemažas skaičius atsiųstų raštiškai mokslinių pranešimų: — Barboros Vileišytės, prof. dr. P. Lossowskio, dr. Sigito Krauzlio ir keliolika iš okupuotos Lietuvos. Sveikinimai gauti iš prof. Knuto Olafo Falko Lundo universitete ir iš okupuotos Lietuvos.

Pasak pirmos lituanistinės konferencijos pirmininką dr. J. Jaskanį, baltistika susilaukė Lenkijoje visuotinio pripažinimo ir didelio susidomėjimo.

Visus pranešimus buvo žadėta išspausdinti poligrafijos technika (šimtą egzempliorių).

Aktualios temos

Labai taikliai dr. Jono Jurkevičiaus pranešimo įžangoje sakoma: "XIX-ojo amžiaus devintame dešimtmetyje prasidėjęs lietuvių tautinis atgimimas buvo nevienodai priimtas lenkų visuomenės. Netrūko lenkuose tokių, kurie suprato reikalą ir šį naują reiškinį sveikino palankiai. Visgi vyravo nuomonės, reiškiančios nepasitikėjimą, net nepalankumą. Tradicinis lenkų visuomenės požiūris į lietuvius kaip į "kitaip kalbančius lenkus" vertė įžiūrėti jų tautiniuose siekiuose kenksmingą separatizmą".

Įdomus ir platus pranešimas buvo prof. P. Lossowskio tema "Pietinės Suvalkijos valstybinio priklausomumo problema 1918-1920 m." Trisdešimt šešiuose mašinraščio puslapiuose smulkiai pasakojama apie Lietuvos ir Lenkijos diplomatines bei karines pastangas dėl pietinės Suvalkijos, tuo pačiu ir Seinų-Punsko krašto. Šis prof. Lossowskio pranešimas yra vertas ypatingo dėmesio, nes liečia netolimą praeitį ir pasižymi objektyvumu. Lenkijoje yra išleistas 1966 m. prof. P. Lossowskio veikalas "Stosunki polsko-litewskie w latach 1918-1920". Tai įdomi mokslinė knyga. Joje yra faktų, kurie anksčiau nebuvo žinomi.

Lietuvių švietimas

Pažymėtinas buvo pranešimas inž. Jono Pajaujo tema "Lietuvių švietimas Seinų-Punsko krašte iki II-jo pasaulinio karo". Švietimo raida tame krašte buvo suskirstyta į kelis laikotarpius. Pirmas vadinamas lenkmečiu. Tai parapijinės mokyklos XVI š. Parapijinė Punsko mokykla pradėjo veikti 1700 m. Joje, šalia lenkų, buvo mokoma ir lietuvių kalbos.

Po 1863 m. sukilimo visos veikiančios Lietuvoje parapijinės mokyklos buvo uždarytos. Atsirado vadinamieji daraktoriai. Tai keliaujantieji po miestelius, kaimus ir vienkiemius mokytojai. Vienas iš pirmųjų tokių "mokytojų" buvo Vincas Sinkevičius. Jis, be lietuvių kalbos, mokėjo lenkiškai, rusiškai ir žydiškai. Vėliau išvyko į Ameriką ir po 6 metų grįžęs mokėjo ir angliškai. Tai buvo reikšmingas lietuvių gyvenime daraktorių laikotarpis. Po to, sekė trečias laikotarpis, kuris tęsėsi iki 1939 m. Lenkijos-Vokietijos karo.

Lietuviški vietovardžiai

Nemažą susidomėjimą sukėlė ir kalbininkų pranešimai, ypač dr. Michalo Kondratiuko "Lituanizmai Baltstogės regijono toponimikoje". Iš jo pranešimo paaiškėjo: šiuo metu tarp Augustavo kanalo šiaurėje ir Bugo upės pietuose neaptinkami lietuvybės reiškiniai, tačiau kaikurių vietovių vardai liudija, jog to krašto gyventojai vartojo lietuvių kalbą. Pvz. lietuviškos kilmės esą šie vietovardžiai: Biernіki, Bilminy, Bilwinki, Czepiele, Dawnary, Drable, Ginie, Jodeszki, Jaginty, Jaswilki, Jurasze, Meily, Miszkieniki, Nomiki, Radzie, Rekle, Romejki, Tolkiene, Treige, Zyburty, Zodzie ir daugelis kitų.

Baigiamosios pastabos

"Niekas negali likti abejingas savo ilgaamžei istorijai" — rašė viename "Aušros" numeryje Vilniaus universitete žurnalistiką baigusi Birutė Jonuškaitė, pakartojusi Vilniaus universiteto rektoriaus profesoriaus J. Kubiliaus žodžius.

Iš tikrųjų Lenkijos, ypač Suvalkų trikampio, lietuviai yra kaip gyvasis sidabras — jie ir sunkiausiomis sąlygomis kovoja dėl savo kalbos, kultūros, religijos, papročių bei tradicijų išlaikymo.

Įsisteigę visoje Lenkijoje LVKD būreliai aktyviai reiškiasi ne tik savo tarpe, bet dažnai pasirodo ir lenkų visuomenėje, aplanko kitus Lenkijos miestus su savo ansambliais, chorais, parodomis ir paskaitomis. LVKD leidžia kuklios išvaizdos trimėnesinį leidinį "Aušra". Jų noras yra, kad "Aušra" būtų leidžiama dažniau, bet valdžia iki šiol jų pageidavimo neišpildo. Dabartinis tiražas yra tik 3000. Redakcijos adresas: 16-500 Seiny, ul. Armii Czerwonej 7. Prenumeratą užsieniui priima RSW "Prasa-Ksiazka-Ruch" Centrala Kolportazu Prasy i Wydawnictw 00-958 Warszawa, skr. poczt. 12 PKO III 0. Warszawa Nr. 1531-71. Vietoje kainuoja 20 zlotų, užsieniui 50% brangiau.

Šimtmetinės organizacijos seimas

SLA seimas St. Petersburge, kur buvo pagerbti keli kanadiečiai

J. ŠARAPNICKAS

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 61-mas seimas įvyko š. m. liepos 5-7 d.d. St. Petersburge, Floridoje, "Dolphin Beach Resort" viešbutyje.

Į seimą išvykau lėktuvu liepos 4 d. iš Toronto orauosčio. SLA seimo posėdžių viešbutį pasiekiau 8 v. v. Tuo metu viešbučio valgykla buvo jau uždaryta, o buvau alkanas. Radau prie viešbučio registracijos stalo keletą pažįstamų ir nepažįstamų SLA atstovų. Pasiteiravau, ar kas nors žino netoli nuo viešbučio valgyklą. Vienas iš atstovų pasisakė esąs vietinis gyventojas ir žinąs apylinkės valgyklas. Tai buvo labai paslaugus SLA atstovas inž. Antanas Mačionis, "T. Žiburių" skaitytojas. Paprašiau duoti keliolika minučių laiko persirengti, nes atvykęs iš Kanados į St. Petersburgą radau virš 90° temperatūrą. Buvau šlapias nuo prakaito.

Persirengęs nuvykau į svečių laukiamąjį, kur radau belaukiantį inž. A. Mačionį su žmona dr. Irena Mačioniene. Jiedu man pranešė, kad į jokį restoraną nevyksime, o važiuosime pas juos vakarienės. Pirmą kartą susitikęs su p. p. Mačioniais nustebau jų nuoširdumu ir vaišingumu. Po gardžių vaišių jie parvežė mane į viešbutį poilsio.

Liepos 5 d. rytą seimo rengėjų komiteto pirm. Dalia Bobelienė pradėjo seimą ir paprašė įnešti vėliavas. Po įžanginės kalbos D. Bobelienė pakvietė vietos miesto burmistrą tarti žodį. Burmistras labai gerai atsiliepė apie lietuvius ir pareiškė turįs daug lietuvių draugų. Apgailestavo, kad nemoka lietuviškai kalbėti ir žadėjo pradėt mokytis. Burmistras savo kalboje priminė dabartinę sovietų okupaciją Lietuvoje, bet ji žlugs, ir pavergti Baltijos kraštai vėl atgaus laisvę.

D. Bobelienė pakvietė SLA pirm. P. Dargį seimui pirmininkauti. Po įžanginės kalbos P. Dargis pakvietė kun. A. Stašį sukalbėti invokaciją.

Sveikinimo kalbas pasakė: VLIKo pirm. dr. K. Bobelis, ALTos pirm. dr. K. Šidlauskas, Alena Devenienė-Grigaitienė, K. Mačiukas, T. Blinstrubas, dr. V. Dargis, M. Gudelis, J. Šarapnickas, Romo Kalantos šaulių kuopos pirm. A. Gudonis, St. Petersburgo Lietuvių Klubo vardu A. Armalis ir kiti.

Pirmoje SLA seimo sesijoje buvo 64 registruoti seimo atstovai. Vėliau jų skaičius padidėjo iki 69.

Šis SLA seimas, be eilinių darbų, turėjo padaryti naujas reformas draudose ir konstitucijoje pagal naujus valdžios potvarkius, liečiančias visas fraternalines organizacijas.

Gyvos diskusijos vyko dėl anksčiau pirktų bonų, kurie šiuo metu laikomi už 3%-4% palūkanų. Seimas rekomendavo visus investuotus bonus peržiūrėti ir apskaičiuoti jų būsimą vertę kai bus subrendę, ir, jei apsimoka, bonus atšaukti bei investuoti pinigus į bankus 2-3 metų terminui. SLA pinigai yra valdžios kontrolėje ir be valdžios sutikimo negalima pinigų investuoti. SLA turi laisvas rankas pinigų investavime ir nuosavybės pirkime be valdžios kontrolės tik iki 10%.

Liepos 5 d. SLA atstovų susipažinimo vakarienė įvyko St. Petersburgo Lietuvių Klubo salėje. Viename šone matyti užrašas: "Floridos Amerikos Lietuvių Klubo garbės nariai". Tai tie, kurie y r a paaukoję nemažiau kaip $1000. Tokių garbės narių suskaičiau 32 pavardes. Tarp jų yra ir S. ir A. Viskontų pavardės iš Kanados.

SLA seimo pokylis su meninę programa įvyko liepos 5 d. viešbučio salėje; kuri buvo pilna svečių. Kalbėjo ALTos pirm. dr. K. Šidlauskas ir SLA pirm. P. Dargis.

Liepos 7 d. SLA pirm. P. Dargis paskelbė, jog vykdomoji taryba vienbalsiai nutarė SLA seimui rekomenduoti pakelti į garbės nares Oną Indrelienę už didelius atliktus darbus Susivienijimui Lietuvių Amerikoje ir lietuvių tautai. P. Dargis padarė O. Indrelienės veiklos apžvalgą. Kalbėtojas buvo net 5 kartus pertrauktas audringų plojimų.

O. Indrelienė, tapusi SLA garbės nare, yra atleista nuo visų SLA draudos mokesčių. Ta proga atstovai sugiedojo O. Indrelienės garbei "Ilgiausių metų". Ji nuo įsteigimo Toronto SLA 236 kuopos eina finansų sekretorės pareigas 48 metus be pertraukos.

Už ilgametę SLA darbuotę buvo apdovanoti auksiniais ženkliukais Hamiltono SLA 72-ros kuopos nariai: J. Bajoraitis iš Hamiltono ir J. Šarapnickas iš St. Catharines, Ont.

Sekantis SLA seimas įvyks 1986 m. Čikagoje. Tais metais Susivienijimas Lietuvių Amerikoje švęs 100-čio veiklos sukaktį.

Šiaurės Amerikoje gyvenančių vilniečių sąskrydis Kanadoje, Paris, Ontario — Nuotr. J. Leko

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ELEKTRINĖ ŽŪKLĖ

Valstybinės gamtos apsaugos inspekcijos viršininkas Vytautas Baškys "Tiesos" liepos 2 d. laidoje paskelbė pranešimą "Gobšuolių verslas, prišaukias nelaimę", liečiantį brakonierių pamėgtą elektrinę žūklę: "Žuvys gali išvengti žvejų pastatytų tinklų, gali nesusivilioti masalu ant kabliuko, tačiau į brakonierių sukuriamą vandenyje elektros lauką patenka ir žūva visa, kas gyva, dažnai neišskiriant, deja, ir savavaliautojo..." Nesudėtingas elektros laido prisijungimas bei jo panaudojimas vandenyje sugundo ir paauglius, nesuvokiančius, kad tame paprastume slypi didžiausias pavojus. Buvęs Pabradės vidurinės mokyklos mokinys Bronislavas Paškevičius žuvo Švenčionių rajono Meškerinės kaime, iš kiemo nusitempęs elektros laidą prie Žeimenos. Panaši tragedija Trakų rajone ištiko šešiolikmetį Vilniaus technikos mokyklos moksleivį Vladą Kuprijanovą, parvažiavusį savaitgaliui pas motiną. Jį nutrenkė elektros srovė prie Bražuolos upelio. Toje nelegalioje žūklėje dalyvavo ir du suaugę giminaičiai — Juzefas Slugevičius ir Albinas Misevičius, visą kaltę vėliau suvertę žuvusiam moksleiviui. Nelaimės neišvengia ir elektros reikaluose nusimanantys žmonės. Saugiai prie Ventos jautėsi Mažeikių elektrotechnikos gamyklos darbininkas Jonas Šiaulytis ir Pikelių sovchozo mechanizatorius Antanas Jaras, laikydamiesi atsargumo priemonių. Jos betgi neapsaugojo ten žuvusio A. Jaro. Kaikurie brakonieriai turi net elektrinės žūklės aparatus. Gamtosaugininkai Molėtų rajono ežeruose sulaikė vilniečius — Jurgį Raginį, Albiną Preikšą, Vytautą ir Algirdą Čekuolius, apsirūpinusius dviem aparatais, kai jie jau buvo sugavę žuvies už 755 rublius. Laiku buvo sustbdyti Radviliškio rajono "Auksinės varpos" kolchozo nariai — Vladas Marcinkevičius, Valentinas Savickas, broliai Kazimieras ir Jonas Dabžanskai, ties Ventainių kaimu nuo elektros linijos nusitiesę laidą į Kruojos upelį. Ta žūklė galėjo liūdnai baigtis ne tik brakonieriams, bet ir nekaltiems praeiviams. V. Baškio duomenimis, pernai buvo išaiškinti 72 neteisėtos elektrinės žūklės atvejai: "Brakonieriavimas elektros prietaisais plinta kaip kokia užkrečiama liga. Dėl vienos kitos žuvelės žmonės rizikiuoja ir savo, ir kitų gyvybe".

PUOLA IZRAELĮ

Kompartija organizuoja masinius mitingus darbovietėse bei institucijose, smerkiančius karinių Izraelio dalinių įsiveržimą Libanan, reikalaujančius jų atitraukimo. Šion propagandon buvo įjungtas net ir Lietuvos Mokslų Akademijos matematikos ir kibernetikos institutas. Čia piktų žodžių pažėrė to instituto komjaunimo sekr. S. Lapienis, skaičiavimo metodų skyriaus vadovas M. Sapagovas. Vilniaus "Spartos" kojinių ir trikotažo gamykloje Izraelį puolė partinio komiteto sekr. M. Barkuvienė, brigadininkės A. Lavinskaja ir B. Michalkevič. Žaibus Izraelio kryptimi Kaune, F. Dzeržinskio staklių gamykloje, svaidė II D. kare dalyvavęs elektrikas J. Reika, darbininkė L. Januškevičiūtė, inž. V. Sasnauskas.

PAAUGLIŲ POKŠTAI

Alfonsas Savickas iš Plungės atsiuntė laišką "Tiesos" redakcijai, paskelbtą 148 nr. Pradžioje jis džiaugiasi gerai Lietuvoje tvarkomais keliais, pakelėmis, autobusų stotelėmis, aplamai geru kelininkų darbu. Toliau betgi prasitaria: "Tačiau neretai išvysi ir tokį vaizdą: autobusų stotelės išdaužytais stiklais, išvartytais suolais, nutrintais tvarkaraščiais, išmėtytomis šiukšlių dėžėmis... Visa tai dažniausiai neišauklėtų paauglių darbas. Lenk medį, kol jaunas — sako liaudies patarlė. Taip ir vaikus reikia pratinti nuo mažens gerbti kitų darbą, palaikyti švarą..." Išdrožęs griežtą pamokslą tėvams, A. Savickas prisimena, kad ir jiems reikėtų auklėtojų: "Tačiau pažiūrėkime, kaip elgiasi kai kurie vairuotojai, suaugusieji dėdės: išverčia šiukšles paplentės miškeliuose..." Esą reikėtų įvesti griežtesnes baudas šiukšlintojams, visuomeninio inventoriaus gadintojams.

SVEČIAI IŠ MONGOLIJOS

Vilniun atvyko nemažas būrys vaikinų ir merginų iš Mongolijos. Juos į Vilniaus silikatinių dirbinių gamybinį susivienijimą atsiuntė Maskva mokytis termoizoliacinių statybinių medžiagų gamybos. Grupei vadovauja ir vertėjo pareigas atlieka inž. B. Dugaras. Teoriniai užsiėmimai vykdomi statybinių medžiagų pramonės ministerijos mokomajame skyriuje, praktiniai — silikatinių dirbinių gamyklose bei laboratorijose. Darchane, talkinant Sovietų Sąjungai, statoma pirmoji Mongolijoje mineralinės vatos gamykla. Ji bus panaši į Vilniaus silikatinių gaminių susivienijimą, paruošiantį statybines plokštes ir kartoną. Atsiųstoji grupė priklauso revoliucinei Mongolijos jaunimo sąjungai. Atvykėliai jau lankėsi Trakuose, Rumšiškėse, Palangoje.

LITERATŪROS DIENOS

Sovietinės literatūros dienos, skirtos Sovietų Sąjungos šešiasdešimtmečiui, bus surengtos spalio mėnesį. Jau sudarytas rengėjų komitetas, vadovaujamas vilniškės kompartijos sekr. L. Šepečio. Okupuotoje Lietuvoje tada lankysis keliasdešimt rašytojų, bus rengiami literatūros vakarai, susitikimai su gyventojais. Numatyta ir speciali konferencija aptarti lietuvių literatūros ryšiams su kitų sovietinamų tautų literatūromis. Trumpame pranešime pabrėžiama, kad Sovietų Sąjungos sukakčiai skirtomis literatūros dienomis bus ugdomi sovietinio patriotizmo bei socialistinio internacionalizmo jausmai, kuriuos propaguoja Maskva.

V. Kst.

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS

Simon's TRAVEL

KVIEČIAME KELIAUTI KARTU 1982

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!

rugpjūčio 12-26 — gruodžio 20 – sausio 3
rugsėjo 2-16

SAVAITEI Į LIETUVĄ

rugsėjo 9-16 — rugsėjo 30-spalio 7

Visas grupes lydi savininkai arba patyrę palydovai.

- *Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.*
- *Nuperkame Lietuvoje giminėms kooperatinius butus, automobilius bei kitus pageidaujamus daiktus.*
- *Sąžiningai tarpininkaujame, tvarkant palikimus giminėms Lietuvoje.*

Smulkesnių žinių teiraukitės:

Toronto tel. (416) 537-3060 arba 532-8772
Montrealis — (514) 669-8834 — L. Stankevičius
Čikaga — (312) 496-8406 — V. Ramonis
Los Angeles — (213) 660-6600 — J. Petronis
— (213) 664-0791 namų

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1X2 Canada
TELEX 06-986766 TOR

(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Dalis Montrealio lietuvaičių choro "Pavasaris", dalyvavusi Brockville, Ont., miesto 150 metų sukakties festivalyje. Trečias iš kairės — chorvedys ALEKSANDRAS STANKEVIČIUS. **Nuotr. J. V. Danio**

Lietuviai kanadiečių festivalyje

Brockvillės miestas prie Šv. Lauryno upės, netoli Kingstono, buvo įkurtas prieš 150 metų. Š. m. birželio 18-20 d.d. sukakties proga surengė festivalį, kuriame pasirodė 11 etninių grupių su meninėmis programomis, tarp jų "Atžalynas" iš Toronto ir "Pavasaris" iš Montrealio.

Festivalis įvyko erdvioje "Country Club" sporto salėje. Salės šonuose buvo įrengta keliolika kioskų, kur buvo išstatyti etniniai ir kitokie gaminiai ir taip pat pardavinėjami.

Estradon žengė viena grupė po kitos. "Pavasaris", diriguojamas Aleksandro Stankevičiaus, gražiai ir susiklausiusiai padainavo keletą lietuviškų dainų. "Atžalyno" šokėjams (jų buvo vyresnioji ir jaunesnioji grupė) estrada buvo permaža, todėl jie šoko salės viduryje. Gyvai atlikti šokiai labai patiko žiūrovams. Taip pat dėmesį atkreipė spalvingi "Atžalyno" šokėjų ir "Pavasario" dainininkių tautiniai drabužiai.

Pagirtinas užmojis

Brockvillėje gyvena tik dvi lietuvių šeimos, kurios abi yra įsijungę į KLB Otavos apylinkę. Petras Regina turi Brockvillėje projektavimo ir statybos firmą. Jis buvo išrinktas Brockvillės festivalio rengėjų komiteto vicepirmininku. Jo iniciatyva buvo pakviesti "Atžalynas" ir "Pavasaris" atstovauti lietuviams. Tuo būdu mažiausia lietuvių grupė turėjo gausiausią skaičių dalyvių meninėje programoje.

Tikrai pagirtina Petro Reginos iniciatyva lietuviams buvo dvejopai naudinga: lietuvių dainos ir tautiniai šokiai pademonstruoti Brockvillės bei apylinkių gyventojams ir sudaryta proga dviem lietuviškiem ansambliam dalyvauti festivalyje.

P. Regina yra buvęs labai aktyvus skautų veikėjas, daug prisidėjęs prie skautų stovyklavietės "Romuva" statybos ir taip pat tautinių šokių šokėjas, savo laiku prisidėjęs prie šokių grupės organizavimo Londone.

Graži gegužinė

"Atžalynas" ir "Pavasaris" bei keliolika Otavos lietuvių (iš viso apie 100 asmenų), buvo p.p. Reginų pakviesti gegužinėn jų sodyboje. Gražioje aplinkoje puikiai ir gausiai buvo pavaišinti. Lietingas rytas Otavoje sulaikė dalį otaviškių nuo atvykimo į gegužinę, bet Brockvillėje visa diena buvo graži.

"Atžalyno", "Pavasario" nariai bei atsilankę otaviškiai, puikiai praleidę dieną gegužinėje ir festivalyje, grįžo į Torontą, Montrealį, Otavą dėkingi p.p. Reginoms už didelį darbą festivalyje ir tokį puikų priėmimą.

J. V. Danys

ŠVENTASIS RAŠTAS

Komentarai-aiškinimai,
paruošti evangelikų kunigo
KOSTO BURBULIO,

apima keturias Naujojo Testamento knygas: 1. Matas-Morkus, 2. Lukas-Jonas, 3. Apaštalų Darbai, 4. Apaštalo Povilo laiškai. Likusių laiškų komentarai paruošti, bet dar neišspausdinti.

Kaina nėra nustatyta, bet norint padengti pagrindines išlaidas, kaina — $6.00 už knygą.

Užsakymus siųsti:
Kostas Burbulys,
3426 N. Plainfield Ave,
Chicago IL 60634, USA.

A. Gailienė

Sudbury, Ontario

INCO-NIKELIO PRAMONĖS streikuojantieji darbininkai (85%), spaudžiant Ontario darbo ministerijai, vietiniams parlamentarams, miesto valdžiai ir verslininkams, gelbėdami pašlijusią ekonominę nikelio pramonę, — pasisakė už naują INCO pasiūlymą ir 6500 Steelworkers unijos skyrius pasirašė 3 metų sutartį. Antrasis INCO sutarties pasiūlymas beveik nieku nesiskiria nuo pirmojo pasiūlymo prieš streiką. Darbininkai, pabūgę ilgo streiko, nerasdami kitos išeities, pasisakė už naują darbo sutartį. Dabar 10.000 darbininkų atostogauja, joms pasibaigus, kelias savaites gaus bedarbių pašalpas. Į darbą pradės grįžti tik nuo spalio 3 d. Lietuviai, dirbantieji INCO darbovietėje, šią vasarą praleis meškeriodami, rinkdami mėlynes ir ramiai laukdami dienos, kai reiks grįžti į darbą.

POVILAS LIUTKUS liepos 4 d. atšventė savo 70 gimtadienį. Gražioje J. B. Stankų sodyboje susirinko daug miesto ir apylinkės lietuvių pasveikinti sukaktuvininko kaip veiklaus ir gero lietuvio. Trumpu žodžiu sveikino: KLB apylinkės pirm. J. Bataitis, A. Juozapavičius ir J. Kručas. Kaip geram ir pasižymėjusiam meškeriotojui, sukakties proga įteikta gera meškerė ir lietpaltis. Dalyviai palinkėjo "Ilgiausių metų". Vėliau vyko vaišės, kurias paruošė B. Stankienė.

GIMNAZIJAS BAIGĖ ir šiais metais pradės studijas įvairiuose Kanados universitetuose: Stankutė Teresė, Paulaitis Linas, Tolvaiša Petras, Albrechtaitė Audra, Stepšytė Aldona. T. Stankutė gavo "Ontario Scholar" piniginę dovaną ir kaip geriausiai baigusi XIII skyriaus matematikos kursą — gerą laikrodį. Jūratė Tolvaišaitė baigė II skyrių ir už pasižymėjimą anglų kalbos studijose gavo specialų pažymėjimą.

BRONIUS-ARNOLDAS LAPIENIS baigė farmaciją Toronto universitete bakalauro laipsniu. Praktiką atlieka Sudburyje. **J. Kr.**

Burlington, Ont.

PADĖKA

Labai buvau sujaudinta, kai pamačiau gražų būrelį savo draugų, kurie atėjo man palinkėti geros sėkmės naujame mano bute. Nuoširdžiai dėkoju už tokią gražią dovaną, skanius valgius bei pyragus. Dėkoju visiems, kad suradot laiko praleisti su manimi vakarą. Taip pat nuoširdus ačiū ir tiems, kurie negalėjo dalyvauti.

P. Vitienė,
Burlington, Ont.

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Hamilton, Ont.

DIENRAŠTIS "THE SPECTATOR" 1982.VII.16 (City edition) išspausdino didelę spalvotą nuotrauką, kurioje matyti du jauni žmonės — vyras su žmona besisveikiną pabučiavimu. Tai Sandra ir Arūnas Raudžiai. Iš pridėtos informacijos matyti, kad Sandra yra Aldonos Gailiuvienės duktė, o Arūnas Raudys — iš Vilniaus. Sandra prieš metus nuvyko Vilniun, aplankė universitetą ir ten susipažino su Arūnu, kuris studijavo anglų kalbą. Jiedu oficialiai susituokė Vilniuje 1981 m. birželio 11 d., bet kol buvo gautas leidimas Arūnui išvykti Kanadon, praėjo ištisi metai. Dabar abudu gyvena Hamiltone. **T.**

Winnipeg, Man.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS minėjimo metu, 1982 m. vasario 21 d. prie įėjimo aukų buvo surinkta:

Tautos Fondui:

A. Balčiūnas	$20
Kun. J. Bertašius	10
K. Blažys	10
O. Demereckienė	10
E. Fedaras	5
J. Grabys	10
A. Greening	1
O. Jančiukienė	2
C. Jankauskas	10
V. Januška	5
M. Januška	25
L. Junieries	2
E. Kalasauskas	10
V. Kriščiūnas	5
K. A. Malaškevičė	5
J. Mikalauskas	2
M. Morozas	5
V. Rutkauskas	5
M. Šarauskas	30
L. Stanius	20
A. Staudz	5
V. Zavaskienė	20
P. Žiminskas	5
Iš viso	$222

KL Bendruomenei:

P. Bagdonas	$ 2
A. Balčiūnas	5
G. Baniukonienė	3
C. Beniušis	2
V. Dargužas	5
J. Driaunevičius	5
E. Fedaras	5
W. Giedraitis	2
C. Jankauskas	10
M. Januška	27
Marija Januškienė	5
V. Januška (20 dol. — centrui ir 2 dol. — vietos apylinkei)	22
E. Kalasauskas	5
P. Kravec	5
V. Kriščiūnas	5
A. Kuncaitis	10
A. Lingė	5
K. A. Malaške	1
J. Mikalauskas	5
M. Morozas	5
Novogrockas	1
K. Radzevičius	3
J. Rimkus	2
V. Rutkauskas	5
L. Samulaitienė	5
L. Samulaitis	1
V. Šerkšnys	5
D. Skolny	1
V. Stankevičius	10
J. Timmerman	10
V. Urniežius	5
Vidrikienė	1
V. Zavaskienė	10
P. Žiminskas	5
(neišskaitoma)	2
Iš viso	$200

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoja —

KLB Winnipego apylinkė

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje
įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas
830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v. p.p., penktadieniais nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:	
depositus (P.C.A.)	6%
santaupas	12%
kasdienines palūkanas už santaupas	12¾%
term. depoz. 1 m.	15½%
term. depoz. 3 m.	13%
reg. pensijų fondo	13½%
90 dienų depozitus	15½%
IMAME UŽ:	
nekiln. turto pask.	19%
asmeninės paskolas	21%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV LB krašto valdyba iš Baltųjų Rūmų gavo prez. R. Reagano pasirašytą deklaraciją, kuria birželio 14-ji yra skelbiama Baltiečių Laisvės Diena, prisimenant masinius baltiečių trėmimus Sibiran 1941 m. birželio 14 d., gėdingąjį Molotovo-Ribbentropo sandėrį. Juo A. Hitleris atidavė J. Stalinui nepriklausomas Baltijos respublikas už pastarojo paslaugas kare su Lenkija. Deklaraciją sudaro jungtinė JAV atstovų rūmų ir senato rezoliucija 201 nr. Ja pabrėžiama, kad masinių trėmimų išvengusieji baltiečiai dabar yra JAV piliečiai. Jų siekiai geresnės ateities Estijai, Latvijai ir Lietuvai sustiprino amerikiečių tautos laivės įsipareigojimus visiems žmonėms. JA Valstybės 41-nerių metų laikotarpyje niekada nepripažino priverstinio Baltijos respublikų įjungimo į Sovietų Sąjungą. Minint Baltiečių Laisvės Dieną, bus gyvenama viltimi, kad šios trys drąsios tautos susilauks laisvės palaimos. Prez. R. Reaganas prašo amerikiečius skatinti viltį, kad Latvija, Lietuva ir Estija kartu su kitomis tautomis taikiu būdu atgaus demokratinę laisvę, savarankišką savo ateities sprendimą.

69-tasis Lietuvos vyčių seimas rugpjūčio 5-8 d.d. įvyks Klevelande. Tikimasi susilaukti apie 500 atstovų bei svečių. Numatyti keli pranešimai: dvasios vado kun. A. Jurgelaičio — "Lietuviškos Parapijos Metai", dr. J. Stuko — "Mūsų dalyvavimas lietuvių reikaluose", Povilo Binkio ir Nancy Rimo — "Kas daugiau, kas geriau?" Atskiras posėdis rugpjūčio 7 d. bus skirtas jaunimui. Seimo renginius papildys koncertas su šokiais, iškilmingas pokylis, Mišios Dievo Motinos parapijos šventovėje, atsisveikinimo užkandžiai "Gintaro" valgykloje.

Pasitarimas "Lietuvių Enciklopedijos" papildymų tomo reikalu įvyko Bostone. Jame dalyvavo — leidėjas Juozas Kapočius, Simas Sužiedėlis, dr. Juozas Girnius, dr. Jurgis Gimbutas ir dr. Kazys Ėringis. Jie nutarė, kad toks tomas tikrai yra reikalingas, nes jau įvyko daug pasikeitimų ne tik pasaulio, bet ir lietuvių gyvenime. Problemą betgi sudaro nepakankamas lietuvių atsiliepimas. Lig šiol naująjį tomą teužsiprenumeravo apie 600 lietuvių. Jam išleisti prieinama kaina reikia bent 3.000 prenumeratorių. Leidėjas J. Kapočius ragina talkininkus parūpinti daugiau prenumeratorių. Priešingu atveju tomas gali nepasirodyti. Tai būtų nuostolis mums visiems ir lietuviškai kultūrai.

Tarptautinėje Nevados universiteto dienoje lietuvišką skyrių surengė Reno mieste gyvenanti H. Matusevičiūtė-Michalskienė, talkinama savo vyro Tomo Michalskio. Anksčiau jiedu yra gyvenę Maspethe, N. Y., kur aktyviai reiškėsi Lietuvos vyčiuose. Lietuviškan skyriun H. Michalskienė sutelkė lino audinių, medžio drožinių, gintarinių papuošalų bei kitų tautodailės dirbinių. Ji taip pat parūpino ir lietuviškų patiekalų maisto skyriui. Apsirengusi tautiniais drabužiais, lankytojams kalbėjo apie Lietuvą, jos istoriją, dabartinius vargus sovietinėje okupacijoje.

Venecuela

Juliaus Vaisiūno pranešimu, Karake mirė a. a. Petras Kriščiūnas, pakirstas širdies priepuolio. Velionis buvo gimęs 1918 m. gruodžio 9 d. Šiauliuose. Venecuelos lietuviai neteko ilgamečio VLB veikėjo, centro valdybos sekretoriaus ir visuomenininko. Palaidotas liepos 6 d. šalia savo žmonos, mirusios prieš 10 metų. Nors ji buvo rusė, gerai kalbėjo lietuviškai. Liko lietuviškai kalbantis sūnus ir keturios dukros. Laidotuvių dalyviai velionies atminimą pagerbė ne vainikais, o aukomis Lietuvių Fondui.

Brazilija

Literatūros būrelis savo gegužės 29 d. posėdį Sao Paulo mieste, Šv. Kazimiero parapijos salėje, skyrė susipažinimui su ką tik išleistu savo leidiniu "Mūsų dešimtmetis". Posėdin buvo atvykusi Gražina Boleckienė iš Rio, Stasė Steponaitienė iš Santos. Vietinių eilėse buvo šimto metų amžiaus sulaukusi Ona Kemeklienė, kurios dukros a. a. B. Kemeklytės-Merani poezija yra įtraukta leidinin, ir amžiaus devyniasdešimtmetį švenčianti Julija Silickienė. Būrelio koordinatorė Halina Mošinskienė, pasveikinusi posėdžio dalyvius, tylos minute paparšė pagerbt mirusius būrelio narius bei rė mėjus. Būrelio iniciatorius Al fonsas Petraitis kalbėjo apie lietuviško spausdinto žodžio reikšmę mūsų išeivijoje. Dėlto ir buvo paruošta knyga "Mūsų dešimtmetis", kurion įjungti 24 autorių straipsniai, atsiminimų ištraukos, poezijos bandymai sukurti pastarųjų dešimties metų laikotarpyje. BLB krašto valdybos pirm. Jonas Tatarūnas apgailestavo, kad literatūros būrelio dešimtmečiui yra skirta tik viena knyga. Esą per 10 metų reikėjo išleisti bent 10 knygų. Jis linkėjo sėkmės tolimesnei būrelio veiklai, kad ji praturtintų lietuvišką spaudą Brazilijoje. Knygos spausdinimo apyskaitą pateikė kun. Petras Rukšys, SDB. Išlaidų buvo turėta 300.000 kruzeirų. Knyga buvo pardavinėjama po 1.000 kruzeirų. Ją redagavo Halina Mošinskienė, atspaudė savaitraščio "Mūsų Lietuva spaustuvė. Viršelis ir vinjetės — Onos Petraitytės-Liblik. Tiražas — 500 egz. Posėdžio metu L. Jodelytė-Butrimavičienė skaitė ištrauką iš portugalų kalbon išverstos Česlovo Milašiaus knygos. Posėdis užbaigtas pasitarimu apie Maironio 50 metų mirties sukaktį. Minėjimą žada surengti BLB krašto valdyba. Programą nutarta paruošti portugalų ir lietuvių kalbomis. Rengėjų komisijon išrinkti: BLB krašto valdybos pirm. J. Tatarūnas, būrelio nariai — A. Petraitis, S. Steponaitienė, H. Mošinskienė.

Argentina

A. a. Ignas Padvalskis, lietuviškų organizacijų steigėjas Argentinoje, mirė gegužės 25 d., sulaukęs beveik 91-rių metų amžiaus. Velionis buvo kilęs iš Ukmergės apskirties. Tapęs našlaičiu 8 metų amžiaus, gyveno pas brolį Petrapilyje, ten išmoko siuvėjo amato. Kai atėjo laikas stoti Rusijos kariuomenėn, grįžo Lietuvon. Norėjo emigruoti į JAV ar Kanadą 1912 m., bet vizas ir kelionės laivais parūpinančių talkininkų buvo nukreiptas Argentinon. Čia jis įsteigė Tėvynės Mylėtojų Draugiją. Isisiūbavus I D. karui, 1916 m. organizavo aukų rinkimą šalpos draugijoms Lietuvoje. 1917 m. įsteigė kultūros bei švietimo draugiją "Aušra" ir pats jai vadovavo. Tais pačiais metais vedė Kazimierą Šimkevičiūtę, mirusią 1968 m. Išaugino penkis sūnus ir dvi dukteris (vienas sūnus jau miręs). Lietuvai atgavus nepriklausomybę, su žmona ir dviem vaikais buvo grįžęs Lietuvon, bet 1930 m. su šeima vėl atvyko Argentinon. Čia jis veikė Šv. Kazimiero Draugijoje, steigusioje lietuvišką parapiją, vadovavo Lietuvių Katalikų Federacijai, priklausė "Švyturio" laikraščio leidėjų grupei, Lietuvai Laisvinti Centro steigėjams, kai ją 1940 m. užėmė Sovietų Sąjunga. Po II D. karo įsteigė imigracinį komitetą, daugeliui lietuvių padėjusį atvykti Argentinon. Velionis taipgi dalyvavo Lietuvių Bendruomenės steigime. Jai atstovavo antrajame PLB seime Toronte.

Australija

ALB Adelaidės apylinkės valdyba liepos 4 d. Lietuvių Namuose surengė kultūrinę popietę, kurios pelnas buvo skirtas Punsko ir Vasario 16 gimnazijoms paremti. Ją praturtino laimikiais gausi loterija. Programą atliko buvusieji ir dabartiniai lituanistinių kursų lankytojai su vadove I. Davis. Kursantai A. Millen, D. Baltutytė, L. Pocius ir I. Petkūnaitė skaitymu inscenizavo pasaką "Tinginė pati", pasinaudodami muzikiniu pianisto S. Kubiliaus ir gitaristo R. Vitkūno fonu. Tris liaudies dainas kanklėmis atliko A. Baltutytė ir L. Jablonskytė. A. Gustaičio satyrą skaitė L. Pocius. Tautiniais šokiais programon įsijungė jauniausių "Žilvino" šokėjų grupė, vadovaujama B. Sabeckio. Apie Vasario 16 gimnaziją bei jos problemas kalbėjo ALB Adelaidės apylinkės valdybos narys jaunimo reikalams B. Sabeckis.

Brisbanės lietuviai Petrines kasmet švenčia birželio pabaigoje. Šįkart jos buvo susietos su kapeliono kun. dr. Petro Bačinsko amžiaus septyniasdešimtmečio sukaktimi ir nukeltos į liepos 4 d. Sukaktuvininkas lietuviškas Mišias laikė St. Mary's šventovėje, giedant lietuvių chorui. Po pamaldų visi susirinko Lietuvių Namuose, kur jų laukė moterų paruošti pietūs. Sukaktuvininką kun. dr. P. Bačinską sveikino ne tik Brisbanės lietuviai, bet ir svečiai iš kitų kolonijų.

Pranešimas iš Britanijos

Dvigubos sukakties iškilmė

S. KASPARAS

Š. m. liepos 4 d. kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC, lietuvių par. klebonas, Londone atšventė 50 metų kunigystės ir 75 metų amžiaus sukaktį. Iškilmingas Mišias koncelebravo keletas kunigų, pamokslą pasakė kun. dr. S. Matulis. Antrą pamokslą anglų kalba pasakė kun. V. Meškėnas, nes III ir IV kartos tautiečiams sunkoka suprasti lietuviškai. Perskaitytas Šv. Tėvo palaiminimas. Giedojo parapijos choras, vadovaujamas J. Černio. Pamaldose dalyvavo 300 parapijiečių, jų tarpe ir Lietuvos atstovas V. Balickas su ponia.

Po pamaldų įvyko pagerbtuvės sporto ir socialinio klubo salėje. Vadovavo kun. A. Gėryba. Vaišėm įpusėjus, sveikinimo kalbą pasakė Lietuvos atstovas V. Balickas. Štai jo kalbos ištrauka.

Ši sukaktis yra ne tiktai ilgo, garbingo gyvenimo, bet ir našaus darbo. Jau vien tas faktas, kad jubiliatas dirba 50 metų ne sau, ne savo asmeniškai naudai, bet "ad Majorem Dei gloriam" sielų išganymo srityje, daug ką mums pasako. Šiais materializmo laikais, kai pasaulyje vis daugiau ir daugiau yra kovojama už materialines vertybes, vis daugiau ir daugiau įsiviešpatauja dvasinėms vertybėms badas, tai kunigo pasišventimas yra didis reiškinys, nes apsisprendimas būti kunigu reikalauja didelio idealizmo. Mat lygiagrečiai su civilizacijos augščiu ir materialinės gerovės didėjimu plečiasi dvasinis nuskurdimas. Ir tai yra dėlto, kad civilizuotasis pasaulis mėgina apsieiti be Dievo. Nenuostabu todėl, kad protaujantieji žmonės kalba ir rašo apie Vakarų civilizacijos sutemas ir n e t apie jos galimą žlugimą.

Dvasines vertybes ugdyti ir puoselėti yra Bažnyčios uždavinys, o kad ji tuos uždavinius galėtų atlikti, jai reikalingi geri, pasišventę kunigai . . .

Iš tikrųjų londoniečiai yra laimingi, jog sukaktuvininko asmenyje turi kleboną, kuriam lietuviški reikalai visuomet yra buvę arti širdies. Jo asmuo ir jo veikla gali būti pavyzdžiu visiems lietuviams, kur jie begyventų. Todėl nenuostabu, kad ši jo sukaktis sutelkė mus visus čionai, idant drauge su jubiliatu mes pasidžiaugtume šia garbinga sukaktimi ir pareikštume jam mūsų padėką bei pasigėrėjimą jo pasiaukojimu, jo nuveiktais darbais...

S. Kasparas, parapijos tarybos pirmininkas, plačiai kalbėjo apie Sukaktuvininko nueitą kelią. P. Varkala, kaip ilgametis klebono bendradarbis 1946-51 m. laikotarpyje, priminė apie jų pastangas pasitikti naujuosius ateivius Britanijoje, apie organizacijų steigimą. Kun. K. Grzymala, MIC, sveikino lenkų vardu. Kun. dr. S. Matulis prisiminė Sukaktuvininką kaip buvusį savo mokytoją bei auklėtoją ir įteikė "Šaltinio" leidėjų dovaną — ką tik išleistą prel. J. Guto-Gutausko knygą "Jotvingio raudos". Kaimyninės anglų parapijos klebonas kun. M. Lembert priminė, kad lietuvių Šv. Kazimiero šventovė toje miesto dalyje buvo pirmoji. Kun. plk. V. Meškėnas iš JAV pasidžiaugė judriu parapijos gyvenimu.

Sveikinimo žodžius tarė ir kleboną apdovanojo: Sporto ir Socialinio Klubo vicepirm. Juozas Kalinauskas, Šventos Onos Draugija — M. Parulienė, DBLS-gos — K. Tamošiūnas, parapijos choras — Justinas Černis, parapijos Šv. Kazimero klubas — V. O'Brien, Dainavos Moterų Sambūris — J. Kerienė, buvęs Lietuvių Sodybos vedėjas J. Snabaitis.

Po kalbų vyriausioji vaišių šeimininkė Pranė Senkuvienė paprašė Sukaktuvininką perpjauti tortą su įrašais: "Auksinė sukaktis" "Dievo palaimos".

Bedalinant sukaktuvių tortą pietų dalyviams, S. Kasparas perskaitė gautus sveikinimus. Telegramomis sveikino: arkiv. dr. Jonas V. Bulaitis, kun. Stanislovas Mažeika iš Maskvos, kun. Albinas Spurgis. Laiškais sveikino: vysk. Liudas Povilonis iš Kauno, vysk. Vincentas Brizgys, vysk. Antanas Deksnys, marijonų vienuolijos generolas J. J. Bielski, prel. J. Gutauskas, kan. V. Kamaitis, kun. P. Dauknys, kun. prel. A. D. Luima, SJ, prof. Alan Green, kun. prof. Paulius Rabikauskas, SJ, kun. dr. Vytautas Kazlauskas, kun. Stasys Kulbis, kun. Stasys Raila, Skotijos Lietuvių Socialinis Klubas, DBLS Wolverhamptono skyrius, DBLK Wolverhamptono taryba, K. Bivainis — Nottinghamo lietuvių organizacijų vardu, Skotijos Šv. Kazimiero Draugijos — Joana Sarafinaitė. Be to dar 40 sveikinimų gauta iš įvairių jubiliato giminių bei draugų.

Sukaktuvininkas visiems padėkojo nuoširdžiu žodžiu.

Britanijos Londono lietuvių parapijos klebono kun. dr. JONO SAKEVIČIAUS 50 metų kunigystės sukakties iškilmėje. Iš kairės: kun. K. Grzymala, kun. plk. V. Meškėnas, kun. dr. J. Sakevičius, kun. S. Matulis, kun. M. Lembert, kun. A. Gėryba, šalia jo — zakristininkas

Nuotr. J. A. Hamilton Studios Ltd.

Nelikime vieni — eikime viešumon

Ekumeninio pobūdžio sibirinių trėmimų minėjimai Otavoje ir kitur

J. V. DANYS

1973 m. Otavoje pradėta sibirinius trėmimus minėti ekumeninėmis pamaldomis kartu su latviais, estais ir ukrainiečiais. Iki 1954 m. baltiečiai Otavoje minėdavo eitynėmis ir vainiko padėjimu prie paminklo žuvusiems Kanados kariams. Politinėms sąlygoms keičiantis, vainiko padėjimas prie paminklo 1954 m. jau nebuvo leistas, pasiūlyta daryti tai kapinėse. Tada pasitenkinta minėti atskirai tautybių pamaldomis. Bet po kurio laiko į tokias pamaldas, paprastai laikomas birželio 14 d., pradėjo susirinkti tik keliolika lietuvių, o estai visai nutraukė, nes dėl mažo skaičiaus nepajėgė pasikviesti dvasiškio iš kitur, o savo Otavoje neturėjo.

Tuo metu Otavoje išsivystė artimesnis bendradarbiavimas su ukrainiečiais, kurių čia yra apie 5,000. Tuometinis Otavos burmistras 1973 m. pradžioje panaikino ukrainiečiams leidimą iškelti savo tautinę vėliavą prie rotušės jų nepriklausomybės dieną. Kadangi tai lietė ir kitus, tai lietuviai, latviai ir estai prisijungė prie ukrainiečių bendrai akcijai: rašyta spaudoje, rašyta memorandumai įstaigoms, parlamentarams ir t.t. Klausimas buvo mums palankių atstovų iškeltas ir parlamente. Leidimai iškelti tautines vėliavas buvo grąžinti.

Po sėkmingai pavykusio pirmojo baltiečių vakaro parlamento rūmuose kilo mintis surengti augšto lygio baltiečių koncertą valstybiniame teatre, bet pasirodė, kad tai ekonomiškai neįmanoma. Tada autorius pasiūlė rengti religinį koncertą šventovėje ir surišti su sibiriniais trėmimais ir ukrainiečių pasipriešinimu kolektyvizacijai 1932-33 m. kai žuvo 6 milijonai jų žmonių.

Pasitarus su ukrainiečių atstovais, surastas pagrindas bendram minėjimui: "Baltiečių ir ukrainiečių tautų kančių minėjimas". Minėjimas turi būti organizuotas taip, kad atkreiptų kitataučių ir jų spaudos dėmesį. Ukrainiečių prisidėjimas labai padidino dalyvių skaičių.

Pradiniai sunkumai

Nors ekumeninis judėjimas jau buvo nemažai propaguojamas, bet dar retai vykdomas. Aplamai, kiekvienas dvasiškis iš bet kurios etninės grupės pritarė sumanymui. Kadangi neįmanoma laikyti ketverias ar penkerias Mišias, tai ekumeninėse pamaldose, dalyvaujant kelių konfesijų ir tautybių dvasiškiams, teko surasti visiems priimtiną formą ir neužtęsti minėjimo. Čia pasireiškė nuomonių skirtumų.

Susitarta, kad kiekvienos tautybės bei konfesijos dvasiškis savo tautine kalba skaitys trumpas parinktas ištraukas iš Šv. Rašto su pritaikytais minėjimui komentarais, o pamokslas bus sakomas anglų kalba.

Šis naujas ekumeninis būdas kaikuriems dvasiškiams tada atrodė turįs permažai religinio elemento, bet ilgainiui ši forma pasidarė visiems priimtina.

Minėjimai rengiami anglikonų šventovėje, St. Matthew's Anglican Church, kuri naudojama Otavoje religiniams koncertams ir yra tinkamo dydžio (650 vietų) numatomam dalyvių skaičiui. Naudojantis šia šventove, taip pat įtraukiama į minėjimą ir įtakinga anglikonų dvasiškija.

Šių metų minėjimas

Šiais metais dešimtasis minėjimas įvyko 1982.VI.16 ir iškilmių pagrindiniai elementai buvo tie patys, kaip ir pirmojo minėjimo metu. Visą laiką įvesta šiek tiek pakeitimų, stengiantis pasiekti didesnį sklandumą ir dabar minėjimas su koncertu atliekamas maždaug per 1 ir 3/4 valandos.

Vargonams iškilmingai grojant, septynių dvasiškių procesija su kryžiumi ir palyda įvedė anglikonų parapijos kun. W. H. Watson. Taip pat buvo įneštos Kanados, Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Ukrainos vėliavos atitinkamai palydint tautiniais himnais. Palydas sudarė jaunimas, apsirengęs tautiniais drabužiais.

Kompozitoriaus H. Pavasars kantata "Kovotojų skundas" palydėjo specialaus vainiko atnešimą prie altoriaus ir gėlių padėjimą. Vainikas padarytas iš spygliuotos vielos, simbolizuojantis tremtinių stovyklas Sibire, ir papuoštas raudonomis rožėmis, reiškiančiomis kenčiančias Lietuvą, Latviją, Estiją ir Ukrainą.

Po šventovės rektoriaus pavaduotojo kun. K. Patrick sveikinimo žodžio, tautinėmis kalbomis paskaitė specialias savo pasirinktas ištraukas iš Šventraščio su minėjimui pritaikytais komentarais tautinių grupių dvasiškiai: latvių evangelikų kun. E. Lange, ukrainiečių katalikų kun. W. Shewchuk, lietuvių katalikų misijos vadovas kun. dr. V. Skilandžiūnas ir ukrainiečių ortodoksų kun. R. Bozhyk.

Religiniame koncerte sol. Gina Čapkauskienė iš Montrealio pagiedojo "Šventoji Dievo Motina" (G. Verdi), "Tremtinių malda" (St. Gailevičiaus), "Pie Jesu" (Requiem — G. Faure) ir "Viešpaties malda" (A.R. Malotte).

Ukrainiečių choras (Ukrainian Capital City Choir), diriguojamas L. Evasko, pagiedojo "Šventoji Dievo Motina" (Hayvoronskyj), "Viešpatie, Visagalis" (Soltakewych) ir "Rozbinnyky" (religinis-tautinis himnas, muz. Vedel).

Vargonų muz. Anita Rundans iš Toronto pagrojo "Fantazija" (A. Kalninš), "Requiem" (G. Faure) ir "Dievas galinga tvirtovė" (J. Pachelbel).

Pamokslą pasakė ev. kun. Andres Taul iš Toronto. Viena pagrindinių pamokslo minčių buvo ta, kad asmeninis dvasinis stiprumas ir pasiaukojimas yra didžiausia atspara religiniams ir tautiniams persekiojimams bei tautos išlikimui.

Minėjime dalyvavo arti 400 žmonių, kurių didesnė pusė pasiliko kavos vaišėms parapijos iškilmių salėje. Atsilankė keletas parlamentarų, jų tarpe senatoriai Paul Yuzyk ir Stanley Haidasz.

Bendros pastabos

Pirmasis ekumeninis minėjimas su religiniu koncertu buvo labai palankiai įvertintas. Buvo plačiai minimas trijuose Otavos dienraščiuose. Dalyvavę parlamentarai, ypač senatoriai P. Yuzik ir C. W. Carter, ragino tęsti tokio pobūdžio renginius. Vienam kitam asmeniui atrodė, kad gal ir religinis (katalikiškas) elementas ir net tautinis (lietuviai tik vieni iš keturių) buvo perdaug suprastinti. Dabar, kai popiežius lankosi ir kalbasi su anglikonais, ekumeninis minėjimas, atrodo, visiems priimtinas.

Porą metų vėliau kun. P. Ažubalis susidomėjo ekumeniniu minėjimu. Jis buvo pradėtas panašia forma ir Toronte. Pirmaisiais metais nebuvo visiško pritarimo iš visų konfesijų, bet dabar panašūs minėjimai vyksta ir Montrealyje.

Išeivijoje, minint sibirinius trėmimus, reikia eiti į viešumą, nes trėmimai yra akivaizdus tautos naikinimo liudijimas. Bendradarbiaujant su kitomis tautybėmis, galima daugiau paveikti viešąją opiniją jau vien didesniu dalyvių skaičiumi. Otavoje jau keleri metai į šiuos minėjimus atvyksta čekų, gudų, lenkų, slovakų ir vengrų organizacijų atstovai. Dalyvių daugumą sudaro ukrainiečiai. Baltiečių, kurių Otavoje negausu, šį kartą buvo nedaugiau kaip trečdalis visų dalyvių, bet jie vadovauja renginiui ir informacijai. Kiekvieną kartą atsilanko keletas parlamentarų; pranešimai ir informacija siunčiami visiems parlamentarams ir taip pat daugeliui įvairių konfesijų dvasiškiams, prašant šį minėjimą paskelbti parapijos biuleteniuose.

Kiekvienais metais stengiamasi įvesti ką nors naujo. Šiemet pabrėžta, kad sovietai vartoja naujas priespaudos priemones. Buvo išvardinti visų tautybių neseniai nuteisti disidentai.

Pernai pagrindiniu kalbėtoju buvo kun. K. Pugevičius. Ta proga suruošta jo paskaita apie teisinius religijos persekiojimus Lietuvoje parlamentarams parlamento rūmuose. Taip pat parlamento rūmuose, pirmininkaujant senatoriui S. Haidasz, įvyko priėmimas baltiečių ir ukrainiečių kunigams bei vyskupams. Atsilankė pronuncijus Angelo Palmas ir anglikonų bei presbiterininkų centrinės vadovybės atstovai. Pronuncijus pastebėjo: "susirinkome visa krikščionija".

Panašus priėmimas buvo surengtas parlamento rūmuose ir 1977 m. baltiečių, ukrainiečių ir anglikonų vyskupams. Tada prel. J. Balkūnas, turįs protonotaro titulą, atstovavo lietuviams vyskupams ir pasakė šventovėje labai įspūdingą kalbą.

Aplamai, įtraukimas kitų tautybių į trėmimų minėjimus, kaip daroma St. Catharines, Londone ir kitur, mums yra naudingas, o mažoms kolonijoms būtinas. Tai nereiškia, kad savo šventovėse negalėtume surengti dar ir atskirų paminėjimų.

• Namai be lietuviškos spaudos — pilis be tautinės šviesos

Rašo "Aušra" 30-tame numeryje

Žūva mūsų vaikai Afganistane

Žūva mūsų vaikai Afganistane

Jau beveik treji metai, kai Afganistane liejasi kraujas. Į ramią, jokiomis politinėmis kovomis nepaliestą žemę įsibrovę okupantai sukėlė brolžudišką karą. Šiame kare priversti dalyvauti ir kitų tautų atstovai: ukrainiečiai, estai, latviai, lietuviai. Patys engiami, jie priversti paklusti brutaliems rusų karininkų įsakymams, lieti savo ir a f g a n ų kraują.

Vis daugiau ir daugiau tragiškų žinių apie žuvusius Afganistane lietuvius. Žuvusieji atvežami cinkuotuose karstuose ir laidojami paslapčiomis. Motinoms neleidžiama pamatyti savo žuvusių sūnų. Nors ir kaip prašė kareivius atidaryti žuvusiojo A. Bulevičiaus (Vilkaviškio raj., "Komunizmo" kolūkis) karstą motina, niekas jos ašarų nepasigailėjo, nesugraudino karininko jos verksmas ir raudos. Kitoms motinoms, jeigu ir pavyksta išmaldauti atidaryti cinkuotą karstą, geriau nebūna: randa tik kareivišką kepurę ir smėlio saują. Taip atsitiko Švenčionėlyje, Valkininkuose ir kitur.

Tačiau blogiausiai atsitiko vienai vilniečių šeimai. Tėvai verkę, maldavę kareivius leisti atidaryti karstą. Viskas buvo veltui. Tada giminės nugirdė kareivius ir jų karininką. Tie, degtinės apsvaiginti, pažeidė įsakymus ir atidarė karstą. Bet tėvams būtų buvę geriau, jeigu nebūtų karsto atidarę. Karste gulėjo ne jų sūnus, o kažkoks azijietis. Šaunioje sovietinėje kariuomenėje, kur tokia puiki tvarka, sumaišė jų sūnų su tuo azijiečiu ir čia atvežė. Aišku, pradėta jieškoti, kurgi nuvežtas žuvęs vilnietis. Tačiau karininko ir kareivių, nusižengusių "ustavams", likimas nepavydėtinas.

Žuvusieji lietuviai kareiviai laidojami paslapčiomis, padedami karinių komisariatų. Tik slapta palaidoti nevisada pavyksta.

1980 m. vasarą Afganistane žuvo 20 metų šilutiškis Vladas Čereška. Apie tai, kad į geležinkelio stotį atveš Vladą, sužinojo jo draugai. Jie visi laukė stotyje. Tačiau tą dieną karsto nesulaukė. Nesulaukė ir kitą dieną. Tik trečiąją dieną atvežė žuvusįjį. Jaunimas paėmė iš kareivių karstą ir atvežė į Vlado namus M. Melninkaitės gatvėje (Šilutė). Saugumas, matydamas jaunimo pasipiktinimą, buvo išsigandęs, įsakė laidoti anksčiau, negu buvo suplanuota. Karstą turėjo nešti kareiviai, bet jaunimas neleido. Tada pabandė karstą nešti milicininkai, bet Vlado draugai vėl neleido. Bandė karstą nešti saugumiečiai, bet jaunuoliai ir iš jų atėmė karstą. Eisena nusitęsė miesto gatvėmis. Vlado draugai uždegė fakelus, nors aplinkui einantys rūstūs saugumiečiai įsakė juos gesinti. V. Čereškos laidotuvės tapo savotiška manifestacija, protestas prieš priespaudą ir tą politiką, kai prieš savo valią ir už svetimųjų interesus žūva mūsų broliai. Nuo to laiko sunerimęs Lietuvos saugumas įsakė kuo tyliausiai, paslapčiomis laidoti žuvusius Afganistane.

Žūva mūsų vaikinai tolimajame Afganistane. Karstus atveža į Vilnių, Kauną, Klaipėdą, Alytų, Panevėžį, Šiaulus, Druskininkus ir kitus miestus. Atveža į visus rajonus. Atveža ir į kaimus. Žūva nepamatę savo jaunystės, žūva, palikdami verkiančius tėvus, jaunas žmonas, tik ką gimusius savo vaikučius. Kas suskaitys tas ašaras? Kas pasvers skausmą? Kas pagaliau išmatuos jų pačių pergyvenimus?

Teko kalbėtis su jaunu 21 metų vyruku, grįžusiu iš Afganistano. Visas pražilęs, drebantis, susenęs. Norėjau paklausinėti jį apie jo vargus ten, tačiau kalbėti apie tai jis negalėjo. Perdaug šiurpių ir baisių dalykų išgyveno. Jautriam geram žmogui gyvenimas jau sugadintas.

Okupacinei tarnybai Afganistane siunčiami dažniausiai geri jaunuoliai, tautiškai susipratę, gerai besimokantys studentai. Ar t a i atsitiktinumas?

Su vienu grįžusiu iš Afganistano kareiviu pasisekė pasikalbėti laisviau. Ryškiai matėsi, kaip jis pasikeitęs, grubus, net sužvėrėjęs. Jis taip ir sakė: mes ten matėme ir darėme tai, kad mūsų jau niekas nestebina. Jis pasakojo, kaip kareivių būrys, eidamas per kaimą, šaudo į betką. Ir jis šaudė, nes kitaip pats būtų nušautas. Dar ir dabar su siaubu prisimena, kaip nušovęs jauną gražią merginą. Jis pasakojo, kaip grupėmis po 20-30 žmonių šaudo afganų sukilėlius, prieš tai sulaužę jiems kaulus japonų kovos karate metodais. Pabaigoje jis pasakė:

— Užsienis težino tik mažą dalį tiesos apie Afganistaną. Labai labai mažą . . . Dabar aš suprantu, kodėl Sovietų Sąjungos vėliava yra raudona. Ji permirkusi afganų, vengrų, lenkų, estų, latvių, lietuvių krauju!

S. Žiemys

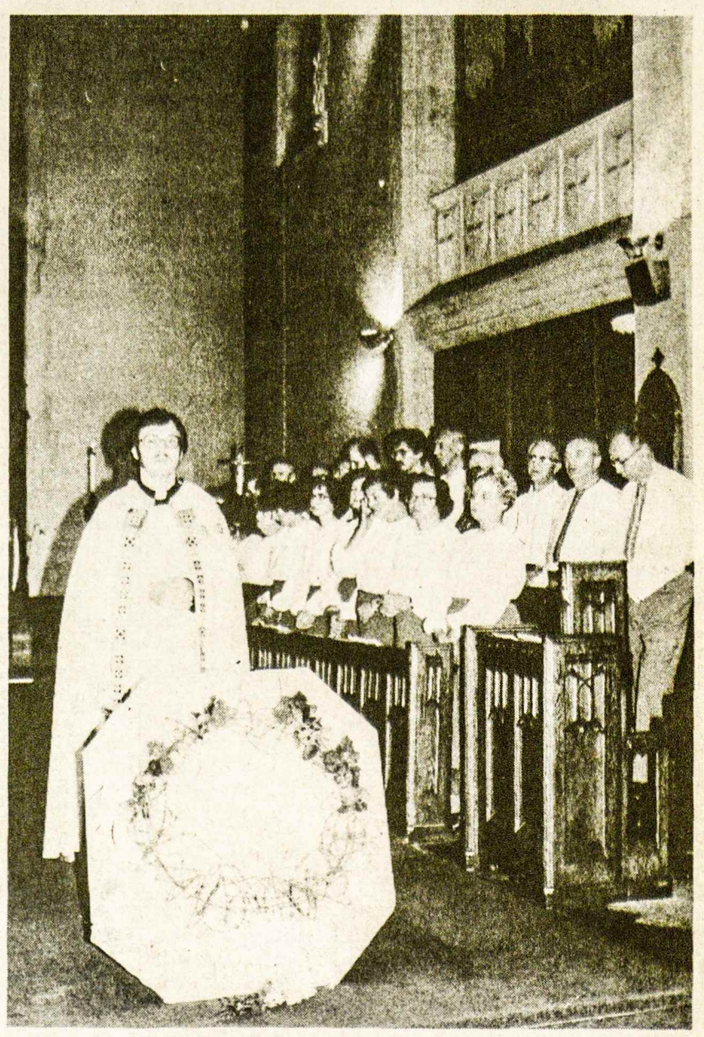

Sibirinių trėmimų minėjime Otavoje ekumeninių pamaldų metu anglikonų šventovėje. Priekyje — spygliuotų vielų vainikas, vaizduojantis tremtinių kančias nelaisvėje; keturios rožės reiškia keturias kenčiančias tautas — estų, latvių, lietuvių, ukrainiečių

Nuotr. J. V. Danio

Sovietų parazitizmas

S. ŠETKUS

Apie "The Soviet parasitism" rašė amerikietis George F. Will "Newsweek" 1982 m. balandžio mėnesį.

Patys amerikiečiai jau pamatė, kad sovietiniai rusai juos maudo. Rusai tiek jau yra įsiskolinę Vakarų valstybėm, ypač Amerikai, kad nebepajėgia sumokėti nė palūkanų. Ne tik nesumoka palūkanų, bet ir reikalauja naujų paskolų, grasindami kapitalistams, kad kitaip gali pražūti visos jų paskolos. Išsigandę kapitalistai skolina žemu procentu, gamina sovietų nuskurdusiai rinkai gaminius žemiausiom kainom.

JAV prezidentas R. Reaganas skatina nebeduoti sovietams tokių paskolų ir tokių gaminių. Tai sunku padaryti, Europoje siaučiant dideliam nedarbui. Tokiu būdu kapitalistai, gelbėję sovietinę Rusiją nuo revoliucijos laikų, skolinę bilijonus dolerių, dabar jaučiasi įklimpę į visą išlaikymą ir stripinima sovietų Rusijos, bijo, kad ji kartais nesugriūtų ir savo griuvėsiuose nepalaidotų kapitalistų pinigų! Neveltui pasipiktinę laikraštininkai, R. Reagano šalininkai, vadina šį visą reikalą sovietų parazitizmu.

Kaip ten bebūtų, visiems dabar aišku iš kur yra kilusi sovietų propaganda, gerai išplėsta ir pavergtoje Lietuvoje, apie "didelę socialistinių kraštų pažangą"! Dabar aišku, kieno dėka ta pažanga padaryta! Vakarų kapitalistai 1922 m. Rusijos badmečiu, Leninui maldaujant, ne tik išgelbėjo žmones nuo bado bei skurdo, bet ir įsteigė Rusijoje savo kapitalais šiokią tokią pramonę ir tokiu būdu įkišo savo kišenę į sovietų nagus.

Tokiu būdu vėliau tapo sukurta stambi pramonė, elektrinės, modernios įmonės mašinoms gaminti ir galų gale galinga ginklų pramonė.

Tą ginklų pramonę Amerikos kapitalistai išlaikė, ją aprūpindami naujausiomis technologijos žiniomis bei reikmenimis.

Tai buvo padaryta iki prezidento R. Reagano atėjimo. Jis yra pirmas amerikietis, viešai prabilęs apie tarptautinį sovietų terorizmą ir parazitizmą. Jis uždraudė teikti sovietams naujausius technologinius išradimus.

Uždrausti uždraudė, bet parazitizmas yra sunkiai panaikinamas. Sovietai nelegaliu keliu renka jiems reikalingas žinias bei reikmenis. Sovietų agentai, vaizduodami draugiškų valstybių prekybininkus, lankosi mokslinėse parodose, gamybiniuose centruose, kaip Kalifornijos "Silicon Valley" ir kitur, prisirenka reikiamų žinių, diagramų, brėžinių, skaičiavimo tabelių, visokių aparatų, mechanizmų. Priskaičiuojama, kad tokiu būdu sovietai iki šio laiko yra gavę beveik nemokamai dalykų už 100 bilijonų dolerių!

Panaudoję tuos dalykus, sovietai vėl rodys pasauliui kaip naujausius "socializmo laimėjimus, mokslinius komunizmo pasiekimus"!

Kovai su subversija reikalinga karinė galybė, kurios prezidentas R. Reaganas dabar ir siekia, sukeldamas nemažus sunkumus į prabangą įpratusiame amerikiečių gyvenime. Kol tos galybės nebus, sovietai laimės ir ten, ir ten, ir kitur. Jie prismaugė ir "Solidarumo" Lenkiją tik todėl, kad Vakarai dar nėra pajėgūs padėti šiai laisvės ištroškusiai šaliai. Jokia tauta negali kibti į mases tankų plikomis rankomis!

Jei sovietai gali viešai skelbti turį teisę padėti tautoms "išsilaisvinti" iš kapitalistinio jungo, tai kodėl Amerika ir kitos Vakarų valstybės negali padėti tautom, trokštančio išsivaduoti iš rusiško komunizmo jungo?

Sovietų parazitizmui Amerika jau, kad ir palengva, pradeda kasti duobę. Sovietai ir jų parazitizmas kada nors prieis liepto galą.

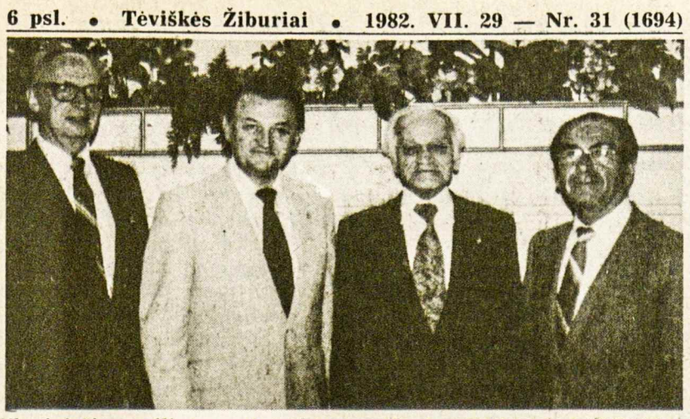

Ukrainiečių egzilinės vyriausybės prezidentas MYKOLA LIWICKYJ (antras iš dešinės), jo kairėje — Kanados parlamento narys JESSE FLIS, KLB vicepirm. J. V. DANYS; jo dešinėje — senatorius PAUL YUZYK. Ukrainos prezidentas buvo pakviestas dalyvauti ukrainiečių mokslo akademijos 350 metų sukakties minėjime Otavoje 1982.VI.1-2

Pranešimas iš Brazilijos

Arkivyskupas apie Lietuvą

K. PR. GAVĖNAS

Visi Brazilijos vyskupai, kurių yra 368, buvo paprašyti paskelbti MALDOS DIENĄ už LIETUVĄ. Nepaprastai jaudinančiai atsiliepė Dom Pedro Fedalto, Kuritibos arkivyskupas, kurio atsišaukimą "Tautžudystė Lietuvoje" atspausdino Kuritibos "Gazeta do Povo" — Liaudies Laikraštis birželio 13 d.

Pradžioje arkivyskupas pastebi, kad generalinis Brazilijos vyskupų konferencijos sekretorius vysk. Dom Luciano išsiuntinėjo visiems vyskupams laišką, "primindamas, jog šiandien, birželio 13-ta, yra Maldos diena už Lietuvą. Lietuviams Gedulo Diena, nes pradžia tautžudystės 1941 m. pareikalavusi apie 40.000 lietuvių gyvybių aukos".

Paskui, kad būtų aiškiau, metodiškai klausia: 1. Kokia buvo Lietuva prieš rusų okupaciją?, 2. Kokia religinė padėtis okupuotoje Lietuvoje?, 3. Ką laisvojo pasaulio krikščionys daro Lietuvai pagelbėti?

Atsakydamas rašo, kad Lietuva buvo nepriklausoma valstybė, turėjo 12 vyskupų, 1202 šventoves, 1646 kunigus, 1586 vienuolių ir seselių. 1940 m. birželio 15 d. buvo rusų užimta ir po metų prasidėjo žiaurus tautos naikinimas.

Arkivyskupas gana išsamiai aprašo ligi šiol besitęsiančią padėtį: vyskupai negali eiti savo pareigų, daug šventovių uždaryta ar panaudota kitiems tikslams (kaip Vilniaus katedra, Šv. Kazimiero šventovė ir t.t.), persekiojami kunigai ir pasauliečiai, uždarytos seminarijos, uždrausta betkokia religinė spauda... Žodžiu, K. Bendrija Lietuvoj praktiškai pasmerkta mirčiai.

O ką daro laisvo pasaulio katalikai Lietuvai pagelbėti?

Dom Fedalto cituoja Koelno kardinolo žodžius: "Ne jie yra 'Tylos Bendrija', o mes. Mes esame kurti ir nebyliai, jei negirdim mūsų brolių šauksmo, šauksmo išreikšto net krauju ir ugnimi..."

Jis priduria ištrauką iš kun. Pr. Gavėno laiško, kurį vyskupai gavo kartu su informacine medžiaga: "Visi lietuviai, ypač sovietų pavergtoje Tėvynėje, liko sujaudinti praėjusiais metais įvairiose vyskupijose surengta Maldos Diena už Lietuvą. Reikšdami gilią padėką, prašome ir šiemet tokią Maldos Dieną rengti. Lietuviai Tėvynėje ir išeivijoje yra reikalingi moralinės laisvojo pasaulio paramos".

Baigdamas arkivyskupas laišką-atsišaukimą, taria: "Tai yra ir mano prašymas".

Sao Paulo arkivyskupijos laikraštis "Osao Paulo" pabrėžė, kad birželio 13 (ar 14-ta) turi įeiti į liturginį Brazilijos kalendorių kaip Maldos Diena už Lietuvą. Šią mintį remia generalinis Brazilijos vyskupų konferencijos sekretorius Dom Luciano.

Radijo valandėlės

AL. GIMANTAS

Savaime suprantama, kalbame čia apie lietuviškųjų radijo valandėlių reikšmę, vietą ir svorį išeiviškosios veiklos gyvenime. Visi puikiai suprantame ir jaučiame mūsų spausdinto žodžio svarų vaidmenį lietuviškoje kasdienybėje. Niekas dėl to nesiginčija, vargiai ar kas kitokią nuomonę turi. Tačiau, bent iki šiol, lietuviškos radijo programos, klubai, organizacijos ir privatūs asmenys, jas išlaikantys, kažkaip pusiau tylomis tepaminimi. Vadinasi, visi tai priima kaip užtikrintą reikalą, dėl kurio mažiausiai reikėtų jaudintis: veikė tos programos iki šiol, bus ir toliau.

Tikrovė visdėlto nėra jau tokia šviesi ir pastovi. Radijo stotys visą laiką sunkina sąlygas. Kelia kainas, stato nepalankius reikalavimus tautinėms kalboms. O mūsų pačių visuomenė nevienu atveju galėtų būti bent kiek daugiau suprantanti ir daugiau remianti savąsias valandėles.

Tiesa, beveik visi turime pagrįstų priekaištų, kritikos, pageidavimų, tačiau reikalauti ar tikėtis profesijonalinių programų tik iš pasišventimo dirbančių asmenų negalime.

Kaip ir su laikraščiu, taip ir su radiju — jokiu būdu visiems neįstengsi įtikti. Vieniems svarbiau tas, kitiems kitas. Vieni pageidauja daugiau pramoginės muzikos, kiti nori tik klasikinės. Tretiems nepatinka skelbimai, kurie užtikrina programų išlaikymą. Ketvirti lauktų daugiau grožinio žodžio, kūrybinių prošvaisčių. Penktiems tai kaip tik neaktualu. Šešti pageidautų religinių minčių, o septintiems tai viskas nesvarbu.

Sunku parinkti ir visiems priimtiną laiką. Tai peranksti, tai pervėlai, kodėl tą, o ne kitą dieną, kodėl tuo pat metu, kai duodamos vėliausios žinios per televiziją ir t.t.

Bet ir tokiomis sąlygomis, vienur rytais, kitur vidurdienį, popiet ar vakare lietuviškosios valandėlės veikia, yra klausomos, pageidaujamos. Vietovėse, kur nėra savojo laikraščio, radijo valandėlės atlieka ypač stiprų vaidmenį, nes yra neabejotina jungtis visų, aplink gyvenančių tautiečių. Tiesa, klausomės ir vietinių radijo stočių bei televizijos programų, bet pilnutinis lietuviškas gyvenimas tikrai nebūtų pilnas be savosios radijo valandėlės.

Kol kas nedalijame nei medalių, nei plakečių mūsų radijo programų pirmūnams, darbuotojams, bet jie tikrai yra verti ir supratimo, ir pagarbos, ir materialinio įvertinimo. Niekas čia nekalba apie pelną ar kitą materialinę naudą, svarbu, kad tik, kaip sakoma, galą su galu suvestų.

Dirbti visuomenei svarbų darbą ir nuolat elgetauti, įrodinėti, prašyti skatiko nėra nei malonu, nei paranku. Juk tas laikas galėtų būti sunaudotas produktyviam darbui — kaip programų gerinimui, gal net plėtimui, įvairinimui, prisitaikant prie klausytojų pageidavimų. Bet apie tai galima galvoti tik tada, kai turimas bent minimalus egzistencinis pagrindas.

Reikia stebėtis tais radijo darbuotojais, kurie ištisus metus dirba, kaikada parūpina išradingų naujovių, pridėdami lėšų ir iš savųjų kišenių. Atrodo, kad ir lietuviškosios organizacijos galėtų būti bent kiek jautresnės mūsų valandėlių poreikiams, nes radijas, lygiai kaip ir mūsų spauda, atlieka neeilinį vaidmenį lietuvių išeivijos misijoje.

Kas nutylėta žinyne?

"LKB Kronika" 53-me nr. rašo apie "Katalikų kalendorių-žinyną"

Praėjus keturiems š.m. mėnesiams, Lietuvos kunigai pagaliau gavo liturginį kalendorių, pavadintą "Katalikų kalendorius-žinynas". Iš tikrųjų katalikai šio "Katalikų kalendoriaus" negavo. Gavo po vieną egzempliorių bažnyčios ir kunigai.

"Katalikų kalendorius" kunigams džiaugsmo nesuteikė, nes jo tikslas — aiškiai propagandinis. Be to, kalendoriuje randame ne tik tiesos nutylėjimų, bet ir aiškaus melo bei grynai propagandinių manevrų.

Kalendoriuje (psl. 72) nutylima, kas yra Kaišiadorių vyskupijos apaštališkasis administratorius (tremtinys vyskupas Vincentas SLADKEVIČIUS), paminėtas tik vyskupijos kapitulinis vikaras; 111 p. panašiai negarbingai nutylėta apie Vilniaus arkivyskupijos apaštališkąjį administratorių vysk. Julijoną STEPONAVIČIŲ.

Kažkodėl "Katalikų kalendorius" į Lietuvos vyskupų konferenciją neįtraukė tremtinių vyskupų. Argi, būdami teisėti savo vyskupijų administratoriai, jie neturi teisės priklausyti Lietuvos vyskupų konferencijai?

Kalendoriuje yra net aiškios netiesos. Pavyzdžiui, Telšių vyskupijos kurija pasiuntė "Katalikų kalendoriaus" redakcijai žinias, kad Telšių vyskupijoje yra 51 aptarnaujama bažnyčia, o kalendoriuje (psl. 118) įdėta tik 43 aptarnaujamos bažnyčios.

"Katalikų kalendorius" statistinėse žiniose apie Katalikų Bažnyčią Lietuvoje (psl. 118) įvedė grynai propagandinę grafą — kunigų ir bažnyčių skaičių santykis. Pagal kalendoriaus duomenis, beveik visose vyskupijose kunigų skaičius viršija bažnyčių skaičių — reiškia, nėra ko šaukti, kad Lietuvai trūksta kunigų. Jeigu jau norima išvesti santykį, tai reikia lyginti bažnyčių ir darbingų kunigų skaičių, tačiau šis santykis liktų kaltinimu sovietinei valdžiai, dėl kurios kaltės pokario metais sumažėjo kunigų skaičius.

Katalikų kalendoriuje visiškai nepaminėtos vyskupijų kunigų tarybos, nors kaikuriose vyskupijose (Vilniaus ir Telšių) jos oficialiai patvirtintos.

Į žinyną įdėta eilėraščių, latviškų giesmių, taip pat keli dokumentai, kuriuos Lietuvos kunigai savo laiku buvo gavę iš kurijų ir po kelis kartus skaitė tikintiesiems. Kyla mintis: kažkas norėjo, kad iš žinyno daugiau būtų naudos ne kunigams, o sovietinei propagandai.

Lietuvos kunigai laukia, kad 1983 m. laiku gautų liturginį kalendorių. Jame turėtų rasti vietos tokia informacija, kurios Lietuvos kunigai ypač pasigenda, pvz. iš liturgijos, kanonų, moralės ir kt. dalykų.

Baltiečių jaunimo kongresas

Tai bene pirmas platesnio masto bandymas sutelkti baltiečių jaunimą ir drauge pasvarstyti bendras problemas bei pasidžiaugti pramogine dalimi.

Kongresas įvyks rugpjūčio 19-22 d.d. Long Island, N.Y., Middle Island miestelyje, kur yra įrengta estų stovyklavietė. Kongrese gali dalyvauti jaunimas nuo 18 metų amžiaus (priimami ir nuo 16 metų amžiaus su tėvų leidimu). Rengėjai kviečia registruotis iš anksto, nes stovyklavietėje vietų skaičius ribotas. Registracijos lapeliai gaunami pas Vidmantą Rukšį, 305 Arch St., Delran, N. J. 08075, USA. Tel. (609) 461-3482. Registracija ir mokestis ($20 už dieną, $60 už keturias dienas) siųsti Vytautui Volertui, 406 Leon Ave, Delran, N. J. 08075, USA.

Informacijų reikalu kreiptis į Aušrą Gečytę, 9660 Pine Rd., Philadelphia, Pa 19115, USA. Tel. (215)677-1684 arba (215) 671-0959.

Numatyta sekanti baltiečių jaunimo kongreso programa.

Ketvirtadienis, rugpjūčio 19

10.00 — 12.00 Registracija
12.00 — 2.00 Susipažinimo BBQ
2.00 — 3.00 Lietuviai, latviai ir estai pristato savo organizacijas
4.30 Kongreso atidarymas
5.15 — 6.15 Vakarienė
6.15 — 7.15 Paskaita — Mildred Patterson, valstybės departamento pareigūnė
7.30 — ? Šokiai (gros latvių studentų orkestras)

Penktadienis, rugpjūčio 20

9.00 — 10.00 Pusryčiai
10.00 — 11.00 Paskaita — Tonu Parming, "Devyniolikto ir dvidešimto šimtmečio baltiečių sąjūdis Amerikoje"
11.15 — 12.30 Darbo būreliai
12.30 — 1.30 Pietūs
1.30 — 2.30 Tautybių atstovai pristato savo tautų muziką ir meną
3.15 — 5.30 Laisvalaikis
5.30 — 6.30 Vakarienė
6.30 Paskaita (simpoziumas) — Vladas Šakalys, Linas Kojelis ir kun. Maris Kirsons; tema: "Baltijos kraštų disidentai"
9.00 — ? Laužas ir tautiniai šokiai

Šeštadienis, rugpjūčio 21

9.00 — 10.00 Pusryčiai
10.00 — 11.00 Paskaita — dr. Elona Vaišnienė "Ar etninės kalbos naudingos Amerikai?"
11.15 — 12.15 Tautybių atstovai supažindina su savo tautų papročiais
12.15 — 1.15 Pietūs
1.15 — 2.45 Paskaita — Maris Graudinš, "Baltiečių bendradarbiavimas ateities perspektyvoje"
2.45 — 5.30 Laisvalaikis
5.30 — 6.30 Vakarienė
6.30 — 7.30 Tautybių atstovai supažindina su savo tautų istorija devynioliktame ir dvidešimtame šimtmetyje
7.30 — 8.30 Paskaita — Vello Ederma, estas, "Amerikos Balso" pareigūnas
9.00 — ? Vakarinė programa (šokiai)

Sekmadienis, rugpjūčio 22

9.00 Pusryčiai
9.45 — 10.30 Ekumeninės pamaldos
10.30 — 1.00 Kongreso posėdis ir uždarymas
1.00 Pietūs

Inf.

ZOSĖ LISAUSKAITĖ (viduryje), neseniai atvykusi iš okup. Lietuvos į Los Angeles kartu su REGINA BEDER-KAB, kurią ji, rizikuodama savo pačios gyvybe, vokiečiams siautėjant Lietuvoje, išgelbėjo nuo mirties ir užaugino. Ši žydų šeima, gavusi leidimą emigruoti į Ameriką, su dideliais vargais išsirūpino leidimą kartu išvykti ir savo gelbėtojai — 86 m. senutei Z. Lisauskaitei. Iš dešinės: REGINA KAB, ZOSĖ LISAUSKAITĖ ir prel. J. KUČINGIS, padėjęs Kab šeimai įsikurti

Dalis jaunimo, dalyvavusio žurnalistinės informacijos seminare Toronto Lietuvių Namuose, kur buvo gvildenami keliai į didžiąją spaudą

Nuotr. J. V. Danio

Lietuviškos ištikimybės keliu

Prisimenant prieš penkerius metus iškeliavusį a.a. Praną Vainauską — kūrėją savanorį ir visuomenės veikėją

A. J. KASULAITIS

1977 m. birželio 20 d. Niujorke amžinam poilsiui atsigulė Lietuvos laisvės kovų ir Klaipėdos sukilimo savanoris, laikinosios vyriausybės ministeris, ilgametis krikščionių demokratų vadas, vienas ateitininkų pirmūnų — Pranas Vainauskas.

Jis buvo šiaurinės Lietuvos sūnus. Gimė 1899 m. sausio 26 d. Gasčiūnų bažnytkaimyje, Joniškio valsčiuje, Šiaulių apskrityje. Tėvai buvo susipratę ir pasiturį ūkininkai. Mokėsi Mintaujoje, Šiauliuose ir, karo audrų nublokštas, Martyno Yčo gimnazijoje Voroneže.

Laimingai pergyvenęs karo audras ir bolševikų siautėjimą, jaunasis Vainauskas grįžo į Lietuvą ir 1919 m. stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę. Tais pačiais metais buvo paskirtas į karo mokyklą, ir baigė II-ją laidą antrojo leitenanto laipsniu. Dalyvavo kovose su lenkais ir 1922 m. išėjo į atsargą. Tais pačiais metais įstojo į teisių fakulteto teisių skyrių, o kitais metais, šalia studijų, įsijungė į krašto administracinį darbą — buvo paskirtas Kauno apskrities žemės tvarkytoju. Tačiau netrukus metė studijas, darbą ir įsijungė savanoriu į Klaipėdos sukilimą. Grįžęs vėl ėmėsi studijų ir dirbo žemės tvarkytoju. Tik vėl neilgam.

Vaidmuo žemės reformoje

Tuometiniam žemės ūkio ministeriui kun. Mykolui Krupavičiui krito į akis jaunas, vos 25 m., bet ypatingai pareigingas, sąžiningas ir savo darbą žinąs valdininkas — Pranas Vainauskas. 1924 m. paskiria jį žemės reformos departamento direktorium. Ministerijoje ir už jos ribų nevienas nustemba, nevienas net paabejoja, ar šis jauniklis sugebės atlikti tokį didelį darbą.

Pareigos iš tikrųjų buvo labai atsakingos. Darbo — be galo. Tačiau jaunasis administratorius ne tik apvaldo darbo kalnus, bet netrukus laimi kritikų pasitikėjimą ir net gyrių. Savo pareigose Pr. Vainauskas tampa labai artimu, svarbiu ir pagalbiu min. Krupavičiaus patarėju bei pagalbininku. Gaila, kad iki šiol žemės reformos literatūroje jo vieta ir indėlis nėra tinkamai nušviesti.

Kovos keliais

Po 1926 m. rinkimų ir perversmo Vainauskas netenka savo pareigų. Kurį laiką pabuvęs be darbo paskiriamas finansų ministerijos prekybos departamento vyr. referentu. Čia išbuvęs 7 metus 1934 m. skiriamas į svarbios ir didelės Klaipėdos muitinės viršininko vietą, kurioje išbūna iki 1940 m.

Po hitlerinės okupacijos grįžta į savo kraštą. Raudonojo maro metu slapstosi, dalyvaudamas rezistenciniame pogrindyje. Dalyvauja sukilime ir yra pakviečiamas laikinosios vyriausybės prekybos ministeriu. Po 7 savaičių vokiečiams jėga sutrukdžius vyriausybės darbą, Vainauskas griežtai atsisako pasiūlytos tarėjo vietos ir vėl įsijungia į rezistencinį pogrindį.

Pr. Vainauskas nebuvo eiliniu nei kariuomenėje, nei visuomenėje. Jis pasiekė išskirtinio brandumo trijose plotmėse.

Administratorius

Jo bendraamžiai, jį pažinoję anose Lietuvos valstybės kūrimo dienose, Pr. Vainauską vertina kaip ypatingai gerą, retų gabumų administratorių, labai sąžiningą pareigūną. Taip man nekartą kalbėjo ir pats kun. M. Krupavičius, keliems dešimtmečiams nuo jų bendro darbo žemės ūkio ministerijoje prabėgus. Tai liudija ir prez. Antano Smetonos vyriausybės jam suteiktas Gedimino ordinas už Klaipėdos muitinės sutvarkymą. Tuo pats įsitikinau, matydamas jį VLIKo finansų tvarkytojo pareigose.

Lietuviai — žemdirbių ir poetų tauta. Ji, giliai pamilusi, gerbia poetą bei rašytoją (nors greit ir pamiršta), dainininką ir muziką. Vyskupus be išimties gerbia ir giria kaip ir prasikišusius politikus (nevisus). Bet nei prekybininkai, nei pramonininkai tan skaičiun neįeina. O administratoriai net patys geriausi jiems nelabai žinoma "prekė". Nenuostabu tad, kad Pr. Vainauskas ar kiti panašūs žmonės mažai žinomi ir neužtenkamai vertinami.

Kiek kitaip yra, sakysime, Anglijoje arba Prancūzijoje. Ten pagal seną, garbingą tradiciją augšti valstybės valdininkai yra didžiai vertinami, jų svarba ir įtaka kraštui suprantama, jų nuopelnai pripažįstami. Jiems mokyti ir ruošti yra specialios augštosios mokyklos. Į jas priimami tik patys geriausi studentai. Jie yra tas nugarkaulis, kuris išlaiko valdžios aparatą, vyriausybėms dažnai keičiantis.

Pr. Vainauskas buvo par excellence vakarietiško tipo valstybės valdininkas savo intelektualiniu pasiruošimu, savitvarda, charakteriu bei nusiteikimu pasirengęs tarnauti valstybei ir tautai.

Politikas

Iš kitos pusės, man visuomet imponavo politinė velionies asmenybė. Jis visa savo būtybe tikėjo krikščioniškąja demokratija ir jai tarnavo visą savo amžių. Krikščioniu demokratu jis tapo jau 1915 m. Grįžęs į Lietuvą, aktyviai dalyvavo Lietuvos Krikščionių Demokratų Partijos veikloje, o 1927 m. tapo jos centro komiteto nariu.

1949-1957 m. laikotarpyje jis buvo Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos centro komiteto pirmininku, atkūrė sąjungos veiklą Amerikoje ir buvo vėl artimiausias kun. M. Krupavičiaus bendradarbis bei patarėjas.

Vadovaudamas sąjungai ir vėliau, nemažai rašė spaudoje krikščioniškosios demokratijos ir apskritai politiniais klausimais.

Už didelius nuopelnus krikščioniškajai demokratijai velionis 1977 m. gegužės 29 d. LKDS konferencijoje buvo išrinktas sąjungos garbės nariu.

Jis buvo aktyvus ir tarptautinėje KD veikloje: ilgametis Vidurio Europos KD Unijos vykdomojo komiteto vicepirmininkas ir iždininkas, lietuvių ir unijos atstovas pasauliniame KD kongrese Briuselyje.

Labai aktyviai politinį darbą jis dirbo daug metų ir Lietuvos Laisvės Komitete bei Pavergtųjų Tautų Seime, eidamas tose organizacijose įvairias pareigas.

Nemažiau darbo, laiko, sveikatos ir rūpesčio velionis skyrė VLIKui, atstovaudamas LKDS jo taryboje ir būdamas valdybos nariu — finansų tvarkytoju. Tai buvo audringas laikotarpis VLIKo istorijoje Pr. Vainauskas buvo vienas ištikimiausių jo rėmėjų bei gynėjų. Jis VLIKu tikėjo, jį gerbė, jam tarnavo, už jo teises kovojo.

Tėvynės mylėtojas

Pr. Vainauskas buvo gilus krikščionis, visą savo gyvenimą ir veiklą grindęs nekintančiais Gerosios Naujienos principais. Ateitininkas nuo 1911 m. Ateitininku ir mirė ištikimai tarnavęs savo organizacijos principams 66 metus.

Susituokę su žemaite Emilija Tamulyte, jiedu sukūrė jaukią šeimą, sudariusią malonią užuovėją velionies poilsiui po dažnai įtempto ir nedėkingo darbo.

Galiausiai jis atspindėjo labai intensyviai pergyvenamą Lietuvos meilę. Jis buvo vienas iš nedidelio būrio lietuvių, kurie ginklu rankose gynė jaunutės modernios Lietuvos nepriklausomybę. Jis buvo vienas iš dar mažesnio būrio, kurie išlikę gyvi ir sveiki vėl stojo į kovą už laisvę pajūrio broliams ir sesėms.

Lietuvos savanorius-kūrėjus mylėti ir gerbti mane išmokė kun. M. Krupavičius. Tiek savo viešose kalbose, tiek pokalbiuose, tiek raštuose tik reta tema susilaukdavo tiek pagarbos ir meilės, kiek savanoriai ir jų kovos. Jis apie juos kalbėdavo ir rašydavo jautriai, pagarbiai, giliu įsitikinimu. Net ir gilios senatvės dienose, jau dažnai aplenkdamas kitokius susirinkimus, M. Krupavičius stengėsi nueiti pas savanorius. Rodos, ir paskutinis jo gyvenime susirinkimas, kuriame jis dalyvavo, buvo savanorių.

Savo paties rankomis, pasiaukojimu ir pasiryžimu atkovotos tėvynės laisvės netekimo skausmas Pr. Vainausko asmenyje buvo neatskiriamai susijungęs su gilia Lietuvos meile. Nors šiaip jis buvo ramaus, lygaus, gal net kiek vėsoko būdo, retai pasiduodąs jausmui ir sentimentui, sunkiai tegalėjo paslėpti savo gilią meilę Lietuvai. Ligi pat mirties jis nepriėmė JAV pilietybės, nors čia gyveno daugiau kaip 20 metų. Lietuvos pilietybe didžiavosi ir jos nekeitė.

Nevieną kartą teko dalyvauti su juo tautinėje iškilmėje ar VLIKo seimo uždaryme bei jį stebėti. Himnui aidint, tik retai jo akys nesudrėkdavo. Veide galėjai matyti didį praradimo skausmą. Tokiais momentais ir jis, ir visi savanoriai man tapdavo dar artimesni, vertesni dar didesnės pagarbos ir padėkos.

Su Pr. Vainausku dalinomės tuo pačiu giliu ir nesvyruojančiu tikėjimu krikščioniškąja demokratija, jos nelygstama verte politinėje ir socialinėje srityje. Kaip anksčiau sakiau, man visuomet imponavo jo lojalumas ir atsidavimas LKDS ir jos reikalams. Už tai jį gerbiau ir gerbiu. Jei lietuvių krikščioniškoji demokratija ir šiandien dalyvauja lietuvių politiniame gyvenime, vadovaujama jaunų, subrendusių ir įžvalgių politikų, tai nemaža dalimi yra Pr. Vainausko nuopelnas. Jis vadovavo Sąjungai labai kritiškame jos gyvavimo dešimtmetyje. Jis ją išlaikė nepakąstą emigracinės šalnos ir atskleidė ją jaunesnėms kartoms.

Visa savo būtybe Pr. Vainauskas priešinosi reklamai ir kratėsi "garbės", bet jo darbai jį rikiavo istorijon kaip Lietuvos nepriklausomybės karų savanorį, Klaipėdos sukilimo dalyvį, žemės reformos vykdymo vieną iš raktinių asmenų, laikinosios vyriausybės ministerį, pagaliau krikščioniškosios demokratijos veikėją.

Pomirtinis rašytojo leidinys

VYTAUTAS A. JONYNAS

"Trisdešimt istorijų suaugusiems"! Tokiu pavadinimu praminta Aloyzo Barono pomirtinė prozos knyga. Jos įžangoj sakoma, kad Baronas buvo davęs jos rankraštį peržiūrėti vienam savo draugų, prieš patikėdamas jį leidyklai. Atseit, rinkinys buvęs paruoštas spaudai. Kas tas draugas, nepasakoma. Visdėlto galima atspėt kad jisai pateko akistaton su korneline drama: kuo vadovautis — širdimi ar protu? Ar pildyt paskutinę velionies valią ir dairytis leidyklos, ar neskubėt? Pagalvot, ar ši knyga nenuplėš garbės našlaitei mūsų išeivijos literatūrai ir nepakenks paties A. Barono vardui. Bičiulis, kaip ta pasakėčių meška, pasidavė širdies balsui.

Kad A. Barono būta nusiteikusio duoti knygą spaudai, abejonių nėra. Kaip bebūtų keistas ir nelauktas jo literatūrinis eksperimentas, rinkinys turi ašį. Ji išryškėja pradiniame apsakymėlyje "Vyskupo pėdomis". Jame sakoma, kad kažkoks parapijietis pareiškęs autoriui esą visuomenė pasigenda nesudėtingų, pamokančių, vyskupo Valančiaus braižo apsakymėlių. A. Baronas spyriavęsis, kad nedera maišyti literatūros su didaktika, bet paklausęs patarimo, ir taip gimusi ši knyga — istorijos suaugusiems. Paprastos, trumputės, kelių puslapėlių, suprantamos visiems, nes nėra ko nesuprasti. Visai kaip Valančiaus "Suaugusių žmonių knygelė", kuri sekė "Vaikų knygelę".

Žinoma, galima prisiminti, kad garbingas vyskupas rašė prieš šimtmetį beraštei liaudžiai, tuo tarpu mes muistomės čionai kultūra ir menais pertekusioj Amerikoj. Neužmirškim, kad veikalas yra parašytas pagal skaitytojų pageidavimus, o A. Baronas, ilgai dirbęs "Draugo" redakcijoje, pažino gerai jų potroškius, skonį, galbūt rekolekcijų vadovų poreikius. Veikalas tikrai skiriamas suaugusiems, gal net "peraugusiems", mažų literatūrinių reikalavimų žmonėms. Vaikai tikriausiai juo bodėsis, nors kalba plikai žurnalistinė, savotiškas "Simplified Lithuanian".

Aptardamas leidinį "Drauge", Jurgis Gliauda laikė knygos pavadinimą tuo, kas amerikiečių kalboje vadinama "Stories for Adults". Jis klysta. Pikantiškų dalykėlių joje nėra. A. Baronas tiesiogiai nepamokslauja, bet kiekvienas rašinėlis surėstas taip, kad skaitytojas susimąstytų apie pasaulio "marnastį". Dažniausiai apie tai, kad "nežinai dienos nei valandos... Kiekvienam yra gyvenimo galas pastanavytas!!!" Bet nestinga vaizdelių, suregztų ir šiaip gyvenimiškom temom su praktiškais patarimais. Pavyzdžiui: neit apsipirkt nevalgius arba su krūva pinigų; kaip atsikeršyti namų savininkui, pakėlusiam nuomą; kas gali padėt, jei yra reikalas "sutvarkyt" nemėgstamą žmogų (italai, kas gi kitas). Žodžiu, A. Barono talentas priskaldyti iš šipulio vežimą stačiai nuostabus. Nelaimei, tas šipulys gerokai sutrešęs.

Pavadindamas savo rašinėlius "istorijomis" A. Baronas pasielgė dorai ir teisingai. Ir kaip kitaip jas pavadinti? Novelėmis, tikrai ne! Anekdotais — nevisai, nes juokingų situacijų kaip ir nėra. Apsakymėliais, nutikimų aprašymais — galbūt. Viena aišku, tai nėra literatūra. Jei pats autorius nebūtų ruošęsis jų išleist, sakytumėm, kad tai be reikalo išvilkta viešumon A. Barono užrašų knygelė, bloknotėlis, kuriame jo pasižymėta su kuo tą dieną kalbėta, kas nugirsta šventoriuje ar saliūne, kas išskaityta spaudoje. Tai paprasčiausiai tona aktualijų skaldos, kuri rašytojui reikalinga, kad iš jos išgautų gramą radiumo. Deja, jinai pateikiama skaitytojui skaldos, žaliavos pavidalu. Užtat ir skamba kaip žurnalistika, ir tai "suvažinėtų šunų kronikos" lygio.

Tie nutikimai atpasakojami maždaug ta pačia forma. Jų sukirpimas beveik visur tas pats. Autorius kažkodėl būtinai užgaišta, pristatydamas savo pasakotoją. Nusako jo profesiją, šeimyninę padėtį, kartais papasakoja truputėlį jo praeities. Bet visa tai daroma tik tam, kad jo herojus rastų progą papasakoti kokį savo gyvenimo nuotykį. Eina pasikalbėjimas ir užkliūva problema. Sakysim, ar yra Angelas Sargas. "Žinoma, kad yra", atsako kalbantysis ir brūkšt vienu akimoju papasakoja, kaip jis, būdamas vaikas, išspruko iš pederasto nagų. "Ar gali žmogus (būdamas blaivus, savaime suprantama) prigerti balutėje vandens? "Žinoma! O kaipgi? Va buvo toks seniokas ir prigėrė. Ir dar kur, ant stogo. Netikit, pamėginkit pasitikrint koks pašėlęs traukimas, kai atkimši kriauklę!"

Pagrindinė mintis visur ta pati: memento mori. Kita formulė: "O kiek čia betrūko, kad būtų ištikus nelaimė!" Ilgainiui tai ima skaitytoją vargint. Pernelyg viskas kvepia nugirstais pasikalbėjimais, jei ne paskalom.

Pora pavyzdėlių. Jaunas kompozitorius, modernistas, poilsiauja vasarvietėj. Persimeta keliais žodžiais su tenykščiu gyventoju, kuris, tarp kitko, pastebi, kad kvaili amerikiečiai net ir vasarvietėse daužos kaip patrakę automobiliais. Visdėlto rami vasarvietės aplinka teigiamai veikia kompozitorių-muziką. Jo mintyse kyla skirtingos, nebe modernistinio braižo kompozicijos. Svajinga muzikėlė. Bet, va, išeina iš svetainės ir jį, net neužsisvajojusį, sutraiško automobilis. Uždanga.

Arba vėl. Istorija prasideda ištekėjusios moters prisipažinimu, kad ji niekad nesvajojusi apie meilės nuotykėlius su kitais vyrais. Bet taip atsitiko. Ir ne su kokiu olimpiniu atletu ar Burt Reynolds, bet su draugės vyru. Geroku menkysta, sprendžiant iš to, kad gąsdinęs ją išpliurpsiąs viską jos vyrui. Ką jai vargšei daryt? Juo labiau, kad jos mylimas vyrelis sykį prasitaręs, jei patirtų, kad jo žmonelė jam neištikima, ją primuštų negyvai. Lieka vien kentėt! "Skaudžiausiai žmogus nubaudžia pats save" užbaigia nutikimo atpasakojimą A. Baronas. Uždanga.

Valia skaitytojui sutikti su autoriaus išvadom, bet paprastai mes novelėje jieškome gyvo žmogaus su savo svyravimais. Jieškome psichologinės tiesos. Čia gi jokio gyvenimo iškarpos dvelksmo, jokio veiksmo augimo, jokios įtampos. Tarsi klausytumėmės kokios kiemsargės apkalbų, kad va, anai gyventojai buvo taip atsitikę, tik jos vyras nieko iki šiol nežino. O jinai, vargšelė, kankinasi. Deja, apsakymėlyje visai nesijaučia, kad personažas kankintųsi. Jau daugiau neaiškios savijautos pajunti iš Dear Abby ar Ann Landers "širdžių kronikos" skilčių. Bent toms moterėlėms nestinga kartais humoro ir aplamai blaivaus žvilgsnio į gyvenimą. A. Barono knygelėje tų dalykų nėra. Yra begalinė pretenzija sudramatinti trivialius gyvenimo reiškinius, bet nėra pastangos piešti gyvenimą, kurti jo vaizdus. Viskas pristatoma kažkokiom santraukytėm, nelyginant klausimais matematikos uždavinyne.

Aloyzas Baronas buvo nepaprastai produktyvus rašytojas. Knygelės pabaigoje pridedamas jo raštų sąrašas tikrai įspūdingas. Tiek kiekybe, tiek žanrų įvairumu. Nenusikalsdami tiesai, pasakysim, kad tas literatūrinis palikimas buvo nevienodai visuomenės pasitinkamas. Buvo aiškių jo gerbėjų. Neveltui jis susilaukdavo "Draugo" romano ir kitų premijų. Buvo taip pat skaitytojų, kuriems jo talentas atrodė ribotas. Bet net ir jie pripažindavo Baronui gabumų, nors ir laikydavo jį nepataisomu, nepaisančiu jokių bičiuliškų patarimų trenkt šalin filosofavimą, moralizavimą, aforizmus ir tą nesiliaujantį kilojimą ant šakių amžinųjų moralės problemų.

"Trisdešimties istorijų suaugusiems" atveju atrodo, tarsi visos tos ydos, visa kas sudaro Barono prozos skystumą, vandeningumą — subėgo, suvarvėjo pomirtinėn jo knygelėn. Jo nepajėgumas vaizduoti tikrovę, piešti gyvą žmogų, jo pomėgis postringauti, begalinis jo duosnumas pabert skaitytojui prakilnių minčių, kaip pvz.:

"Visokio amžiaus žmones gerai nuteikia pavasaris, jaukios moterys ir ne per stiprus alkoholis". "Gražiai moteriai daug kas atleidžiama".

Norisi klausti, ar iš tikrųjų velionies draugai pagerbė A. Barono atminimą, išleisdami šią knygelę, kai iš autoriaus literatūrinio apdaro, gal ir nevisai prašmatnaus, ne dabitiško, bet vis tik skoningo beliko vien plastikinis lietpaltis, kai žurnalizmo skalsės ir dirsės užgožė betkokį kūrybingumo žiedelį.

Savaime aišku, leistina atlaidžiai šyptelti ir pasakyti, kad A. Barono knygelė nekenksminga. Net savotiškai patraukli savo naivumu. Kad ji lengvai skaitoma ir dar lengviau užmirštama. Kad ji, kaip tas neperstiprus alkoholis, toji vaisių sriuba vadinama punšu, kurią žmonės tau paduoda kokteilio vietoje.

Tai teisa. Literatūros mėgėjai ir kritikai galėtų jai pripažint net vieną privalumą. Kaipo rašto paminklas, jinai pateikia vertinimo skalės patį žemiausią skaitmenį, nuo kurio kylant augštyn galima nustatyt, kas yra grafomanija, paraliteratūra, įvairaus saldumo skystalai, kol pagaliau prisikasi prie to, kas laikytina grožine literatūra, brandžia proza.

Ir vis tik širdis nerami. Šios knygos pasirodymas sutampa su X metų sukaktim nuo vadinamojo "Nuosmukio manifesto" paskelbimo, ir patvirtina visus nuogąstavimus, kad išeivijos literatūra smuksianti iki "rašliavos nuliniame laipsnyje" (Ecriture degrė zèro) lygio. Nejaugi ji būtų pirmas kapinių varpelis, skelbiantis pomirtinių leidinių karstuose atnešamą negyvėlių eiseną?

Aloyzas Baronas, TRISDEŠIMT ISTORIJŲ SUAUGUSIEMS. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Viršelis — Nijolės Palubinskienės. Čikaga 1981 m., 176 psl. Kaina — $8.00.

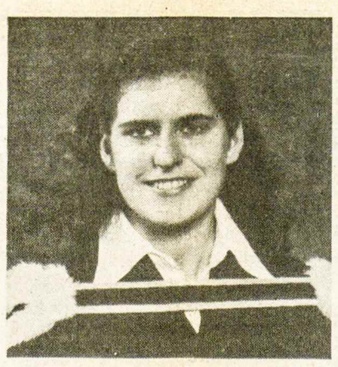

JOANA-ALDONA ADAMONYTĖ, Julijos ir Petro Adamonių dukra, šiais metais baigusi gerais pažymiais McGill universitete rusų ir vokiečių kalbų studijas bakalaurės laipsniu. Yra baigusi lituanistinę mokyklą Montrealyje, studijavusi muziką. Groja "Gintaro" ansamblio orkestre, dalyvauja ateitininkų veikloje. Ketina tęsti studijas toliau

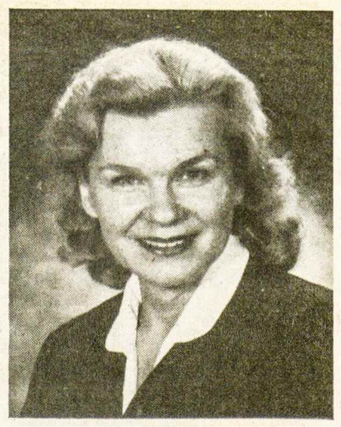

ALDONA TOTORAITIENĖ, 1982 m. pavasarį baigusi meno mokyklą — Ontario College of Art ir gavusi atitinkamą diplomą. Šį rudenį numatoma jos dailės paroda Toronte. Ji reiškiasi ir vaidybos mene, poezijoje, skautų ir Toronto Prisikėlimo parapijos veikloje

Eleginės Gustaičio satyros

PR. NAUJOKAITIS

Mirus Aloyzui Baronui, Antanas Gustaitis (g. 1907) liko vienintelis talentingas išeivijos lietuvių satyrinės poezijos kūrėjas. Jis sugeba sukurti ir draminių kūrinių ("Silvestras Dūdelė", "Slogučiai", "Sekminių vainikas", "Mėnulio užtemimas"), tačiau kūrybos viršūnę yra pasiekęs satyrine poezija. Trijuose ankstesniuose eilėraščių rinkiniuose — "Anapus teisybės" (1956), "Ir atskrido juodas varnas" (1966, laimėjęs LRD premiją), "Saulės šermenys" (1973) poetas pro ašaras juokėsi iš išeivijos lietuvių moralinio ir kultūrinio sumenkėjimo, iš idealų išmainymo į menkas materialines gėrybes, iš veidmainystės, gobšumo, tuščios garbėtroškos, iš patriotizmo išblėsimo ir kitų žmogiškų silpnybių bei ydų. Iš nesuderinimo žodžių ir darbų poetas sukūrė nemaža grakščių satyrinių posmų.

Ketvirtąjį satyrinės poezijos rinkinį "Ko liūdi, putinėli?" A. Gustaitis pavadino eleginėmis satyromis. Eleginio tono buvo ir ankstesniuose rinkiniuose. Tačiau ten buvo ir aštresnės, sarkastinės ironijos, atviro juoko pro ašaras. Šiame rinkinyje poetas tik ironiškai šypsosi, susilaikydamas net nuo ašarų. Pro jo šypseną pajuntame liūdesį, kad, kaip anksčiau yra pasakęs, "Absoliučiai tobulai, viskas eina atbulai", kad ydomis mėginama ydas taisyti, kad pro didesnį praeinam, į mažesnį nusispjaunam, kad:

Ir griaudėja šalis plačioji
Aidais pagyrų skambalų,
Kai laimės asilą bučiuoji,
Atsukęs atbulu galu . . (42 psl.)

Poetą jaudina savųjų nesantaika, kai užuot kovojus su tikru priešu, smūgiai tenka savam:

Mušam vokietį, rusą ir lenką,
Smogiam priešui ir priešo tėvam,
O įsismaginti smūgiai patenka
Vis į kylančią plikę savam.
(70 psl.)

Net poezijoj daug rimuoto melo, kad prieš tautą pasirodytum narsus, bet tik zuikio šuolis lig tautos viršūnių, o po to šuolio guli po stalu. Praraja tarp žodžių ir darbų yra didžiulė: į laisvę skubėję gina vergiją, melas sužydi, teisybė supūna, teisėjas iš pavogto turto turtėja, riebusis riebėja, o liesas visai sudžiūsta, įsivaizdavęs didvyris iš baimės lovoje numiršta. Tai aplinkos tikrovė, kurioje sensta ir silpsta daug nuveikti žadėjęs pabėgėlis iš pavergtos tėvynės.

Ir politikas graudžios šypsenos vertas, kai viena akimi žvelgia į verkiantį angelą, o kita — į kipšo ragus, ant liežuvio maišosi medus ir siera. Idealai lengvai išblanksta, ir išeivis prisipažįsta saugojąs gobšio lobį maišuose užrišęs.

Politinio ir kultūrinio išeivijos lietuvių nedarnumo ryškių, kondensuotai sumetaforintų vaizdų gausu daugelyje eilėraščių, daugelyje elegiškų, o kartais ir giliai lyriškų posmų:

Ogi mūs tautiečiai, tarsi susitarę,
Vienas iš pavydo, kitas iš rūsties
Viens kitam ant kaklo naują šunį karia,
Ir žmogus net linksmas vėl po to jauties. (65 psl.)

Ir taip sukasi gyvenimas ratu, net choru visiems giedant "Gyventi — gerai", net nežinant, kam žydi žibutės ir jievos, kam čiulba žydrynė ir žemė erdvi, net nežinant, kam esam užgimę ir mirę dorai. Ir poetas tokio gyvenimo vaizdą užbaigia eleginiu rezignacijos vaizdu:

Gyveno, kovojo, paseno plikai,
Ką baigė — pradėjo iš naujo vaikai . . . (64 psl.)

Satyrinių posmų tenka ir senstančio žmogaus būsenai, kai jau minties nesiriša galai, kai su savo paties širdimi baries ir gyveni atsiminimais apie tėvo rykštę, apie mylėtą merginą. Juokingai atrodo šventųjų moterų nuodėmės, kai termometrai jau perseni, o vis dar vilionės kažkur į šalį nuklysta, kol visa su pūko patalais nusineša velniai. Su ironija poetas žvelgia ir į pavėluotus meilės nuotykius, kai "ausy balsai Sabinos, skruoste Liolės šiluma... o žmona — vis tiek šventa."

Dabarties gyvenimo aktualijas A. Gustaitis moka pakelti į literatūrinę augštumą, moka tikrovę supoetinti, įlieti į kondensuotas metaforas, dažnai įsimenamus aforizmus, moka liesti ydas ir silpnybes, neniekindamas paties žmogaus. Ir visa tai išsako sklandžiomis ritmingomis, rimuotomis eilėmis, be sarkazmo ar pykčio, tik retkarčiais pavartodamas ir vieną kitą vulgaresnį žodį. Tas lyrinis švelnumas jo satyras nuspalvina eleginiu subtilumu ir žmogiška šiluma. Kaikurie eilėraščiai yra tiesiog žaismingi savo forma. Žaismingumui tarnauja ir pleonazminiai posakiai: šviesių tamsoje tamsa, velniui velnią įvarai, juodos raidės raidę gena, valgę valgo, gėrę geria, valdę valdo be tavęs . . .

A. Gustaičio eilėraščių turinio ir formos darnumo pavyzdžiu tebūna čia išrašomas eilėraštis "Žalgiris" (žinoma, ne mūšio lauke, o tik prie vaišių stalo):

Mes — vyras į vyrą ir petys į petį,
Kur šaukia trimitai ir būgnų tranka,
Sutarę ir tarę tie patys tą patį,
Į žygį, kiek siekia galinga ranka!

(Nukelta į 9-tą psl.)

Atsiųsta paminėti

MEDICINA, Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos žurnalas, nr. 1 (59), 1982 m. Vyr. redaktorius — Vaclovas Šaulys, MD (2639 W. 86th St., Chicago, IL 60652. Administratorė — Birutė Skrinskienė, 33441 Lake Shore Blvd., Eastlake, Ohio 44094, USA.

Klemensas Jūra, KAUBURĖLIAI. Eilėraščiai 1945-1981. Išleido "Mūsų Lietuva" 1982 m. Brazilijoje. Tiražas — 200 egz. Mecenatai — Emantė ir Rimgaudas Jūraičiai. Gaunama šiuo adresu: Mrs. Šelmys, 3 West Wareside Rd., Etobicoke, Ont. M9C 3H9, Canada.

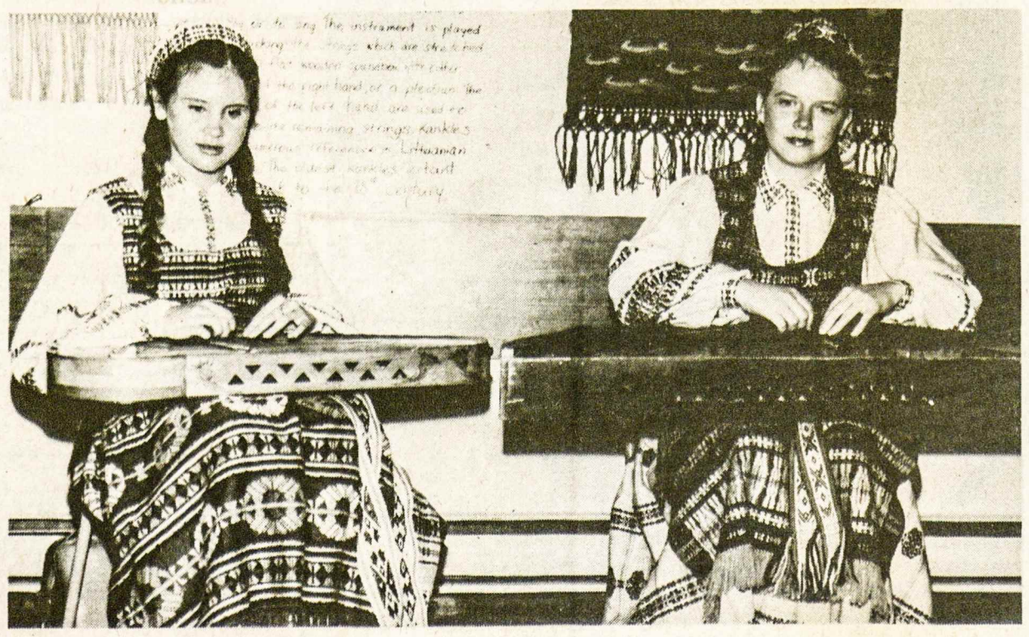

Toronto kanlininkės — R. ZAVYTĖ ir G. ŠALTMIRAITĖ supažindina klausytojus su kanklių muzika tautybių savaitės metu Prisikėlimo parapijos salėje įrengtame "Vilniaus" paviljone **Nuotr. B. Tarvydo**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dail. Vytauto Igno kūrinių parodą gegužės 15-16 d.d. Lietuvių Kultūros Centre Filadelfijoje surengė lituanistinės Vinco Krėvės mokyklos tėvų komitetas. Parodai dail. V. Ignas atvežė 30 savo darbų: 24 grafikos, 6 mišrios technikos. Trūko tik aliejinės tapybos kūrinių, kurių negalėjo atsigabenti dėl didelio formato ir tolimo kelio. Didžiąją rodinių dalį sudarė aštuonių grafikos darbų ciklas, apimantis pagrindinių Lietuvos dalių vaizdus bei simbolius. Dail. V. Igno kūryba turi artimą ryšį su liaudies menu, kurį liudija įvairūs Rūpintojėliai, šventieji, piemenukai, stogų žirgeliai bei kiti ornamentai. Paroda susilaukė gausių lankytojų. Jiems plačius paaiškinimus davė pats dail. V. Ignas, paliesdamas ir ateities planus. Jis tikisi galėsiąs atsidėti vien tik meninei kūrybai, imtis ciklų, susietų su mūsų šventėmis, metų laikais.

Augštesniąją lituanistinę K. Donelaičio mokyklą Čikagoje aplankė rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė, daugelio premijų laureatė. Aštuntos klasės mokinius su viešnia bei jos šakota kūryba ir veikla supažindino mokytoja I. Polikaitienė. Ji priminė romaną "Aštuoni lapai", pirmą B. Pūkelevičiūtės prozos kūrinį, 1956 m. laimėjusį "Draugo" konkurso premiją. 1981 m. "Draugo" konkurso premija jai teko už romaną "Devintas lapas". B. Pūkelevičiūtė kalbėjo apie abu šiuos romanus, išryškindama jų skirtumus bei panašumus. Ji taipgi palietė ir naujausią savo knygą "Marco Polo Lietuvoje", kuri netrukus pasieks skaitytojus.

Stereofoninę lietuviškų dainų plokštelę "Lauksiu tavęs ateinant" išleido Montrealio vyrų oktetas, vadovaujamas A. Stankevičiaus. Oktete dainuoja: pirmieji tenorai R. Bulota ir A. Gudas, antrieji tenorai A. Rusinas ir A. Urbonas, baritonai H. Celtorius ir V. Murauskas, bosai P. Mališka ir A. Mickus. Plokštelėje yra 17 dainų. Ji kainuoja $10, atsiuntimas — $1. Okteto adresas: 672 Victoria Ave., Westmount, P. Q., Canada H3Y 2R9.

JAV LB kultūros taryba savo literatūrinę 1982 m. $3.000 premiją paskirs 1981-82 m. išleistų lituanistinės temos humanitarinio turinio mokslo veikalų arba eseistinių straipsnių rinkinių autoriams. Premijai gali būti pasiūlyti ir nespausdinti veikalai, betkada parašyti rankraščiai. Pageidaujama, kad rankraštiniai veikalai būtų perrašyti mašinėle, tačiau bus priimami ir ranka rašytieji, jeigu jie lengvai išskaitomi. Konkursui skirti veikalai gali būti parašyti ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba. Konkurso dalyviai rankraštinių veikalų turi atsiųsti vieną kopiją, atspausdintų — penkias knygas iki š. m. gruodžio 31 d. Prie kiekvienos siuntos reikia pridėti lydraštį su autoriaus vardu, pavarde, adresu ir telefono numeriu. Konkurse gali dalyvauti viso laisvojo pasaulio lietuvių išeivijos kūrėjai. Informacijas konkurso reikalu teikia: JAV LB kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublienė, 23430 Harms Rd., Richmond Hts., Ohio 44143, USA, tel. 216-481-8854; vicepirm. Viktoras Mariūnas, 1994 Beverly Hills Dr., Richmond Hts., Ohio 44143, USA, tel. 216-481-4534.

Bendrąją lietuvių dailės parodą spalio 1 d. Čikagoje rengia antroji M. K. Čiurlionio galerija, 4038 Archer Ave., Chicago, IL 60632. Dalyviams bus paskirtos trys tradicinės premijos: dail. M. Šileikio $750 — už tapybą ar skulptūrą, pačios galerijos $500 — už betkurios technikos kūrinį, dail. T. Petraičio $250 — už akvarelę ar grafiką. Norintys dalyvauti dailininkai turi atsiliepti laiškais, atsiųsdami $10 registracijai. Parodai galima siūlyti iki 10 darbų. Jų skaidres ar nuotraukas reikia atsiųsti iki rugsėjo 1 d. Čikagoje bei apylinkėse gyvenantys dailininkai gali pristatyti ir pačius kūrinius. Priimtų parodai darbų nespalvotos nuotraukos, tinkamos katalogui ir spaudai, turi būti atsiųstos iki rugsėjo 15 d., o patys paveikslai pristatyti iki rugsėjo 27 d. Vėliau gauti darbai parodon nebus įjungti. Premijuotus darbus perims Meno Kūrinių Fondas ir juos saugos nepriklausomai Lietuvai. Kiti darbai parodai pristatomi ir grąžinami pačių dailininkų lėšomis. Galerija kviečia visus lietuvius dailininkus įsijungti šion konkursinėn parodon.

Šiauliuose liepos 3-4 d.d. įvyko V-sis respublikinis pučiamųjų instrumentų orkestrų sąskrydis "Šiauliai-82". Jame dalyvavo 25 profesiniai bei saviveikliniai orkestrai, į Šiaulius atvykę su gerai paruoštomis programomis. Bendras šventinis koncertas buvo pradėtas Vilniaus "Trimito" orkestro vadovo M. Tamošiūno specialiai šiai šventei sukurtu maršu "Džiaugsmas". Koncertan buvo įjungti R. Wagnerio, A. Chačaturiano, D. Šostakovičiaus, E. Balsio, J. Navakausko bei kitų kompozitorių kūriniai, būgninkių pasirodymas, A. Ivanauskienės paruošti merginų šokiai.

Sol. Beatričė Grincevičiūtė, lyrinis sopranas, pernai atšventė amžiaus septyniasdešimtmetį, bet vis dar nevengia koncertų. Kūrybinis jos vakaras buvo surengtas Vilniaus Mokslininkų Namuose. Koncertą B. Grincevičiūtė pradėjo senųjų italų klasikų dainomis, jas papildydama F. Schuberto "Kelione", "Kur?", "Forele". Lietuviškajai daliai atstovavo B. Dvariono, V. Bagdono kompozicijos, vokalinis J. Baltramiejūnaitės ciklas "Lelija baltoji". Akompanavo pianistė H. Znaidzilauskaitė ir birbynininkas A. Jonušas. Apie aklosios dainininkės gyvenimą ir jos ilgą kūrybinį kelią kalbėjo muzikologas E. Gedgaudas.

Leningrado filharmonijos jauniesiems dirigentams skirtoje koncertų serijoje debiutavo vilnietis Dalius Saměnas, dirbantis Vilniaus operos ir baleto teatre. Savo debiutui jis buvo pasirinkęs lig šiol Leningrade neatliktus kūrinius: šveicaro G. Bovės "Koncertiną kameriniam orkestrui ir vargonams", E. Balsio "Simfoniją koncertą orkestrui ir vargonams". Juos atliko D. Saměno diriguojamas valstybinis Estijos orkestras, vilnietis vargonininkas Leopoldas Digrys. Koncertą užbaigė J. Sibelijaus "Antroji simfonija".

Muzikinio Kauno teatro elektroninės muzikos grupė "Argo" vasaros sezonui paruošė naują dviejų dalių programą "Muzika ir žolės", pasinaudodama baletmeistrio A. Kondratavičiaus ir dail. G. Riškutės paslaugomis. Spektaklin įjungti teatro solistai T. Čiumičova ir G. Kizevičius, balerinos A. Masalkina ir E. Sabaitytė. Su naująja programa "Argo" grupė liepos 2-14 d.d. gastroliavo Palangoje, Nidoje, Klaipėdoje ir Šventojoje. "Argo" grupė "Melodijos" firmai Rygoje yra įrašiusi plokštelę "Milžinkapis", skirtą Vinco Krėvės šimtojo gimtadienio sukakčiai.

Antrąjį savo rečitalį vilniečiams surengė Vilniaus filharmonijos tenoras Algirdas Čiplys, šešerius metus dainavęs Vilniaus operoje, o dabar dainuojantis filharmonijos atliekamose simfonijose, oratorijose bei kituose stambaus masto klasikų kūriniuose. Rečitalį A. Čiplys pradėjo P. Čaikovskio romansais, jį papildydamas Germano arija iš P. Čaikovskio operos "Pikų dama". Jam akompanavo pianistė M. Veremejeva, antrojoje dalyje — Lietuvos dailės muzėjaus kanklininkių trijulė su birbynininku A. Smolskum. Ši rečitalio dalis buvo skirta M. Petrausko, J. Tallat-Kelpšos, J. Švedo, P. Olekos, V. Klovos, R. Žigaičio harmonizuotoms lietuvių liaudies dainoms.

"Melodijos" firma išleido Rygoje pagamintą didelio formato stereofoninę plokštelę "XVI amžiaus Lietuvos muzika", skirtą Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai. Ją Vilniaus plokštelių studijoje įdainavo Šiaulių augštesniosios muzikos mokyklos senosios muzikos ansamblis "Polifonija", vadovaujamas Sigito Vaičiulionio, kuriam talkina chormeisterė Danutė Vaičiulionienė. Plokštelėn yra įrašyti Vilniuje gyvenusių kompozitorių — M. Gomulkos, Martyno Lvoviečio, K. Baziliko, Vaclovo Šamotuliečio, taip pat P. de la Riu, Č. de Rorės, V. Galilėjaus, O. Vekio, L. Marencijaus įvairių žanrų kūriniai — proginės dainos, madrigalai, motetai, psalmės. Garso režisorius — V. Kondratas, redaktorė — R. Žalnieriūtė. Plokštelės apvalkalą sukūrė dail. A. Kalinauskas. Jin yra įjungtas muzikologo V. P. Jurkšto straipsnis apie muzikinę to šimtmečio Lietuvos kultūrą, biografiniai atliekamų kūrinių autorių duomenys, trumpas "Polifonijos" veiklos aprašymas. Tekstas atspausdintas lietuvių, rusų ir anglų kalbomis. **V. Kst.**

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 767-7932
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius .... 15 %
180-185 d. termin. ind. 15¼%
term. indėlius 1 metų ..... 15 %
term. indėlius 3 metų ..... 13 %
pensijų s-tą ..... 14 %
spec. taup. s-tą ..... 13 %
taupomąją s-tą ..... 11 %
depozitų-čekių s-tą ..... 6 %

DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo ..... 20 %
mortgičius nuo 18¾%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775
2239 Bloor Street West.
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai ★ taisymai. ★ Sniegines ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. ★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pat.. mus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Kanados lietuvių skaučių veikėjos — Sandra Kazilevičiūtė ir Prima Saplienė
Nuotr. Vyt. Maco

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

naujojo biudžeto paskelbimą, reikalaudama leidimo mokesčius gyventojams už telefoną padidinti 25%, įstaigoms bei įmonėms — 35%. Esą tada bendros "Bell Canada" pajamos padidėtų 15%. Dideliu telefono paslaugų padidinimu yra pasipiktinę vartotojai, nes ta bendrovė yra valdinė. "Air Canada" bendrovės vicepirm. P. Jeanniotas, siekdamas bilietų pabranginimo, teisingai pabrėžė: jeigu jis bus nepakankamas, susilauksime nuostolio, kurį valdžios iždo pinigais turės padengti pajamų mokesčio mokėtojai. Atseit, nukentės ne tik skraidantieji lėktuvais, bet ir tie, kuriem ši paslauga nereikalinga.

Opozicinių partijų triukšmo parlamente susilaukė vyriausybės pareikalautas leidimas pasiskolinti $11 bilijonų. Tai didžiausia vienkartinė paskola parlamento istorijoje. Esą jos reikės padengti numatytam $19,6 bilijono biudžeto deficitui. Pirmieji protestą pareiškė konservatoriai. Pasak jų, prašoma $11 bilijonų paskola yra perdidelė tam deficitui padengti. Tada paskolos gynėjai prisipažino, kad apie $4 bilijonus teks kitoms išlaidoms, kurios taip ir liko nepaaiškintos. Didžiausią triukšmą kėlė konservatorių vadas J. Clarkas. Jo nuomone, visiškai nesiderina vyriausybės įvestas atlyginimų padidinimas valdžios tarnautojams 6% su valdinių išlaidų padidėjimu 12%. Diskusijas užbaigė vyriausybės nutarimas reikalaujamą paskolą sumažinti iki $7 bilijonų.

Su bedarbių skaičiaus padidėjimu pradėjo kilti ir jiems mokama nedarbo drauda. Pernai bedarbiams buvo išmokėta $4,8 bilijono, o šiemet tik per tris pirmuosius mėnesius jau pasiekta $2,75 bilijono. Spėjama, kad visiems metams padengti reikės bent $7 bilijonų. Finansų ministerio A. MacEacheno biudžete yra numatytas $2,2 bilijono nedarbo draudos deficitas, kuris betgi gali padidėti. Darbo ministeris L. Axworthy prisipažino, kad sekančiais metais įmokas nedarbo draudai teks padidinti nuo $1.65 iki $2.50 už kiekvieną apdraudžiamą $100.

Ministerį pirmininką P. E. Trudeau aplankė žymių kanadiečių grupė, kurią daugiausia sudaro universitetų profesoriai, buvusieji diplomatai ir politikai. Jų eilėse yra ir buvęs konservatorių partijos vadas R. Stanfieldas. Beveik valandą trukęs pokalbis lietė Kanados politiką Artimuosiuose Rytuose. Grupė reikalauja, kad Kanada pripažintų palestiniečių PLO organizaciją bei palestiniečių laisvo apsisprendimo teisę. Esą Kanada turi parodyti daugiau nuoširdumo arabų pusei Artimuosiuose Rytuose. P. E. Trudeau, atidžiai sekantis pastaruosius įvykius, sutiko, kad yra atėjęs laikas peržiūrėti Kanados politiką Artimuosiuose Rytuose.

Kanados ambasada Vašingtone pareiškė protestą Izraelio ambasadai dėl kanadiečio chirurgo Ch. Giannou apšaukimo melagiu ir teroristu, priklausančiu Europoje veikiančiai grupei. Dr. Ch. Giannou, gimęs ir augęs Toronte, nuo 1980 m. dirbo vienoje Libano ligoninėje, kuri priklauso mahometonų Raudonajam Pusmėnuliui, turinčiam lygias teises su Raudonuoju Kryčiumi. Izraelio kariuomenė jį suėmė Sidone ir uždarė specialioje stovykloje. Ten jam birželio 13-16 d.d. teko matyti kaikurių Izraelio karių vykdomus sulaikytų palestiniečių mušimus, dviejų suimtųjų užmušimą. Vėliau dr. Ch. Giannou buvo perkeltas į kalėjimą šiauriniame Izraelyje. Iš jo jį išlaisvino Kanados ambasada Tel Avive birželio 20 d. JAV atstovų rūmų užsienio reikalų pakomitetyje dr. Ch. Giannou kalbėjo apie matytus žiaurumus Izraelio nelaisvėje. Dėl jų atskleidimo Izraelio ambasados spaudos atstovas N. Shai jį ir pavadino melagiu bei teroristu. Panašius kalinimus Izraeliui metė ir du Libane laikinai sulaikyti gydytojai. Kanados ambasados proteste pabrėžiama, kad Izraelio pareigūnai, tardę suimtą dr. Ch. Giannou, jo neapkaltino terorizmu ir jį išleido Kanadon kaip nekaltą žmogų. Jam dabar mestas kaltinimas esąs be jokio pagrindo.

Otavoje lankėsi Brazilijos prez. gen. J. B. Figueiredas su kaikuriais savo ministeriais bei grupe palydovų. Dėmesio centre buvo Kanados ir Brazilijos prekybos ryšiai, pernai peržengę bilijoną dolerių. Buvo pasirašytos dvi sutartys — kviečių pardavimo ir politinio bendradarbiavimo. Brazilijai sekančių trejų metų laikotarpyje kasmet bus parūpinta apie milijoną tonų kanadiškų kviečių, kurių dabartinė vertė yra $750 milijonų. Politinė sutartis liečia ministerių pasitarimus tarp abiejų šalių. Esą jie bus panašūs į reguliarius Kanados pasitarimus su Atlanto Sąjungos šalimis. Atskirame pokalbyje tarp P. E. Trudeau ir gen. J. B. Figueiredo buvo paliestas dėl Falklando salų įvykęs karas tarp Britanijos ir Argentinos. Pasak gen. J. B. Figueiredo, Brazilija tas salas pripažįsta Argentinai, tačiau jų klausimą reikia išspręsti ne ginklu, o diplomatinėmis derybomis.

Įtampą tarp Kanados ir Japonijos sukėlė japoniškų automobilių įsileidimo suvaržymas Vankuveryje, atliekamas Kanados muitinės pareigūnų sustiprintu tų aumobilių tikrinimu. Seniau jie patikrindavo tik 1% atvežtų automobilių, o pastaruoju metu pradėjo tikrinti 10%. Dėl to japoniškų automobilių pritrūko kaikurie jų pardavėjai ir netgi pradėjo atleidinėti savo tarnautojus. Protestą pareiškė ir Vankuverin atvykęs Japonijos tarptautinės prekybos biuro vicepirm. M. Kuroda, pasipiktinęs prekybinių ryšių pažeidimu. Jis priminė, kad prekyboje su Japonija pirmoji vieta tenka JAV, antroji — Kanadai. Pernai Japonija savanoriškai sutiko sumažinti Kanadai parduodamų automobilių skaičių iki 174. 300. Ta sutartis pasibaigė š. m. kovo mėnesį. Naujoji tebėra nepasirašyta. Japonija sutiktų laikytis maždaug to paties skaičiaus, bet negali įvesti Kanadoje parduodamiem automobiliam metinės 30.000 kvotos, kurios reikalauja savų automobilių negalinčios parduoti Kanados bendrovės. M. Kuroda atvirai paklausė, ar tokie suvaržymai japoniškiems automobiliams išgelbės kanadiškas gamyklas iš jų pačių padarytų klaidų, dėl kurių buvo prarasti pirkėjai, o automobilių gamyba sumažinta iki 40%. Po šios taiklios pastabos muitininkams Vankuveryje buvo įsakyta vėl tikrinti tik 1% japoniškų automobilių, kad paspartėtų jų pristatymas pardavėjams.

• Naujiem skaitytojam "Tėviškės Žiburiai" pirmaisiais metais — tiktai $ 12.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Buvusios vyriausios torontiškio "Atžalyno" vadovės: kairėje — ALDONA ZANDERIENĖ, dešinėje — SILVIJA MARTINKUTĖ, dabar gyvenanti Čikagoje
Nuotr. B. Tarvydo

Skautų veikla

• 20 Romuvos talkininkų iš Toronto ir Hamiltono liepos 17-18 d.d. išvykoje atliko daug darbų: pertvarkė ir išdažė virtuvę, paruošė valgyklą, sutvarkė raštinę, išdažė prausyklas, nupjovė vėliavų aikštėje žolę, praretino mišką brolijos ir seserijos rajonuose. Dauguma talkininkų buvo skautų vadovai-vės, bet prisidėjo ir Romuvos rėmėjai. Skautiškas ačiū A. Juciui ir Br. Sapliui už pavyzdingą darbų atlikimą.

• Stovyklos vadovų-vių iškyla į Romuvą ir paskutinė priešstovyklinė talka — liepos 31 — rugpjūčio 1-2 d.d.

• KL Fondas paremė "Šatrijos" tuntą $300. Nuoširdžiai dėkojame.

• XX-toji Romuvos stovykla pradedama rugpjūčio 7 d., 12 v. Jei kas dar neužsiregistravo, kreipkitės į s. D. Keršienę, 487 Windermere Ave. Tor., tel. 762-5521. Registruotis prie stovyklos vartų bus galima tik tiems, apie kurių atvykimą bus žinoma stovyklos vadovybei.

• L. Skautybės Fondo 1981 m. apyskaita: gauta pajamų $5.334.83; išde 1980.XII.31 — $59.837.79; palūkanos — $7.854.52; išviso — $73.027.14; išlaidos — pasiųsta LSS tarybos pirmijai 1980 m. palūkanos $4.795.13. Liko — $68.232.01. 1981 m. loterija davė $7.102.97 pelno. Daugiausia knygučių išplatino Bostono atstovas A. Andriulionis — 328. Torontas (atstovas v.s. V. Morkūnas) išplatino 74 knygutes ir pralenkė Čikagą, kuri išplatino 51 knygutę. LS Fondui vadovauja energingas brolis v.s. Č. Kiliulis.

Č. S.

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B.A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
* Nemokamas namo įkainojimas *
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West Tel.: 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų: 494-0605

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
14 % už 90 dienų term. indėl.
14¼% už 6 mėn. term. indėlius
14 % už 1 m. term. indėlius
13 % už 3 m. term. indėlius
14 % už pensijų planą
14 % už namų planą
13 % už specialią taup. s-tą
11 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
už asmenines paskolas nuo ..... 20 %
už mortgičius nuo 18¾%

AKTYVAI virš 30 milijonų dolerių
Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

SKAITYTOJAI PASISAKO

"AMERIKOS POLITIKA"

Tuo klausimu pareiškė savo nuomonę Jz. Pg. "TŽ" 1962 m. 26 nr.

Taip, yra lietuvių, puolančių JAV. Tačiau nesunku pastebėti, kad jie naudojasi nelietuvių raštais. Visai suprantama, nes "didžiųjų" posėdžių neprotokolavo, todėl tik dalyvavusieji tose konferencijose gali suteikti tikresnių žinių. Jz. Pg. irgi naudojasi G. N. Crockerio parašytos knygos duomenimis, kurie buvo paruošti dr. A. Tarulio dienraščiui "Draugas". Kuriuo laiku? 1960-1970 m.! Prabėgo mažiausiai 12 metų! O tos Amerikos klaidos keliamos šiandien! Ar Jz. Pg. neįsirikiuoja į mano minėtų kritikų eiles?

Teherano konferencija įvyko 1943.XI.28 — XII.1. Pagal G.N.C., Roosevelto su Benešu pokalbis buvo 1943.VI.17. Keista! Rooseveltas dar nesitarė su Stalinu, o jau prašo pranešti jam, "jog jis gali pasilaikyti Baltijos kraštus". Žinoma, prašė Benešą visa tai laikyti paslaptyje. Pirma, Benešas atsisakė iš prezidento pareigų 1938.X.5, todėl jis nebuvo prezidentas, o tik vadovavo laikinajai čekų vyriausybei Londone. Prezidentu buvo išrinktas 1945 m. Čekoslovakijoje. Antra, kur logika: Rooseveltas, "nepažindamas" Stalino ir jo tikslų bei reikalavimų, be pasitarimo "nurašo" Baltijos valstybes Stalinui. Trečia, politikas-diplomatas tokių klausimų nesvarsto su pašaliniu asmeniu ir neprašo jo pranešti Stalinui. Jei tai būtų po Teherano konferencijos ir būtų koks reikalas, tai atliktų ambasadorius. Ketvirta, pats Stalino prašymas išreikštas tokiais žodžiais, kurių politikas-diplomatas tikrai nevartotų! Galėtų tikti tik eiliniams žmonėms! Benešo atsiminimuose kalba jau primena politiką. Tik gaila, kad nenurodytas atsiminimų rašymo laikas ir nepasakyta Stalino prašymo data.

Tačiau pagalvokime, koks reikalas prašyti pašalinį asmenį, kai Stalinas ir Rooseveltas Teherane tarėsi vieni du! Tos garbės neturėjo W. Churchillis! Rooseveltas tik Jaltoje atskirai tarėsi su Churchilliu, o Stalinas su Churchilliu atskirai visai nesitarė. Patys "didieji" aptarė reikalus smulkmeniškai, o Potsdame tik "užantspaudavo".

Įdomu, ką sakys visi tie, kurie "pardavė" Lietuvą Teherane, "padovanojo" Jaltoje, naudodamiesi "gerai dokumentuotomis" knygomis! Ko verti tie jų autoriai, jei jie nežinojo, kad Rooseveltas atidavė Baltijos valstybes Stalinui 5 mėnesiais anksčiau prieš Teherano konferenciją!

Žinoma, aš nemanau, kad kiti autoriai 100% klaidingi. Yra ir tiesos, yra ir faktinių klaidų. Nepatikimiausia, mano nuomone, Benešo versija! Nustebau, kad man žinomas vienas lietuvis politikas savo atsiminimuose padarė kaikurių faktinių klaidų, kurios daug kam buvo lengvai pastebimos. Man atrodo, turėtume gerai patikrinti šaltinius, nes visuomenė gali pradėti abejoti ir tikrais dokumentais!

Tai mano paskutinis "ginčas", nes visada atsiras kas nors su naujomis versijomis.

J. Domeika

MINĖJIMAI

Praėjusį pavasarį skaičiau A. Balašaitienės straipsnį "TŽ", kuriame ji išpeikia mūsų kolonijose ruošiamus Vasario 16 ir kitų švenčių minėjimus, jų programas. Kadangi artinasi ruduo ir žiema, o kartu ir daugelio minėjimų metas, gal verta prie šios problemos sugrįžti.

Tame jos straipsnyje iškelta daug įdomių klausimų, tiktai gaila, kad ji neduoda nurodymų ar patarimų, kaip tuos minėjimus reikėtų rengti? Yra labai lengva kritikuoti, bet sunku rasti konkretų patarimą. Visi, kurie dirba įvairiuose komitetuose, dirba savanoriškai, dažnai jau ilgus metus, ir jų idėjos yra išsisėmusios. Praktiškus patarimus jie labai įvertintų ir jais pasinaudotų.

Atstatant Lietuvos nepriklausomybę, mūsų kariai bei savanoriai galėjo dienas, mėnesius ir metus praleisti apkasuose, dažnai alkani ir blogai apsirengę. Gi mes čia sočiai privalgę, sėdėdami minkštose kėdėse ir šiltose salėse, tikrai lengvai galime praleisti keletą, kad ir ilgų valandų, paminėdami anuos sunkius laikus ir mūsų savanorių pasiaukojimą.

Visi tie, kuriems įgrisę dažni minėjimai su ilgomis kalbomis ir programomis, lai persikelia gyventi į mažesnes lietuvių kolonijas. Čia minėjimai būna reti ir trumpi. Šiose kolonijose nėra užtenkamai pajėgų dažniems ir ilgai užsitęsiantiems minėjimams rengti.

Ev. Fedaras

Eleginės Gustaičio...

(Atkelta iš 7-to psl.)

Čia kumpis, agurkas, silkutė ir grybas,
Po gaidžio šlaunelių — vėžių pamaina,
Dar jaučio liežuvis tautinės kūrybos, —
Ir drąsiai į mūšį su kario daina!

Viens pjauna, kits pila, pamerkia, atriekia,
Ar duria į akį paršiuko galvos, —
Vieningai su peiliais ir šakėm į priekį,
Nė žingsnio nuo tikslo atgal be kovos!

Už laisvę atkandam, už tiesą nuryjam,
Už vargą parvirstam ant žemės slidžios,
O šiandien praradę, ką vakar turėjom,
Į darbą ir šlovę ir vėl iš pradžios!

Kas plunksną, kas ylą, kas šluotražio kotą
Suspaudžiam į delną žemaičio valia —
Ir visa, kas buvo tėvynei aukota,
Vėl dvigubai grįžta savaitės gale . . .

A. Gustaičio rinkinys "Ko liūdi, putinėli?" yra gražus indėlis į išeivijos lietuvių poezijos lobyną. Eleginis satyriko žvilgsnis į mūsų gyvenimo ir veiklos netobulumus yra sunkus kūrybos darbas. Knygos autorius jį atliko su visu satyriko talento pajėgumu.

Antanas Gustaitis, KO LIŪDI, PUTINĖLI? Eleginės satyros. Išleido Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas (7338 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629). Knyga kietais viršeliais. Aplanką nupiešė dail. Romas Viesulas. Tiražas 700 egz. Bostonas 1982 m., 96 psl. Kaina — $7.00.

Čikagiškės lietuvių radijo programos "Lietuvos aidai" gegužinėje, surengtoje šaulių sąjungos salėje M. Nagys

Kai nebėra kaltųjų...

Italijos bankininko byla, kurion bandoma įvelti arkivyskupą P. Marcinkų, Vatikano banko pirmininką

Praūžus pirmom sensacingom žiniom apie Italijos "Banco Ambrosiano" pirmininko Roberto Calvi prievartinę mirtį ant Britanijos Londono tilto, viešumą pradėjo pasiekti patikimesnės žinios. Lietuviai labai susirūpino arkiv. P. Marcinkumi, kurį pradėjo pulti ypač kairioji Italijos spauda. Jis pats iki šiol tylėjo, nedavė spaudai jokių pareiškimų. Tik pastaruoju metu jis davė trumpą pareiškimą JAV spaudos agentūrai "National Catholic News Service". Ją paskelbė Prancūzijos dienraštis "Le Figaro" 1982 m. liepos 9 d. Pareiškime sakoma: "Aš niekad nieko nepadariau, kas galėtų būti laikoma apgavyste. Neturiu jokios intencijos pasitraukti iš savo pareigų".

Pasak "Le Figaro" bendradarbio Romoje Baudouin Bollaert, toks pareiškimas buvo reikalingas, nes ėjo visokie gandai, be to, arkiv. P. Marcinkus praeityje turėjo sunkumų su kitu bankininku Michele Sindona, dabar sėdinčiu Niujorko kalėjime. Minėtasis laikraščio bendradarbis betgi stebisi, kad pareiškimas buvo duotas po 30 dienų tylos. Jo manymu, tai turėjo padaryti anksčiau pats Vatikanas ir nepalikti arkiv. P. Marcinkaus vieno gynybinėje pozicijoje.

Arkiv. P. Marcinkus, pasak minėto "Le Figaro" bendradarbio, per 10 metų tvarkydamas finansinę Vatikano instituciją religinei veiklai remti iškilo į pasaulinio masto garsenybes. Kalbama netgi, kad rašytojas Jack-Alain Leger jo asmenį pavaizdavo garsiajame savo romane "Monsinjoras", tapusiame "bestselleriu". Per tą dešimtmetį arkiv. P. Marcinkus, nežiūrint "pavojingų draugysčių", Vatikanui yra padaręs daug gero finansinėje srityje ir nekartą išlyginęs deficitą.

Manoma, kad š. m. lapkričio mėnesį, kai susirinks kardinolų kolegija Romoje svarstyti kurijos reformų ir Vatikano finansų, palies ir arkiv. P. Marcinkaus atvejį, juoba, kad jis esąs lietuvių kilmės ir neturi jį remiančių draugų savo artumoje.

"Banko Ambrosiana" byla esanti tyrinėjama toliau Italijos pareigūnų. Paaiškėjo, kad minėto banko pirm. R. Calvi priklausė masonų ložei P-2 ir slaptai superložei "Montekarlo komitetas". Pastaroji ložė užsiiminėjo ginklų prekyba bei palaikė glaudžius ryšius su "International Armament Corporation", kuriai vadovauja Samuel Cummings, buvęs CIA pareigūnas. Jis turi savo įstaigas Britanijos Londone ir Monake.

Pasak "Le Figaro", Romoje kalbama, kad R. Calvi per "Banco Andino" paskolinęs 200 mil. dolerių centriniam Peru valstybės bankui prancūziškom "Exocet" raketom pirkti. Raketos buvusios skirtos Argentinai. Be to, 1980 m. nuo sausio iki birželio mėnesio Italijos ginklų pramonė pardavusi P. Amerikai savo gaminių už penkiolika milijardų frankų per P-2 arba "Montekarlo komiteto" tarpininkus, kurie gavo daugiau kaip 20% uždarbio.

Kiek teisinga ši informacija, kol kas niekas negali patvirtinti. Vatikanui rūpi šiuo metu nustatyti savojo banko atsakomybę minėtoje byloje ir peržiūrėti jo veiklą. Tam yra pakviesti bankinių operacijų žinovai: Joseph Brennan iš JAV, Phillippe de Weck iš Šveicarijos ir Carlo Cerutti iš Italijos.

Kokios bus minėtų tyrinėtojų išvados, kol kas niekas nežino, tačiau galima jau dabar spėti, kad ateityje Vatikano banko operacijos bus pertvarkytos. Nevienas finansininkų reiškia nuomonę, jog banko reikalų tvarkymas turėtų būti pavestas pasauliečiams.

Didžioji spauda visą šią bylą pastaruoju metu labai išpūtė, pridėdama įvairių samprotavimų ir gandų, nepalankių arkiv. P. Marcinkui. Daug kur matyti aiški tendencija jam pakenkti. Kaikurie žurnalistai spėliojo, kad arkiv. P. Marcinkus bus išsiųstas iš Romos ir paskirtas Čikagos ordinaru, bet spėliojimas nepasitvirtino. Reikia tikėtis, kad nepasitvirtins ir kiti jam nepalankūs samprotavimai. **M.**

Lietuva šveicaro akimis

(Atkelta iš 1-mo psl.)

10 metų sukaktį. Graubuendeno kantono sostinėje Chur suruoštose iškilmėse dalyvavo Lietuvių Bendruomenės valdybos vicepirmininkė dr. J. Pečiulionytė su keliais kitais Bendruomenės nariais. Dr. A. Gerutis buvo įjungtas į iškilmių programą kaip pranešėjas apie Baltijos tautų ryšius su minėtąja organizacija ir jos dirbamu informaciniu darbu apie padėtį Baltijos valstybėse, ypač religinėje srityje.

"Glaube in der Zweiten Welt" organizacijos tikslas — informuoti laisvąjį pasaulį apie būklę komunistų valdomuose kraštuose. Organizacija ypač rūpinasi informacija apie religinę būklę komunistiniuose kraštuose. Organizacijos priešakyje stovi evangelikų pastorius Eugen Voss. Pati organizacija veikia ekumeniniais pagrindais, ir jos veikloje aktyviai dalyvauja bei ją visokeriopai remia ir katalikai.

Pastorius E. Voss nuolat skiria didelį dėmesį Baltijos tautoms. Mėnesiniame žurnale ir dvisavaitiniame biuletenyje dažnai skelbia apie tikybos bei tikinčiųjų persekiojimus Baltijos valstybėse. Vienas žurnalo numeris buvo specialiai skirtas Lietuvai. Taip pat apie religinę būklę Estijoje paskelbta išsami informacija storokos brošiūros pavidalu.

Dešimtmečio sukakties minėjime dalyvavo Churo katalikų vyskupas dr. J. Vondersch, vienas iš organizacijos steigėjų.

Dr. A. Gerutis savo žodyje, tarp kitako, paminėjo, kad 10 metų sukaktį galėjo tuo pat metu paminėti ne tik "Glaube in der Zweiten Welt" organizacija, bet ir "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", pradėta leisti 1972 m. Tačiau "Kronika" turėjo pasitenkinti savo sukakties paminėjimu giliame pogrindyje, katakombinėmis sąlygomis.

Šia proga reikia paminėti, kad "Glaube in der Zweiten Welt" žurnalas ir informacinis biuletenis naudojasi "LKB Kronikos" ir kitų pogrindžio leidinių informacijomis. **A.G.**

(Antraštės — "T. Žiburių" redakcijos).

Šypsenos

Vyrai nori lygybės

Anglas redaktorius W. Davis sakosi norįs lygių teisių su moterimis. Girdi, reikia atleisti vyrus nuo džentelmeniškumo, priversti laikraščius įvesti vyrų puslapius; jei vyras eina į karą, tai turi būti imama ir jo žmona; vyrai turi gauti alimentus ir turi būti priimti į moterų klubus.

Kiškių padėka

"Tiesa" paskelbė šiuos kiškio žodžius: "Siunčiame sveikinimus Telšių rajono Kuršų kolūkio valdybai, kuri leidžia mums netrukdomai šeimininkauti ketvirtos brigados sode. Dėkojame už skanias obelaites".

Pokalbis apie cigaretes

— Turi cigaretę?
— Imk visą pakelį.
— Tai gal turi ir degtukų?
— Štai, imk ir pasilaikyk šį žiebtuvėlį.
— Tu turbūt turi aukso kasyklas?
— Ne, tik plaučių vėžį . . .

Parinko **Pr. Alš.**

Kanados Lietuvių Bendruomenė

Aukos KL Bendruomenei Vasario 16 proga ir solidarumo mokesčio įnašai iki 1982.VII.1

Apylinkė	Vasario 16 aukos 1982 m.	1981 m.	Solidarumo įnašai 1982 m.	1981 m.
1. TORONTO	$5,826.00	$1,793.00	—	$1.298.00
2. DELHI	600.00	459.00	—	75.00
3. OTTAWA	565.00	306.00	—	95.00
4. OAKVILLE	435.00	—	60.00	60.00
5. WINDSOR	350.00	550.00	—	55.00
6. HAMILTON	268.59	225.00	—	—
7. WELLAND	178.50	119.00	—	50.00
8. RODNEY	103.00	128.00	100.00	100.00
9. STAYNER	100.00	—	—	—
10. LONDON	87.00	180.00	84.25	131.00
11. MONTREAL	25.00	—	—	220.00
12. ST. CATHARINES	—	46.00	—	134.00
13. SAULT STE. MARIE	—	36.00	80.00	62.50
14. SUDBURY	—	—	207.00	139.50
15. CALGARY	—	—	—	100.00
16. WINNIPEG	—	—	70.00	—
17. EDMONTON	—	—	—	—
18. THUNDER BAY	—	—	—	—
19. VANCOUVER	—	—	—	—
Iš viso	$8,538.09	$3,842.08	601.25	2,520.00

PASTABA. Paskirų asmenų aukos, siųstos tiesiai KLB krašto valdybai, į šią lentelę neįtrauktos.

A†A
MYLIMAM
BROLIUI JONUI
Lietuvoje mirus,
LIONEI BIELIAUSKAITEI reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime —

Monika Žaliauskienė *Feliksas Mackevičius*
Verutė, Kazimieras ir Romas su šeima Ottai

TORONTO MIESTAS

ATMATŲ IŠVEŽIMO TVARKARAŠTIS

SIMCOE DIENA (civilinė šventė) — 1982 metų rugpjūčio 2 dieną —

Nebus atmatų išvežimo pirmadienį — 1982 m. rugpjūčio 2 d.

Reguliarus pirmadienio (rugpjūčio 2) atmatų išvežimas bus atliktas antradienį, rugpjūčio 3.

Reguliarus antradienio (rugpjūčio 3) atmatų išvežimas bus atliktas trečiadienį, rugpjūčio 4.

Nebus išvežami laikraščiai ir sunkūs daiktai trečiadienį, rugpjūčio 4.

Palikite laikraščius ir sunkius daiktus trečiadieno, rugpjūčio 4, išvežimui.

PASTABA. Toronte yra 18 stiklinių ir metalinių indų šukių perdirbimo sandėlių. Gegužės mėnesį buvo surinkta 214 tonų laikraščių, 47 tonos stiklo ir 5 tonos skardos. Smulkesnių informacijų teirautis telefonu 367-7742.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
viešųjų darbų viršininkas

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2 Jane St., suite 303
Toronto, Ontario
M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos (416) 762-7393
namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEME
Antanas Genys 231-2839
Bronius Ščepanavičius 274-4313
Vacys Žižys 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Ekskursijos į Vilnių
Rugsėjo 1-10
(Šią grupę lydėsiu aš pats ir norintiems nupirksiu mašinas).
Rugsėjo 29 — spalio 8
Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu adresu ar telefonu

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Liepos 26 d. lietuviškose kapinėse palaidotas a.a. dr. Bronius Znotinas, 65 m. amžiaus, gyvenęs Guelph mieste. Paliko žmoną, sūnų ir dukterį.

— Kun. dr. P. Gaida yra išvykęs atostogų.

— Lietuvių kapinėms aukojo $100 Aleksandra Valeškienė ir Edvardas Valeška.

— Parapijai po $100 paaukojo: V.S. Aušrotai, E. Juzėnienė.

— Mišios rugpjūčio 1 d., sekmadienį, 10 v.r. už a.a. Bronių Motiuką, 11 v.r. už Baikauskų mirusius; Wasagoje 10 v.r. už a.a. Antaną Jakimavičių.

— Klierikas E. Putrimas ir kun. J. Staškus ateinančią savaitę bus išvykę į JAV lietuvių kunigų suvažiavimą Klevelande.

— Wasagos lietuvių koplyčioje per eilę ateinančių sekmadienių pamaldas laikys Prisikėlimo parapijos kunigai.

Lietuvių Evangelikų Liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas rugpjūčio 1, sekmadienį, 9.30 v.r., laikys kun. P. Dilys.

— Konfirmandų pamokos — kiekvieną pirmadienį 7 v.v. šventovėje.

— Pamaldos rugpjūčio 8, sekmadienį, įprastu laiku su Šv. Komunija.

— Pamaldos rugpjūčio 15, 22 ir 29 sekmadieniais bus įprastu laiku.

— Pastoracinių patarnavimų reikalais prašome kreiptis asmeniškai į šventovės raštinę sekmadieniais 8.30 — 9.30 v.r. pas kunigą P. Dilį arba skambinti raštinės tel. 766-1424, namų tel. 588-1130.

Lietuvių Namų žinios

— Prasidėjus vasaros atostogoms LN popietėse sumažėjo vietinių lietuvių skaičius, tačiau turime žymiai daugiau svečių iš tolimų vietovių, kurie, lankydamiesi Toronte, užsuka ir į Lietuvių Namus.

— Vytauto Didžiojo menėje pirmoji remonto dalis jau eina prie galo. Darbams, kur tik buvo įmanoma, buvo panaudota lietuvių studentų pagalba. Dėl remonto darbų salė nebuvo uždaryta. LN yra dėkingi svečiams ir lankytojams, kurie nesiskundė dėl kilusių nepatogumų.

— LN vyrų būrelio suorganizuota stovykla jau prasidėjo. Stovyklautojai džiaugiasi gamta, smėliu, vandeniu ir tikrai puikiu oru. Dar yra vietos pavieniams asmenims ir šeimoms.

— LN valdyba vasaros metu nenutraukė posėdžių, nes einamieji reikalai, planai ir vykdomieji darbai reikalauja nuolatinio dėmesio.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Rugpjūčio 6 yra pirmas mėnesio penktadienis. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose iš anksto susitarus. Jei yra norinčių, kad kunigas aplankytų su Sakramentais, prašom skambinti į kleboniją.

— Maldininkų kelionė į Midlando kankinių šventovę — rugpjūčio 8 d. Autobusas nuo mūsų parapijos išvažiuoja 11 v.r. ir grįžta apie 6 v.v. Norintieji vykti autobusu prašomi registruotis klebonijos raštinėje. Kelionė į abi puses kainuos $10.

— Moterystei ruošiasi: Jonas Rickus (iš Hamiltono) su Aida Dovidaityte, Rita Jonaitytė su Paul Gast ir Rima Bumbulytė su Mark Donfeld.

— Liepos 24, šeštadienį, palaidotas a.a. Adolfas Kvedaras, 73 m. Lietuvoje liko brolis Vincas ir sesers vaikai. Lietuvoje mirė Vytas Prapuolenis, Onos Gataveckienės brolis. Čikagoje mirė Jonas Puodžiukas, torontiečio Juliaus Puodžiuko brolis.

— Wasagos stovyklavietėje šiuo metu vyksta Lietuvių Namų vyrų būrelio suorganizuota stovykla suaugusiems. Visose stovyklose sargo ir užvaizdo pareigas sąžiningai eina Pr. Skrupskas.

— Mišios stovyklavietėse: Gero Ganytojo koplyčioje — 10 v.r., mūsų stovykloje — 11 v.r. kiekvieną sekmadienį. Paskutinės Mišios abiejose vietose bus laikomos rugsėjo 5 d.

— Kun. Alfonsas Grauslys iš Čikagos visą rugpjūčio mėnesį praleis mūsų parapijoje ir sekmadieniais sakys pamokslus.

— Parapijai aukojo: G. Adomaitienė-Zabiela $100, A. E. Ripkevičiai $75, St. Vaitiekūnienė $50.

— Ateinančių trijų sekmadienių Mišios: rugpjūčio 1 d., 8 v.r., už Oną Plioplienę, 9 v. už Antaną Sapijonį, 10 v. už Edvardą Sudiką ir tretininkų intencija, 11.30 v. už parapiją, 8.30 v.v. už Mariją Štuikienę ir Joną Valatką; rugpjūčio 8 d., 8 v.r., už Praną Kazlauską, 9 v. už Dariją ir Joną Gegužius, 10 v. už Veroniką ir Vladą Juškevičius, 11.30 v. už parapiją, 8.30 v.v. už Čirūnų ir Žuklių šeimų mirusius; rugpjūčio 15 d., 8 v.r., prašant Dievo palaimos Andriui, 9 v. už Oną Ališauskienę, 10 v. už Leoną Gotceitą, 11.30 v. už parapiją, 8.30 v.v. J. Sako padėkos intencija.

Telefonu buvo pranešta skaudi nelaimė: liepos 25 d. Blind River prie Sudburio nuskendo du broliai kunigai — a.a. **Antanas** ir a. a. **Augustinas Sabai.** Kun. a.a. Antanas Sabas darbavosi Sudburyje, kun. a.a. Augustinas Sabas — Blind River vietovėje. Jų kūnai buvo rasti liepos 26 d. Platesnę informaciją tikimės gauti sekančiam "TŽ" numeriui.

Sol. Slava Žiemelytė, sėkmingai koncertavo Australijos lietuviams Sydnėjuje, Adelaidėje ir Melburne. J. Vasiliauskas iš Adelaidės atsiuntė "TŽ" šį pranešimą.

"Š. m. birželio 13 d. iš Kanados Australijon atvyko solistė S. Žiemelytė ir čia davė dainų bei arijų koncertus didesniuose Australijos miestuose. Ji Australijoje buvo mažai žinoma ir visai negirdėta, todėl Australijos lietuviai jos laukė kaip didelės naujienos. Tas laukimas Australijos lietuvių neapvylė.

Sol. Žiemelytę iš išvaizdos ir balso reikia priskirti prie didžiųjų menininkų. Balso didingumu ji neturi sau lygios ne tik tremtyje, bet ir Lietuvoje. Ne tik balso didumas, bet ir jo spalva, gražus apvaldymas, puiki dainuojamo dalyko interpretacija žavėjo visus. Jos perduotų mums lietuviškų dainų ir arijų interpretacija stebino auditoriją. Užtat aplodismentams nebuvo galo. S. Žiemelytė buvo nepaprastai šiltai ir nuoširdžiai priimta publikos, ypač Adelaidėje, kur jos koncertas įvyko birželio 26 d. Nėra abejonės, kad S. Žiemelytė yra viena iškiliausių dainininkių lietuvių tarpe.

Mes, Australijos lietuviai, su dėkingumu ir pagarba išleidome ją atgal į Kanadą, turėdami viltį, kad ji dar sugrįš."

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto darbus — lauko ir vidaus dažymus, medžio ir t. t. Skambinti po 7 v.v. tel. 532-3410 Toronto, Ont.

ORKESTRAS, grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v. Toronte.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

FOTOGRAFAS.

Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 231-6253 Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Pianino technikas
A. BRIČKUS
gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant. Skambinti
255-9924

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

JONAS BANYLIS atlieka visus namų remonto darbus: staliaus, grindų dėjimo, keramikos plytelių, atnaujina virtuves, prausyklas ir kt. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 690-4473 Toronte.

Visus kviečiame dalyvauti

Tėvų pranciškonų vasarvietėje Wasagoje Toronto Lietuvių Namų stovyklos metu - rugpjūčio 1, sekmadienį, rengiamoje

liaudininkų-varpininkų dienoje

PROGRAMA: 11 v.r. pamaldos** (kun. A. Simanavičius, OFM), **12 valandą pietūs,
***2 valandą po pietų** VLIKO pirm. dr. K. Bobelio pranešimas,*
2.30 valandą po pietų —

koncertas,

kurio programą atliks operos sol. J. Krištolaitytė-Daugėlienė, akompaniatorius muz. St. Gailevičius, aktorius V. Žukauskas

4 valandą po pietų — gegužinė

Smagi muzika, turtinga loterija, laužas, žaidimai ir kitos įvairybės. Vaisvandenių ir užkandžių rasite vietoje. Maistą gamins LN stovyklos šeimininkė Br. Greičiūnienė.

Įėjimas į koncertą ir gegužinę — laisva auka.

VLIKO pranešimą ir koncertą rengia, liaudininkų — varpininkų suvažiavimo komitetas, o gegužinę — LN Vyrų Būrelis

ROMUVOS STOVYKLAVIETĖS DVIDEŠIMTMEČIO SUKAKTIS SKAUTŲ STOVYKLOJE

š. m. rugpjūčio 14-15 dienomis

Programoje:

- *iškilmingos pamaldos*
- *sueiga, paradas*
- *jūrų skautų 60 metų veiklos minėjimas*
- *Lietuvos senovė Romuvoje*
- *puota*
- *laužas, skaidrės, linksmavakaris*

Maloniai kviečiame visus ir visas tą savaitgalį mus aplankyti, pabendrauti, pasidžiaugti ir paremti.

XX-tosios Romuvos stovyklos rengėjų komitetas

Ryšium su liaudininkų-varpininkų suvažiavimu Toronte liepos 31 — rugpjūčio 1 d.d. rengėjų komiteto pirm. L. Girinis-Norvaiša atsiuntė paaiškinimą apie tas politines organizacijas. Pasak jo, varpininkų sąjūdis gimė iš V. Kudirkos redaguoto žurnalo "Varpas". Vėliau šis sąjūdis pradėjo vadintis varpininkų-liaudininkų sąjūdžiu. Geriausia informacija tuo klausimu randama "Lietuvių Enciklopedijoje". Ten rašoma: "Valstiečiai liaudininkai (pilnas vardas: Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjunga) politinė demokratinė partija, išsivysčiusi iš Lietuvos demokratų partijos". Pradžioje ji buvo susijusi su socializmu, bet nuo 1922 m. jį išjungė iš savo pavadinimo. Ideologiniai sąjungos pagrindai formavosi varpininkų liberalizmo įtakoje ir pozityvinėje veikloje. (LE 67-75 psl.).

Romuvos dvidešimtmečio stovykla oficialiai bus atidaroma rugpjūčio 8, sekmadienį, vėliavų pakėlimu, specialiomis atidarymo apeigomis ir iškilmingomis pamaldomis. Stovyklautojai renkasi rugpjūčio 7, šeštadienį, jei įmanoma, iki 12 v. Automobiliai nebus įleidžiami į stovyklos rajoną. Stovyklautojų ir jų daiktų transportacija į pastovykles pasirūpins stovyklos vadovybė. Iš anksto prašoma laikytis tos tvarkos, kad greičiau ir sklandžiau įvyktų įsikūrimas. Į stovyklą atvyksta didelis būrys stovyklautojų ir svečių iš JAV. Susitikti su jais bus gera proga rugpjūčio 14-15 d.d., kai stovyklėje vyks pagrindinės sukakties iškilmės.

Patikslinimas. "TŽ" 29 nr. po nuotrauka iš "Vilniaus" paviljono parašyta, jog verpėja yra p. Vaitkuvienė; turi būti — Anelė Vekterienė. — "TŽ" 30 nr. Toronto kronikos žinutėje pasakyta, kad šį rudenį Toronto L. Namų sukakties koncerte dainuos ir sol. A. Grigas. Paaiškėjo, kad to koncerto programą atliks sol. D. Stankaitytė ir "Volungės" choras.

Dabartinės Lietuvos
plakatų paroda

MacDonald Stewart Art Centre, 358 Gordon St., Guelph, Ontario.
Iki rugpjūčio 10 dienos.
Lankymo valandos: nuo antradienio iki sekmadienio 12-5 v.p.p., šeštadienį — 10 v.r. iki 5 v.p.p.

Jurgis Račkus,
Picture Loan Gallery

St. ir M. JOKŪBAIČIUS
trisdešimties metų

vedybinės sukakties proga nuoširdžiai sveikiname ir linkime dar ilgų bei laimės kupinų metų —

Vl. Rukšys *B. Savickas*

A. a. dr. Broniaus Znotino atminimui "Tėviškės Žiburiams" aukojo $20: Erika ir Vincas Sakavičiai, Zita ir Pranas Sakalai, $10: J. J. Stanaičiai.

Tautybių Karavane sėkmingai pasirodė mūsų paviljonas Vilnius. Iš 44 paviljonų Vilnius gavo penkis pažymėjimus, dvi pirmas vietas, dvi antras ir vieną trečią. Finansiškai Vilniaus paviljonas neturėjo nuostolių. Pajamų buvo $12,932.01, išlaidų $12,300.46. Likutis $632.55 bus panaudotas iš anksto pasiruošti ateinančių metų Karavanui. Apylinkės valdyba nuoširdžiai dėkoja Lietuvių Namams, kurie prisidėjo su $700 auka, ir Prisikėlimo parapijai, kuri, kaip ir kasmet, davė didelę nuolaidą už salių naudojimą. Per klaidą buvo praleistos R. Paškausko, I. Paškauskienės ir R. Stravinskienės pavardės, kai buvo skelbiamos padėkos "Tėviškės Žiburiuos". Valdyba atsiprašo.

KLB Toronto apylinkės valdyba

Svečiai. "TŽ" redakciją bei spaustuvę aplankė "Darbininko" spaustuvės rinkėja iš Brooklyno Dalia Bulvičiūtė, kurios sesuo Laima Kurpienė talkina "TŽ" spaustuvėje. — Vasario 16 gimnazijos mokytojas p. Svilas, lydimas Toronte gyvenančios sesers, painformavo redakciją apie Vasario 16 gimnaziją ir įvykusius pasikeitimus. Kanadoje ir JAV-se jis praleidžia savo vasaros atostogas. — Andrius Valevičius, jėzuitas, studijuojantis filosofiją Muenchene, atvyko praleisti vasaros atostogų pas tėvus ir kitose vietose. Ta proga jis aplankė "TŽ" redakciją ir pažadėjo paruošti straipsnių.

European Catering

Europietiškas patarnavimas įvairiems parengimams Toronte ir už Toronto ribų. Parūpinam salę, muziką, gėles, gėrimus.
Skambinti: A. Gataveckienė arba Al. Baris tel. 535-0164 arba 535-1258 Toronte.

MONTREAL QUE

Šv. Kazimiero parapijos žinios. Robertas, jauniausias K. ir L. Ambrasų sūnus, liepos 24 d. susituokė su Liucija Batore. — Tomas G. atostogų mėnesį praleido pas tėvus V. M. Murauskus. Šiuo laiku tęsia geografijos studijas Saskatoono universitete, Sask. — Mirė Kazlauskas, 68 m. Palaidotas liepos 9 d. Cote de Neiges kapinėse. — Močiutė K. Žižiūnienė (muz. Žižiūno našlė) praneša, kad jos vaikaitė Joana Šilkauskaitė gavo sociologijos magistrės laipsnį Toronto un-te. Ji yra gavusi $3.500 stipendiją iš Ontario valdžios. Šią vasarą ji keliauja po Angliją ir Prancūziją. — Petras Virbickas atostogauja Kennebunkporte, pranciškonų vasarvietėje.

Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS **MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:
Trumpalaikius indėlius 14-15%
Terminuotus vienerių metų indėlius 15.0%
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius 15.5%
Specialias taupomąsias sąskaitas 13.0%
Taupomąsias sąskaitas 11.0%
su drauda iki $2,000
Čekių sąskaitas 6.0%

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto
Asmenines ir prekybines
Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

1465 DeSeve		3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6
Sekmadieniais	10.30 — 12.30	

Lietuviai Baltuosiuose Rūmuose

Telefonu iš JAV sostinės — Vašingtono

JAV prezidentas Ronaldas Reaganas, skelbdamas tradicinę Pavergtų Tautų Savaitę, šį sykį nepasitenkino vien tiktai atsišaukimo pasirašymu savo kabinete, kaip kad anksčiau darydavo buvę prezidentai — sukvietė daugybę tautinių grupių atstovų, juos pavaišino Baltųjų Rūmų sode ir pasakė kalbą, vertą visų tautų dėmesio.

Sovietų Sąjunga, pasak Prezidento, ideologiniu savo fanatizmu ir ginklavimusi sudaro didelį pavojų tarptautinei taikai. Ji yra pavergusi daugelį tautų, jų tarpe ir Baltijos kraštus. Idėjinis komunizmas esą silpnėja. Vakariečiai prieš jį kovoja tiesos ginklu, ypač radijo bangomis. Tam tikslui tarnauja "Amerikos Balsas", "Laisvės" ir "Laisvosios Europos" radijai. Amerika šioms tarnyboms esą skiria daug lėšų, o Sov. Sąjunga skiria keturis kartus daugiau lėšų radijo programų trukdymui. Dabartinė JAV vyriausybė, nežiūrint biudžetinių apkarpymų, tarptautinėms radijo tarnyboms numato netgi padidinti lėšas, kad jos galėtų stiprinti bei plėsti savo programas. Prašė kongreso narius paremti tą vyriausybės užmojį.

Savo kalboje Prezidentas paminėjo Lenkijos būklę, "Solidarumo" vadą Lech Walensą. Esą laisvės troškimas ginklais nenumalšinamas.

Šioje iškilmėje dalyvavo viceprez. Bush, keliolika senatorių bei atstovų rūmų narių ir daugelio tautybių atstovai. Iš lietuvių, kaip kviestiniai svečiai, dalyvavo: PLB pirm. inž. V. Kamantas, JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirm. Zerr, JAV LB krašto valdybos vicepirm. J. Urbonas, L. Kojelis, L. Stukienė, kun. A. Bartkus, kun. M. Jarašiūnas, K. Oksas, D. Bobelienė, K. Jurgėla. Taip pat dalyvavo spaudos, radijo ir televizijos atstovai, kurie dar tą pačią dieną minėtą įvykį gana plačiai komentavo.

Lietuvių Bendruomenės veikėjai po šios iškilmės nuvyko į kapitolių, kur lankė kongreso narius, informuodami juos apie lietuvių pageidavimus. Buvo prašyta jų paramos praplėsti "Amerikos Balso" programoms.

Taip pat lankytasi "Amerikos Balse", tartasi su lietuvių skyriaus darbuotojais, perduota informacija apie Pavergtų Tautų Savaitę ir Prezidento suruoštą priėmimą tautybių atstovams.

Iš pokalbių su JAV valdžios žmonėmis ryškėjo nauja vyriausybės linija ir radijo programų srityje. Atrodo, norima toms programoms duoti stipresnį politinį pobūdį, nesitenkinti vien tiktai informacija apie amerikinį gyvenimą.

Pokalbyje su Prezidento pareigūnais buvo tiriama galimybė pakviesti jį su žmona į Pasaulio Lietuvių Dienas Čikagoje 1983 m.

Inf.

IDEALI VIETA GYVENTI LIETUVIAMS!
VILLA NOVA PLANTATION
Daytona Beach, Florida

Lietuvių korporacija stato 126 dviejų augštų sujungtus namus (townhouses). Du miegamieji, 1 1/2 vonios, savas kiemas. 3 mylios nuo Antlanto, dvi autobusų linijos nuvažiuoti į pajūrį, krautuves, ligonines, aerodromą.

KAINA — nuo 35.990 dolerių. Rašykite:

Vytenis Ramanauskas arba Algirdas Alksninis,
Halifax Designer Homes, Inc.,
607 Lemon St., PORT ORANGE, Fla. 32019, USA

Arba skambinkite "collect" darbo metu
(904) 788-6017.